

NEUTRA - architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia
Farská č. 1, 949 01 Nitra

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE

KALNÁ NAD HRONOM

ZADANIE

TEXTOVÁ ČASŤ

SPRACOVATEĽ: NEUTRA – architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia,
Farská č.1, 949 01 Nitra

HLAVNÝ RIEŠITEĽ: Ing. arch. Peter Mizia

OBSTARÁVATEĽ: Obec Kalná nad Hronom

OSOBA SPÔSOBILÁ NA OBSTARÁVANIE ÚPN OBCE: Ing. Margita Ficzová

DÁTUM: 1 / 2026

O B S A H

1. Dôvody na obstaranie územného plánu.
2. Určenie hlavných cieľov rozvoja územia vyjadrujúcich rozvojový program obstarávateľa, varianty riešenia územia.
3. Vymedzenie riešeného územia.
4. Požiadavky vyplývajúce z návrhu Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja vrátane výstupov zo záväznej časti.
5. Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia.
6. Požiadavky na riešenie záujmového územia obce.
7. Základné demografické údaje a prognózy.
8. Osobitné požiadavky na urbanistickú kompozíciu obce. Objekty pamiatkového fondu.
9. Osobitné požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce.
10. Požiadavky na riešenie rozvoja dopravy a koncepcie technického vybavenia.
11. Požiadavky na ochranu prírody a tvorbu krajiny, kultúrneho dedičstva, na ochranu prírodných zdrojov, ložísk nerastných surovín a všetkých ďalších chránených území a ich ochranných pásiem vrátane požiadaviek na zabezpečenie ekologickej stability územia.
12. Požiadavky z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia územia.
13. Požiadavky vyplývajúce najmä zo záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami, civilnej ochrany obyvateľstva.
14. Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia obce s prihliadnutím na historické, kultúrne, urbanistické a prírodné podmienky územia, vrátane požiadaviek na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu.
15. Požiadavky na riešenie bývania, občianskeho vybavenia, sociálnej infraštruktúry a výroby.
16. Požiadavky z hľadiska životného prostredia prípadne určenie požiadaviek na hodnotenie z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie.
17. Osobitné požiadavky z hľadiska ochrany poľnohospodárskeho pôdneho a lesného fondu.
18. Požiadavky na riešenie vymedzených častí územia obce, ktoré je potrebné riešiť v podrobnosti územného plánu zóny.
19. Požiadavky na určenie regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využitia územia.
20. Požiadavky na vymedzenie plôch pre verejnoprospešné stavby.
21. Požiadavky na rozsah a úpravu dokumentácie územného plánu.

Základné údaje:

OBJEDNÁVATEĽ: Obec Kalná nad Hronom
OBSTARÁVATEĽ: Obec Kalná nad Hronom
KÓD OBCE: 502413
OSOBA SPÔSOBILÁ NA OBSTARÁVANIE ÚPN OBCE: Ing. Margita Ficzoová
SPRACOVATEĽ: NEUTRA, architektonický ateliér, Ing. arch. Peter Mizia,
Farská č. 1, 949 01 Nitra

1. Dôvody pre obstaranie územného plánu

Dôvody na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie ÚPN obce Kalná nad Hronom:

- a) Pôvodný územný plán obce Kalná nad Hronom (ďalej len ÚPN) bol spracovaný v roku 2007 architektonickým ateliérom Neutra (Ing. arch. Peter Mizia, Nitra) a následne schválený uznesením č. IV – V / 2007 obecného zastupiteľstva obce Kalná nad Hronom dňa 1.6.2007. Ten bol postupne aktualizovaný niekoľkými zmenami a doplnkami:
V roku 2010 boli spracované ZaD č.1 (spracovateľ Neutra – Ing. arch. Peter Mizia). Tie boli schválené dňa 4.10.2011 pod číslom 9/VIII/2011/OZ-UPNO.
V roku 2014 boli spracované ZaD č.2 (spracovateľ Neutra – Ing. arch. Peter Mizia). Tie boli schválené dňa 18.06.2014 pod číslom 8/IV. – i/2014/OZ.
V roku 2020 boli spracované ZaD č.3 (spracovateľ Neutra – Ing. arch. Peter Mizia). Tieto boli schválené obecným zastupiteľstvom v Kalnej nad Hronom uznesením č. 5/V./2022/OZ zo dňa 20.06.2022. Pôvodný územný plán sa v mnohých ohľadoch naplnil a už nevyhovuje ďalším súčasným rozvojovým potrebám a tendenciám obce.
- b) obec má záujem o vypracovanie aktuálnej územnoplánovacej dokumentácie v digitálnej forme;
- c) je snaha zabezpečiť väčšiu účasť občanov na rozvoji a zveľaďovaní obce;
- d) zosúladiť záujmy obecne so záujmami celospoločenskými, rešpektovaním aktuálneho ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja a aktuálnej legislatívy;
- e) podrobne zmapovať, zhodnotiť a zaregulovať celé záujmové územie obce;
- f) umožniť rozvoj vitálnych funkcií sídelného útvaru, rozvoj obytnej funkcie, výroby, služieb, podnikateľských aktivít, rekreácie a turizmu;
- g) chrániť prírodné hodnoty upriamiť pozornosť na riešenie ekologických problémov obce a rešpektovať nové zmeny technického, civilizačného a sociálno-ekonomického charakteru;
- h) navrhnúť opatrenia na zmiernenie dôsledkov klimatických zmien na riešené územie - obec Kalná nad Hronom.

Zadanie je spracované v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a vykonanými Prieskumami a rozbormi, ktoré sú prvou fázou nevyhnutnou pre spracovanie nového územného plánu (ÚPN) obce Kalná nad Hronom.

Zadanie je vypracované na základe zmluvy o dielo č. VO 203/2024 zo dňa 14.08.2024, ktorá bola medzi objednávateľom a spracovateľom uzavretá ako zmluva na poskytnutie služby na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie – ÚPN obce Kalná nad Hronom a bola uzavretá medzi zmluvnými stranami podľa § 536 a násl. zákona č.513/1991Zb.a zákona o verejnom obstarávaní po vyhodnotení súťaže na dodávateľa uvedenej územnoplánovacej dokumentácie.

2. Určenie hlavných cieľov rozvoja územia vyjadrujúcich rozvojový program obstarávateľa

Všeobecné zásady rozvoja obce a jej spádového územia:

- na základe vykonaných prieskumov a rozborov v zastavanom území a v katastrálnych územiach navrhnuť optimálny rozvoj obce na návrhové obdobie;
- zapracovať všetky zámery, štúdie a projekty (rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, kanalizácie a vodovodu);
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozvoj bývania, rekreácie a stanoviť spôsob využitia pozemkov, na ktorých sa nachádzali neobývané domy, ťažko poškodené objekty a problematické územia;
- navrhnuť umiestnenie chýbajúcej občianskej vybavenosti a revitalizovať a rozvíjať areál sociálnej vybavenosti regionálneho charakteru;
- navrhnuť chýbajúcu technickú vybavenosť;
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre formovanie a plánovité budovanie sídelného centra v ťažiskovej polohe referenčného uzla;
- v celom riešenom území navrhnuť opatrenia s cieľom posilniť ekologickú stabilitu územia;
- vytváranie územno-technických podmienok pre rozvoj výroby a drobného podnikania – tvorbu nových pracovných príležitostí;
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj rekreácie, turistiky, športu a súvisiacich služieb;
- obec formovať ako reprezentatívne obytné centrum, podporovať a udržiavať všetky pamiatky, zvláštnosti a tradície;
- v oblasti centra vytvoriť územnotechnické predpoklady pre lokalizáciu vybavenosti a služieb;

Hlavným cieľom vypracovania Územného plánu obce Kalná nad Hronom je zabezpečiť pre samosprávny orgán obce záväzný územnoplánovací dokument, ktorý bude regulačným nástrojom rozvoja obce pre návrhové obdobie:

- pre koordinovanú realizáciu optimálnej rozvojovej urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania obce a jej katastrálneho územia,
- pre vecnú a časovú koordináciu urbanisticko-architektonických, krajinných a územno-technických rozvojových činností, opatrení a vzťahov ovplyvňujúcich životné prostredie, prírodné, kultúrno-historické a krajinné hodnoty územia, v súlade s celospoločenskými princípmi trvalo udržateľného rozvoja.
- ÚPN obce bude riešený v súlade s ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja a jeho záväznou časťou.

V oblasti rozvoja dopravy je potrebné:

- zosúladiť priority rozvoja dopravnej infraštruktúry obce s Programovým vyhlásením vlády SR (2023 – 2027) za oblasť dopravy, s Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2011 v znení KURS 2011, aktualizovaným „Operačným programom Integrovaná infraštruktúra“ a každoročne aktualizovaným Rozvojovým programom priorít verejných prác;
- dopravné napojenia rozvojových lokalít, navrhované cestné komunikácie, statickú dopravu, cyklistické a pešie trasy riešiť v súlade s aktuálne platnými TP a STN;
- postupovať v súlade s uznesením vlády SR č.223/2013 o národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR.

Predmetom riešenia je proporčné riešenie celého územia obce Kalná nad Hronom. V riešenom území sa nachádzajú rozsiahlejšie územia, na ktorých sa bude navrhovať zmena funkčného využitia.

Ciele a požiadavky na ÚPD na základe výsledkov prieskumov:

Na základe rozborov údajov a poznatkov získaných komplexným prieskumom v teréne - riešenom území sú stanovené krátkodobé, strednodobé a dlhodobé rozvojové ciele, ktorých plnenie bude predmetom nasledujúcich stupňov ÚPD. Podrobná charakteristika riešeného územia je predmetom stupňa: Prieskumy a rozbor (PAR) - jej textovej a výkresovej časti. Predmetom riešenia je proporčné riešenie celého katastrálneho územia Kalná nad Hronom. Okrem vyššie uvedených všeobecných rozvojových cieľov sa v riešenom území nachádzajú menšie, ale aj rozsiahlejšie územia, na ktorých sa bude navrhovať zmena funkčného využitia.

3. Vymedzenie riešeného územia

Riešeným územím je obec Kalná nad Hronom. Jej priestor je vymedzený 3 katastrálnymi územiami: Kalná, Kalnica a Mochovce. Kalná nad Hronom leží v Podunajskej nížine na pravobrežnej nive rieky Hron. Rovinný až mierne členitý pahorkatinný chotár tvoria treťohorné uloženiny s hrubým pokrivom spraší a im príslušných sprašových hĺn. Má hnedozemné, lužné a nivné pôdy.

Oblasť, v ktorej obec leží tvorí JV časť historického regiónu Tekov a Z časť regiónu Hont. Geograficky spadá do oblasti na rozhraní Hronskej pahorkatiny (podcelok Podunajskej pahorkatiny) a Kozmálovských vŕškov (podcelok Štiavnických vrchov). Severozápadne leží zalesnený vrch Dobrica (320 m n. m.), východným smerom dominuje Veľká Vápenná (350 m n. m.).

Administratívne je obec zaradená do okresu Levice (LAU1 – SK0232), vyššieho územného celku NUTS3 – Nitriansky kraj (SK023) a do NUTS2 Západné Slovensko (SK02). Obec so svojimi 3 katastrálnymi územiami susedí až s 13 katastrálnymi územiami: Bajka, Dolná Seč, Horná Seč, Lok, Nový Tekov, Starý Tekov, Tekovský Hrádok, Veľký Ďur (okres Levice, Nitriansky kraj) a k.ú. Čifáre (okres Nitra, Nitriansky kraj), k.ú. Nevidzany, Nemčiňany, Malé Vozokany, Červený Hrádok (okres Zlaté Moravce, Nitriansky kraj). Katastrálne územie Mochovce ležia na západnej hranici Levického okresu – susedia s okresmi Nitra a Zlaté Moravce.

Obec má dobrú polohu vo vzťahu k okolitým mestám. Od okresného mesta Levice sa nachádza vo vzdialenosti 7,6 km, od mesta Vráble vo vzdialenosti 17,6 km, od krajského mesta Nitra vo vzdialenosti 37,7 km a od hlavného mesta Bratislava je vzdialené 131 km.

Celková výmera riešeného územia Kalná nad Hronom je 3 413 ha (34,1 km²). Stred obce má nadmorskú výšku 160 m n. m. a radí sa k nízko položeným obciam. Kataster sa rozprestiera v nadmorskej výške od 155 m n. m. pri toku rieky Hron až po 320 m n. m. v lokalite Dobrica v k.ú. Mochovce.

Geografické súradnice charakterizujúce obec (Kalná, Kalnica) sú nasledovné:

- 48°11'57'' severnej zemepisnej šírky;
- 18°31'09'' východnej zemepisnej dĺžky.

Geografické súradnice pre Mochovce:

- 48°16'06'' severnej zemepisnej šírky;
- 18°27'10'' východnej zemepisnej dĺžky.

Katastrálne územie Kalná nad Hronom je charakterizované dominantnou prevahou poľnohospodárskeho pôdneho fondu s ornými pôdami nad lesnými pozemkami vyskytujúcimi sa najmä v inundačnom území Hrona a v oblastiach na severozápade riešeného územia v lokalite Mochovce. Ekologicky významným krajinným prvkom sú aj vinice v svažitom území katastra Mochovce. Nemalé percento rozlohy katastrov Kalná a Kalnica tvoria vodné plochy, nakoľko ich východnou hranicou preteká vodohospodársky významný vodný tok Hron.

Územím obce Kalná nad Hronom prechádza železničná trať Nové Zámky – Zvolen ako aj vedľajšia železničná trať (vlečka) prepájajúca stanicu ŽSR s jadrovou elektrárnou Mochovce. Stred obce v smere východ – západ pretína cesta I. triedy I/51 v trase Nitra –

Levice. Ju križuje v smere sever – juh cesta I. triedy I/76 v trase Želiezovce – Tlmače. Na túto cestu sa napája cesta II. triedy II/580 v trase križovatka s I/76 Kalná nad Hronom – Horný Pial a v k.ú. Kalnica cesta III. triedy III/1626 v smere na Nemčiňany a v k.ú. Kalná cesta III/1575 v smere na Bajku. V katastri Mochovce sa nachádza cesta III/1652, prepájajúca cestu III/1626 s cestou I. triedy I/51v obci Čifáre.

4. Požiadavky vyplývajúce z Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja vrátane výstupov zo záväznej časti

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja bol schválený uznesením č. 113/2012 na 23. riadnom zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 14. mája 2012 a jeho záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č.2/2012 zo dňa 14. mája 2012. Dokument nadobudol účinnosť dňom 29. mája 2012.

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja a jeho Zmeny a Doplnky č.1 boli schválené uznesením č. 111/2015 zo 16. riadneho zasadnutia Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 20. júla 2015 a ktorých záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením NSK č.6/2015.

Kapitola obsahuje požiadavky, ktoré vyplývajú z vyššie uvedenej nadradenej dokumentácie, majú záväzný charakter a sú usporiadané podľa jednotlivých uvedených oblastí.

I. Záväzné regulatívy územného rozvoja Nitrianskeho kraja

1. Zásady a regulatívy štruktúry osídlenia, priestorového usporiadania a funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.1 Vychádzať pri územnom rozvoji Nitrianskeho kraja z rovnocenného zhodnotenia vnútroregionálnych a nadregionálnych vzťahov pri zdôraznení územnej polohy kraja medzinárodného významu, ktorý je potrebné zapojiť do širších medzinárodných sídelných súvislostí, čo predpokladá:
 - 1.1.3. vytvárať nadnárodnú sieť spolupráce medzi jednotlivými mestami, regiónmi a ostatnými aktérmi územného rozvoja v Nitrianskom kraji a v okolitých štátoch,
- 1.2. Formovať ťažiská osídlenia Nitrianskeho kraja na všetkých úrovniach prostredníctvom regulácie ich funkčnej a priestorovej štruktúry pri uplatňovaní princípov dekoncentrovanej koncentrácie a pri zohľadňovaní suburbanizačných procesov, čo znamená:
 - 1.2.1. rozvíjať sídelné štruktúry kraja v zmysle polycentrickej koncepcie na regionálnej ako aj na medziregionálnej a cezhraničnej úrovni,
 - 1.2.2. sledovať vytváraním polycentrického systému osídlenia vyššiu funkčnú komplexnosť regionálnych celkov,
 - 1.2.4. zabezpečovať rozvojovými osami sídelné prepojenia a rovnocennosť rozvojových podmienok ostatného územia kraja.
- 1.3. Podporovať rozvoj ťažísk osídlenia kraja v súlade s ich hierarchickým postavením v sídelnom systéme Slovenskej republiky,
 - 1.3.3. levické a topoľčianske ťažiská osídlenia ako ťažiská osídlenia tretej celoštátnej úrovne prvej skupiny,
 - 1.3.5. vytvárať ich funkčnú komplexnosť so zohľadnením ich regionálnych súvislostí, diverzifikácie ich ekonomickej základne pri využívaní špecifických daností a podmienok jednotlivých území.

- 1.4. Podporovať ekonomickými a organizačnými nástrojmi aglomeračný rozvoj osídlenia predovšetkým v zázemí sídelných centier Nitra, Topoľčany, Nové Zámky, Komárno, Zlaté Moravce, Levice, ktoré tvoria priestory najvýznamnejších ťažísk osídlenia.
- 1.7. Rozvíjať centrá osídlenia ako centrá zabezpečujúce vyššiu a špecifickú občiansku vybavenosť aj pre obce v ich zázemí.
- 1.13. Podporovať rozvoj obcí ako centier lokálneho významu
 - 1.13.3. Levice: **Kalná nad Hronom**, Tekovské Lužany, Pukanec, Plášťovce, Šarovce, Nová Dedina, Starý Tekov, Farná, Pohronský Ruskov, Veľký Ďur, Žemberovce, Bátovce, Demandice, Ipeľský Sokolec, Santovka, Rybník, Kozárovce,
- 1.14. Podporovať v centrách lokálneho významu predovšetkým zariadenia v:
 - 1.14.1. školstve - materské a základné školy,
 - 1.14.2. zdravotníctve - zdravotné strediská s ambulanciami všeobecných lekárov, lekárne,
 - 1.14.3. telekomunikáciách - pošty,
 - 1.14.4. službách - stravovacie zariadenia,
 - 1.14.5. kultúrno - spoločenskej oblasti - kiná, kultúrne domy, knižnice,
 - 1.14.6. oblasti športu a rekreácie - telocvične, otvorené športoviská,
 - 1.14.7. oblasti obchodu - obchody s komplexným základným sortimentom tovarov.
- 1.15. Podporovať územný rozvoj v smere rozvojových osí ležiacich na území Nitrianskeho kraja výstavbou príslušných zariadení infraštruktúry a komunikačných zariadení a to:
 - 1.15.5. pohronskej rozvojovej osi druhého stupňa (Hronský Beňadik) - Levice - Želiezovce – Stúrovo,
- 1.16. Podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia, adekvátne k forme sídelného rozvoja v jednotlivých historicky vyvinutých charakteristických tradičných kultúrohistorických regiónov na území Nitrianskeho kraja, s cieľom vytvoriť rovnocenné životné podmienky obyvateľov, čo znamená:
 - 1.16.1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností,
 - 1.16.2. zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavy a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavy obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,
 - 1.16.3. a dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,
 - 1.16.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrámi, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.
- 1.17. Vytvárať podmienky pre kompaktný územný rozvoj zastavaných území jednotlivých obcí a nepripúšťať výstavbu nových oddelených samostatných častí obce, ako aj vylúčiť výstavbu v inundačných územiach vodných tokov a na pobrežných pozemkoch vodných tokov.
- 1.18. Pokračovať v systematickom prieskume radiačnej záťaže obyvateľstva a vyčleniť územia a oblasti, kde sú potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektov alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia v už existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred touto záťažou; na území, na ktorom je potrebné vzhľadom na výsledky monitorovania záťaže radónom realizovať potrebné protiradónové opatrenia, neplánovať výstavbu rekreačných objektov, nemocníc, školských a predškolských zariadení a liečební.

2. Zásady a regulatívy rozvoja rekreácie, cestovného ruchu a kúpeľníctva

- 2.5. Rozvíjať zvyšovanie kvality rekreačných priestorov, rekreačných areálov, najmä kúpalísk a termálnych kúpalísk, a úroveň poskytovania služieb rekreačného charakteru.
- 2.7. Vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a jeho formy agroturizmu.
- 2.8. Lokalizovať potrebnú vybavenosť v obciach ležiacich v blízkosti rekreačných cieľov, do voľnej krajiny umiestňovať len tú vybavenosť, ktorá sa viaže bezprostredne na uskutočňovanie činností, závislých na prírodných danostiach.
- 2.9. Zabezpečiť prímestskú rekreáciu pre obyvateľov väčších miest v ich záujmovom území. Týka sa to predovšetkým miest Nitra, Nové Zámky, Komárno (Apály), Levice a Topoľčany, Šaľa, Zlaté Moravce a tiež miest Hurbanovo, Kolárovo, Šahy, Šurany, Vráble, Tlmače, Želiezovce.
- 2.10. Vytvárať podmienky pre realizáciu území lesoparkového charakteru lokálneho významu pri menších obciach, najmä pri obciach s rekreačným významom a prepájať centrá obcí, rekreačné areály s územiami lesoparkového charakteru.
- 2.11. Podporovať rozvoj vinohradníctva a vinárstva zachovaním a udržiavaním viníc ako prírodných zdrojov a súčasne cenných historických prvkov v krajinnom obraze vidieckej i mestskej krajiny.
- 2.12. Zabezpečiť zodpovedajúcu vybavenosť pre rozvoj turizmu a rekreácie v kraji
 - 2.12.1. nadštandardnou vybavenosťou na hlavných turistických dopravných trasách;
 - 2.12.2. vytvorením komplexných služieb pre motoristov na vybudovaných a pripravovaných medzinárodných cestných trasách;
 - 2.12.3. dobudovaním komplexného systému služieb pre cestujúcich na medzinárodných trasách železničnej a vodnej dopravy, nadväzujúci na systém v krajinách Európskej únie.
- 2.13. Podporovať rozvoj spojitého, hierarchicky usporiadaného bezpečného, šetrného systému cyklotrás, slúžiaceho pre rozvoj cykloturistiky ale aj pre rozvoj urbanizačných väzieb medzi obcami/ mestami, rekreačnými lokalitami, významnými územiami s prírodným alebo kultúrno-historickým potenciálom (rozvoj prímestskej rekreácie, dochádzanie za zamestnaním, vybavenosťou, vzdelaním, kultúrou, športom, ...)
 - 2.13.1. previazaním línií cyklotrás podľa priestorových možností s líniami korčuliarskych trás, jazdeckých trás, peších trás a tiež s líniami sprievodnej zelene,
 - 2.13.2. rozvojom cyklotrás mimo (najmä frekventovaných) ciest, rozvoj bezpečných križovaní cyklotrás s ostatnými dopravnými koridorami, budovanie ľahkých mostných konštrukcií ponad vodné toky v miestach križovania cyklotrás s vodnými tokmi,
 - 2.13.3. rozvojom rekreačnej vybavenosti pozdĺž cyklotrás, osobitnú pozornosť venovať vybavenosti v priesečníkoch viacerých cyklotrás.
- 2.14. Podporovať prepojenie medzinárodnej cyklistickej turistickej trasy pozdĺž Dunaja s trasami smerom na Považie, Pohronie a Poľpie.
- 2.15. Dodržiavať na území národných parkov a chránených krajinných oblastí a v územiach európskeho významu únosný pomer funkcie ochrany prírody s funkciami spojenými s rekreáciou a turizmom.
- 2.16. Regulovať rozvoj rekreácie v lokalitách tvoriacich prvky ÚSES, rekreačný potenciál v lesných ekosystémoch využívať v súlade s ich únosnosťou.

3. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja hospodárstva a regionálneho rozvoja kraja

3.1. V oblasti hospodárstva

- 3.1.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania predovšetkým v suburbanizačných priestoroch centier osídlenia miest Nitra, Topoľčany, Zlaté Moravce, Šaľa, Nové Zámky, Komárno a Levice.
- 3.1.5. Podporovať rozvoj územnotechnických podmienok k zamedzovaniu a dosahovaniu znižovania negatívnych dôsledkov odvetví hospodárstva na kvalitu životného prostredia a k obmedzovaniu prašných emisií do ovzdušia.

3.2. V oblasti priemyslu a stavebníctva

- 3.2.1. Vychádzať predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich priemyselných a stavebných areálov.
- 3.2.2. Podporovať rôzne typy priemyselných parkov na základe zhodnotenia ich externých lokalizačných faktorov v lokalitách, kde sú preukázané najvhodnejšie územnotechnické podmienky a sociálne predpoklady pre ich racionálne využitie, so zohľadnením podmienok susediacich regiónov.
- 3.2.3. Vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia v súčinnosti s hodnotami a limitami kultúrno-historického potenciálu územia a historického stavebného fondu so zohľadnením miestnych špecifík a využívaním pritom predovšetkým miestnych surovín.
- 3.2.4. Vychádzať pri vytváraní a prevádzke výrobných kapacít z využitia komparatívnych výhod regiónu (poloha, ekonomický potenciál, disponibilné zdroje).

3.3. V oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

- 3.3.1. Rešpektovať poľnohospodársku a lesnú pôdu ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj.
- 3.3.2. Rešpektovať a zachovať prírodné, kultúrne a historické dedičstvo vo vinohradníckych oblastiach a vylúčiť urbanistické zásahy na plochách, ktoré predstavujú historicky vytvorenú charakteristickú kultúrnu krajinu v danej oblasti.
- 3.3.3. Zabezpečovať protieróznú ochranu poľnohospodárskej pôdy prvkami vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability.
- 3.3.4. Vytvárať podmienky pre výsadbu izolačnej zelene v okolí hospodárskych dvorov.
- 3.3.6. Rešpektovať výmeru lesnej pôdy na plochách poľnohospodársky nevyužitelných nelesných pôd a na pozemkoch porastených lesnými drevinami, evidovaných v katastri nehnuteľnosti v druhu poľnohospodárska pôda.
- 3.3.7. Rešpektovať a zohľadňovať platný Program starostlivosti o les, rešpektovať ochranné pásmo lesnej pôdy, uprednostňovať ekologicky vhodné autochtónne (domáce) druhy drevín.
- 3.3.8. Podporovať v lesnom hospodárstve postupnú obnovu prirodzeného drevinového zloženia porastov, zabezpečovať obnovu porastov jemnejšími spôsobmi, zvyšovať podiel lesov osobitného určenia, zachovať pôvodné zvyšky klimaxových lesov, v súvislosti s obnovami Programov starostlivosti o les.
- 3.3.9. Vytvárať územnotechnické podmienky pre zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery vzhľadom na protipovodňové opatrenia.
- 3.3.10. Netriešťať ucelené komplexy lesov pri návrhu koridorov technickej infraštruktúry a líniových stavieb.

3.4. V oblasti ťažby

- 3.3.11. Usmerňovať ťažbu v súlade s ochranou životného prostredia a vodohospodárskymi záujmami.
- 3.3.12. Vytvárať intenzívne kroky pre optimalizáciu ťažobných areálov vo vzťahu podľa ich stavu a pre ďalšie využívanie plôch už existujúcich areálov.
- 3.3.13. Revitalizovať pri výstavbe nových ťažobných areálov nevyhnutné ekologické investície a opatrenia v takom rozsahu, aby nedochádzalo k znečisťovaniu ovzdušia a zhoršovaniu kvality životného prostredia.
- 3.3.14. Realizovať po ukončení povrchovej ťažby z existujúcich areálov ich revitalizáciu a rekultiváciu s využitím najmä pôvodných druhov drevín.

4. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja sociálnych vecí

4.1. V oblasti školstva

- 4.1.1. Podporovať a optimalizovať rovnomerný rozvoj siete škôl, vzdelávacích, školiacich a preškolovacích zariadení na území kraja v závislosti na vývoji obyvateľstva v území.
- 4.1.2. Znižovať regionálne rozdiely v úrovni vzdelania podporou vzdelávacích centier v prirodzených sídelných centrách a prispôbovať sieť stredných škôl trhu práce a podporovaným ekonomickým aktivitám.
- 4.1.3. Vytvárať v rámci územnotechnických možností podmienky pre programy a projekty prevencie sociálno-patologických javov na stredných školách.

4.2. V oblasti zdravotníctva

- 4.2.1. Rozvíjať rovnomerne na území kraja zdravotnú starostlivosť vo všetkých formách jej poskytovania - ambulantnej, ústavnej a lekárenskej.
- 4.2.2. Vytvárať podmienky pre rovnocennú prístupnosť a rovnocennú dostupnosť obyvateľov jednotlivých oblastí kraja k nemocničným zariadeniam a zdravotníckym službám.
- 4.2.3. Vytvárať územno - technické predpoklady pre rozvoj agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, domov ošetrovateľskej starostlivosti, geriatrických centier, stacionárov a zariadení liečebnej starostlivosti v priemete celého územia kraja.

4.3. V oblasti sociálnych vecí

- 4.3.1. Rekonštruovať a obnovovať budovy a zariadenia sociálnych služieb, komplexne modernizovať sociálnu infraštruktúru v existujúcich zariadeniach sociálnych služieb.
- 4.3.2. Zabezpečovať rovnomernú sieť zariadení sociálnych služieb a terénnych služieb tak, aby územie Nitrianskeho kraja bolo v tejto oblasti sebestačné a vytvoriť z hľadiska kvality aj kvantity sieť dostupnú všetkým občanom v sociálnej a hmotnej núdzi.
- 4.3.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre nové, nedostatkové či absentujúce druhy sociálnych služieb vhodnou lokalizáciou na území kraja a zamerať pozornosť na také sociálne služby, ktorých cieľom je najmä podpora zotrvania klientov v prirodzenom sociálnom prostredí (terénne a ambulantné sociálne služby, sociálne služby v zariadeniach s týždenným pobytom), podpora sebestačnosti rodín, osobitne rodín s malými deťmi, realizovanie nízkoprahových aktivít pre rôzne marginalizované skupiny.
- 4.3.4. Podporovať sociálnu inklúziu prostredníctvom rozvoja sociálnych a zdravotníckych služieb s osobitným zreteľom na marginalizované komunity.
- 4.3.5. Očakávať nárast podielu obyvateľov v poproduktívnom veku v súvislosti s predpokladaným demografickým vývojom a zabezpečiť vo vhodných lokalitách primerané nároky na zariadenia poskytujúce pobytovú sociálnu službu (pre seniorov, pre občanov so zdravotným postihnutím).

4.4. V oblasti duševnej a telesnej kultúry

- 4.4.1. Podporovať rozvoj zariadení kultúry v súlade s polycentrickým systémom osídlenia.
- 4.4.2. Rekonštruovať, modernizovať a obnovovať kultúrne objekty, vytvárať podmienky pre ochranu a zveľaďovanie kultúrneho dedičstva na území kraja formou jeho vhodného využitia pre občiansku vybavenosť.
- 4.4.3. Podporovať stabilizáciu založenej siete zariadení kultúrno-rekreačného charakteru lokálneho významu.
- 4.4.4. Rozvíjať zariadenia pre športovo-telovýchovnú činnosť a vytvárať pre ňu podmienky v urbanizovanom aj vidieckom prostredí v záujme zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva.

5. Zásady a regulatívy z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability a ochrany pôdneho fondu

5.1. V oblasti starostlivosti o životné prostredie

- 5.1.1. Zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území kraja ich predpokladané vplyvy na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.
- 5.1.2. Uprednostňovať pri budovaní nových priemyselných areálov a prevádzok zariadenia a technológie spĺňajúce národné limity a zároveň limity stanovené v environmentálnom práve EÚ.
- 5.1.3. Zabezpečovať podmienky pre postupnú účinnú sanáciu starých environmentálnych záťaží - bývalé skládky komunálneho odpadu, odkaliská a iné pozostatky z banskej ťažby.
- 5.1.4. Podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov ciest a v blízkosti výrobných areálov ako aj zväčšovať podiel plôch zelene v zastavaných územiach miest a obcí.
- 5.1.5. Podporovať, v súlade s projektmi pozemkových úprav území a v súlade s podmienkami, určenými príslušným správcom toku revitalizáciu skanalizovaných tokov, kompletizáciu sprievodnej vegetácie výsadbou pásov domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšenie podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov.
- 5.1.6. Zabezpečovať podmienky pre vodný režim pre lužné lesy v oblastiach Dunaja a jeho prítokov, nivy Váhu, Hrona a Ipľa tak, aby nedochádzalo k odumieraniu lesných porastov.

5.2. V oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny

- 5.2.1. Vytvárať územnotechnické podmienky pre ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovenie funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni národnej, regionálnej aj lokálnej, čo v území Nitrianskeho kraja znamená venovať pozornosť predovšetkým vyhláseným chráneným územiám podľa platnej legislatívy, územiám NATURA 2000, prvkom územného systému ekologickej stability.
- 5.2.2. Odstraňovať pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.
- 5.2.3. Zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieroznú ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, prevažne v oblastiach Podunajskej pahorkatiny.
- 5.2.4. Vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu výsadby pôvodných a ekologicky vhodných druhov drevín v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinej vegetácie (hlavne pozdĺž tokov, kanálov a ciest a v oblasti svahov Podunajskej pahorkatiny).
- 5.2.5. Vytvárať územnotechnické podmienky pre priechodnosť existujúcich prekážok na vodných tokoch a líniových stavbách v krajine pre migrujúce živočíchy dodatočnými technickými opatreniami a pri navrhovaní využívania hydroenergetického potenciálu riek zohľadňovať nielen ekonomické ale aj ekologické kritériá v súlade so schválenými rozvojovými a koncepčnými dokumentmi.
- 5.2.6. Podporovať územnoplánovacími nástrojmi zakladanie trávnych porastov, ochranu mokradí a zachovanie prírodných depresií, spomalenie odtoku vody v upravených korytách a zachovanie starých ramien a meandrov v okolí Dunaja, Váhu, Hrona a Ipľa.
- 5.2.7. Zachovávať pri rekultiváciách vo vinohradníckych oblastiach prirodzené biokoridory a pri vinohradoch s eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov.

- 5.2.8. Podporovať aby podmáčané územia s ornou pôdou v oblasti Podunajskej roviny a pahorkatiny boli upravené na trvalé trávne porasty, resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou.
- 5.2.9. Podporovať a ochraňovať územnoplánovacími nástrojmi nosné prvky estetickej kvality a typického charakteru voľnej krajiny (prírodné lesné porasty, historicky vyvinuté časti kultúrnej krajiny, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi a pod.) a podporovať miestne krajinné identity rešpektovaním prírodného a kultúrno-historického dedičstva.
- 5.2.10. Rešpektovať požiadavky ochrany prírody a krajiny vyplývajúce z medzinárodných dohovorov (Bonnský, Bernský, Ramsarský, Haagský, Dunajský, Európsky dohovor o krajine a pod.)
- 5.2.11. Rešpektovať krajinu ako základnú zložku kvality života ľudí v mestských i vidieckych oblastiach, v pozoruhodných, všedných i narušených územiach.

5.3. V oblasti využívania prírodných zdrojov

- 5.3.1. Prinavracaať vhodnými technickými, biologickými, ekologickými, ekonomickými a právnymi opatreniami pôvodný charakter krajine v územiach dotknutých výraznou výstavbou a ťažbou nerastných surovín a území zasiahnutých nepriaznivými vplyvmi z priemyselnej činnosti.
- 5.3.2. Zabezpečovať sanáciu a rekultiváciu opustených ťažobní a lomov s cieľom ich začlenenia do prírodnej krajiny.
- 5.3.3. Sledovať environmentálne ciele na zabezpečenie ochrany vôd a ich trvalo udržateľného využívania ako sú: postupné znižovanie znečisťovania prioritnými látkami, zastavenie alebo postupné ukončenie emisií, vypúšťania a únikov prioritných nebezpečných látok.
- 5.3.4. Rešpektovať ochranné pásmo lesov do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.
- 5.3.5. Uprednostňovať prírodnú drevinovú skladbu porastov na jednotlivých stanovištiach za účelom potrebného zvyšovania infiltračnej schopnosti a retenčnej kapacity lesných pôd.
- 5.3.6. Nespôsobovať pri územnom rozvoji fragmentáciu lesných ekosystémov.
- 5.3.7. Minimalizovať pri územnom rozvoji možné zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a funkčné využitie územia navrhovať tak, aby čo najmenej narušalo organizáciu poľnohospodárskej pôdy a jej využitie so zachovaním výraznej ekologickej a environmentálnej funkcie, ktorú poľnohospodárska pôda a lesné pozemky popri produkčnej funkcii plnia.

6. Zásady a regulatívy usporiadania územia z hľadiska kultúrnohistorického dedičstva

- 6.1. Rešpektovať kultúrne dedičstvo s jeho potenciálom v zmysle Európskeho dohovoru o kultúrnom dedičstve, Európskeho dohovoru o ochrane archeologického dedičstva a Deklarácii Národnej rady SR o ochrane kultúrneho dedičstva, predovšetkým vyhlásené kultúrne pamiatky, vyhlásené a navrhované na vyhlásenie urbanistické súbory (mestské pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ich ochranné pásma).
- 6.2. Rešpektovať kultúrno-historické súvislosti najbližšieho okolia na kraj (súvisiace územia Hornonitrianskej kotliny, Vtáčnika, Štiavnických vrchov a Krupinskej planiny v Trenčianskom a Banskobystrickom kraji) a zohľadňovať pri územnom rozvoji kraja význam a hodnoty jeho kultúrno-historických daností v nadväznosti na všetky zámery v sociálne ekonomickom rozvoji.
- 6.3. Akceptovať a nadväzovať pri novej výstavbe na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifičnosti historického osídlenia.

- 6.4. Rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty a areály ako potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie.
- 6.5. Rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etnokultúrne a hospodársko-sociálne celky a prírodno-klimatické oblasti, dominantné znaky typu kultúrnej krajiny so zachovanými vinohradníckymi oblasťami, oblasťami štálov a rôznych foriem vidieckeho osídlenia, vrátane rozptýleného osídlenia.
- 6.6. Rešpektovať a akceptovať v diaľkových pohľadoch a v krajinnom obraze historicky utvorené dominanty (lokality s výskytom historických krajinných štruktúr a kultúrnohistorických pamiatok) spolu s vyhlásenými a navrhovanými ochrannými pásmami pamiatkového fondu.
- 6.7. Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji kraja:
 - 6.7.2. územia historických jadier miest a obcí ako potenciál kultúrneho dedičstva, ako aj časti rozptýleného osídlenia,
 - 6.7.3. známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk a nálezov, v zmysle pamiatkového zákona,
 - 6.7.4. národné kultúrne pamiatky, ich súbory a areály a ich ochranné pásma s dôrazom na lokality: pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a na medzinárodne významné národné kultúrne pamiatky – Iža, Komárno, Kostolany pod Tribečom, Nitra – hrad, Topoľčianky, Sazdice, Želiezovce a pod.,
 - 6.7.7. pamätihodnosti, ktorých zoznam vedú jednotlivé obce.
- 6.9. Zohľadňovať archeologické lokality a náleziská, ktoré v Nitrianskom kraji majú mimoriadny význam najmä z hľadiska pravekého a starovekého osídlenia. Kultúrne dedičstvo a pamiatkový fond s dôrazom na ochranu archeologických lokalít a nálezov je podľa pamiatkového zákona limitujúcim faktorom využívania územia nielen nad terénom, ale najmä pod terénom, kde sa nachádzajú rôzne vrstvy a stopy hmotnej časti kultúrneho dedičstva.

7. Zásady a regulatívy verejného dopravného vybavenia

- 7.11. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru nadregionálnej úrovne - koridory ciest
 - 7.11.4. (Hronský Beňadik) - Kalná nad Hronom - Štúrovo,
 - 7.11.5. Nitra – Vráble – Kalná nad Hronom – Levice.
- 7.15. Pre cesty I. triedy zabezpečiť územnú rezervu pre výhľadové usporiadanie v základnej kategórii C 11,5/80-60, v kategórii C9,5/80-60 (v súbehu s rýchlostnými cestami), prípadne v štvorpruhovej kategórii C22,5/100-70 (ak sa preukáže potreba na základe prognózy intenzity dopravy).
- 7.17. Cesta I/51 Nitra – Levice: rezervovať koridor pre šírkové usporiadanie trasy na kategóriu C11,5/80 s
 - 7.17.6. obchvatom Hornej Seči s riešením mimoúrovňového križovania so železničnou traťou,
- 7.24. Cesta I/76: obchvat Kalnej nad Hronom s mimoúrovňovým križovaním železničnej trate č. 150 s výhľadom zapojenia do novej trasy cesty I/76.
- 7.26. Pre cesty II. a III. triedy zabezpečiť územnú rezervu pre výhľadové šírkové usporiadanie v kategórii C9,5/80-60 a C7,5/70-50, prípadne C22,5/80-60 (ak je preukázaná potreba na základe prognózy intenzity dopravy)
- 7.37. Zabezpečiť územnoplánovaciú prípravu a rezervovať územie pre výhľadové prebudovanie úrovňových priechodov (ako bodových nedostatkov) ciest I. a II. triedy so železničnými traťami na mimoúrovňové.
- 7.40. Orientovať pozornosť predovšetkým na rekonštrukciu a homologizáciu ciest II. a III. triedy v zázemí sídelných centier v parametroch pre prevádzku autobusovej hromadnej dopravy a v záujme vytvorenia predpokladov lepšej dostupnosti obcí v suburbanizačnom priestore centier.

- 7.41. Zabezpečiť rozvoj regionálnej hromadnej dopravy v zázemí sídelných centier v záujme zlepšenia dostupnosti z rozvojových obcí v suburbanizačnom priestore do centier a medzi nimi.
- 7.57. Dodržiavať vyhlásené ochranné pásma letísk na území kraja.

8. Zásady a regulatívy verejného technického vybavenia

8.1. V oblasti vodného hospodárstva

8.1.1. Na úseku všeobecnej ochrany vôd:

- 8.1.1.1. vytvárať územnotechnické podmienky pre všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine,
- 8.1.1.2. rešpektovať pri podrobnejších dokumentáciách ochranné pásma pre vodné toky podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách.

8.1.2. Na úseku odtokových pomerov v povodiach:

- 8.1.2.1. rešpektovať a zachovať v riešení všetky vodné prvky v krajine (sieť vodných tokov, vodných plôch, mokrade) a s nimi súvisiace biokoridory a biocentrá,
- 8.1.2.2. dodržiavať princíp zadržovania vôd v povodí (vrátane urbanizovaných povodí),
- 8.1.2.3. navrhovať v rozvojových územiach technické opatrenia na odvádzanie vôd z povrchového odtoku na báze retencie (zadržania) v povodí, s vyústením takého množstva vôd do koncového recipienta, aké odtekalo pred urbanizáciou jednotlivých zastavaných plôch (vrátane urbanizovaných povodí),
- 8.1.2.4. zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch a v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov v extrémnych situáciách tak povodňových, ako aj v období sucha,
- 8.1.2.5. revitalizovať odstavené korytá, Starú Nitru, Starú Žitavu a ďalej rameno Malú Nitru, tok Dlhý, odstavené ramená dolného toku Hrona a dolného ľpľa kanála a do odstavených koryt tokov zabezpečovať dostatočné množstvo kvalitnej vody,
- 8.1.2.6. podporovať výstavbu objektov protipovodňovej ochrany územia a nenavrhopvať v inundačnom území tokov výstavbu a iné nevhodné aktivity,
- 8.1.2.7. zabezpečovať na neupravených úsekoch tokov predovšetkým ochranu intravilánov miest a obcí, nadväzne komplexne riešiť odtokové pomery na vodných tokoch s dôrazom na odvedenie vnútorných vôd podľa Programu protipovodňovej ochrany SR v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,
- 8.1.2.8. nevytvárať na vodných tokoch na území Nitrianskeho samosprávneho kraja nové migračné bariéry a zariadenia, ktorých výstavba alebo prevádzka ich ochudobňuje o vodu, poškodzuje alebo likviduje brehové porasty alebo mení ich prírodný charakter.
- 8.1.2.9. vytvárať územno-technické predpoklady na úpravu, revitalizáciu a polyfunkčné zameranie s cieľom zlepšenia prietočnosti Hrona, vrátane odberov aj na priemyselné využitie na jeho strednom a dolnom toku, v súlade s dokumentom Konceptia vodohospodárskej politiky SR do roku 2015.

8.1.4. Na úseku vodných nádrží a prevodov vody:

- 8.1.4.2. Zabezpečiť pre nadlepšenie prietokov a zabezpečenie minimálnych prietokov (bilančný -MQ, min. potrebný MPP, minimálny zostatkový, sanitárny prietok) Hrona v jeho dolnom úseku vodný zdroj s objemom minimálne 25,0 mi. M3 (najmä v profile VS Veľké Kozmálovce pre rozšírenie a dobudovanie JE Mochovce) v súlade s Generelom ochrany a racionálneho využívania vôd (2002) a „Konceptiou vodohospodárskej politiky SR do r. 2015“.

- 8.1.4.3. Pri navrhovaní využívania hydroenergetického potenciálu riek zohľadňovať nielen ekonomické, ale aj ekologické kritériá v súlade so schválenými rozvojovými a koncepcnými dokumentmi.
- 8.1.4.4. Nepovoľovať výstavbu malých vodných elektrární (MVE) na vodných tokoch, ktoré sa nachádzajú v chránených územiach, resp. sú zaradené do sústavy NATURA 2000;
- 8.1.4.5. Pri výstavbe nových, ako aj už jestvujúcich vodných dielach zabezpečiť pozdĺžnu spojitosť tokov a habitatov, spriechodnenie a odstraňovanie migračných bariér.

8.1.5. Na úseku verejných vodovodov:

- 8.1.5.1. vytvárať územnotechnické predpoklady pre komplexné zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, zvyšovanie podielu zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom priblížiť sa postupne k úrovni vyspelých štátov EÚ,
- 8.1.5.2. chrániť v maximálnej možnej miere zdroje pitnej vody, rešpektovať vymedzené vodárenské zariadenia regionálneho významu, vrátane ich ochranných pásiem,
- 8.1.5.4. zvyšovať spoľahlivosť zásobovania pitnou vodou rozširovaním diverzifikácie zdrojov, využívaním vzájomného prepojenia zdrojov podzemnej a povrchovej vody a budovaním vodárenských dispečingov,
- 8.1.5.6. zabezpečovať územnú prípravu zdrojov vody tak, aby sa docielil súlad medzi predpokladaným nárastom obyvateľov a ostatných sídelných aktivít a rozvojom vodného hospodárstva, ochranou prírody a ekologickou stabilitou územia,
- 8.1.5.7. zabezpečovať integrovanú ochranu vodárenských zdrojov pre trvalo udržateľné využívanie zdrojov pitnej vody, rešpektovanie pásiem ochrany vodárenských zdrojov (pásma hygienickej ochrany),
- 8.1.5.8. zabezpečovať ochranu lokálnej, ako aj nadradenej vodárenskej infraštruktúry (ochranné pásma vodovodov, vodojemov, ČS a pod.), v prípade možnosti aj s ponechaním manipulačných pásov,
- 8.1.5.10. rezervovať územie pre dobudovanie prívodov pitnej vody a vodovodných sietí v sídlach v ochrannom pásme jadrovej elektrárne Mochovce, dokončenie rozostavaných a projektovaných stavieb.
- 8.1.5.12. vytvárať územné predpoklady pre zabezpečenie prívodu kvalitnej pitnej vody vo vodovodoch v okresoch Komárno, Levice, Nové Zámky, najmä v oblastiach s nedostatkom zdrojov vody, vhodnej na zásobovanie pitnou vodou,

8.1.6. Na úseku verejných kanalizácií:

- 8.1.6.1. podmieniť nový územný rozvoj obci napojením na existujúcu, resp. navrhovanú verejnú kanalizačnú sieť, s následným čistením komunálnych odpadových vôd v ČOV. Pri odvádzaní privalových dažďových vôd z rozvojových plôch do vodných tokov zabezpečiť redukciu a reguláciu odtokov vypúšťaných vôd v zmysle legislatívnych požiadaviek,
- 8.1.6.2. preferovať v návrhu skupinové kanalizácie pre aglomerácie viacerých sídel so spoločnou ČOV,
- 8.1.6.3. vymedziť územné rezervy plôch a koridorov pre kanalizačné stavby nadradeného významu,
- 8.1.6.4. preferovať v návrhu odkanalizovania menších obcí delené sústavy so zadržiavaním dažďových vôd v území,
- 8.1.6.5. zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania s cieľom postupne zvyšovať úroveň v odkanalizovaní miest a obcí v súlade s požiadavkami legislatívy EÚ,
- 8.1.6.8. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre zodpovedajúcu úroveň odvádzania a sekundárneho (biologického) čistenia komunálnych odpadových vôd z aglomerácií s produkciou organického čistenia od 2 000 EO do 10 000 EO v časovom horizonte do 31.12.2015 v súlade s plánom rozvoja verejných kanalizácií,

- 8.1.6.10. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre výstavbu alebo dobudovanie stokových sietí a výstavbu nových ČOV, prípadne rozšírenie, intenzifikáciu alebo obnovu existujúcich ČOV v aglomeráciách nad 10 000 obyvateľov (v zmysle prílohy č. 4.1 Vodného plánu Slovenska):
2. aglomerácia Levice,

8.2. V oblasti energetiky:

- 8.2.1. Rešpektovať existujúce koridory vedení 220 kV a 400 kV a navrhované siete v existujúcich, či novo navrhovaných koridoroch.
- 8.2.4. Rezervovať koridor pre 1x400 kV vedenie ZVN v trase Veľký Ďur- Levice- Göd, ktorý je situovaný súbežne s jestvujúcim 400 kV vedením V490 po jeho južnej strane.
- 8.2.5. Rešpektovať existujúce koridory vedení 110 kV a navrhované siete v existujúcich, či novo navrhovaných koridoroch.
- 8.2.8. Chrániť koridor pre realizáciu dvojlinky 2x110 kV v súčasnom koridore Veľký Ďur – Mochovce.
- 8.2.12. Rešpektovať koridory súčasných plynovodov a novo navrhované siete koridorov alebo siete plynovodov určené na rekonštrukciu.
- 8.2.14. Rezervovať koridor pre trasu tepelných napájačov SE, a.s. EMO o.z. Mochovce – Levice, Mochovce – Tlmače a Mochovce – Vráble – Nitra a tepelný napájač (ENO – Partizánske) – Topoľčany.
- 8.2.16. Utvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike.
- 8.2.17. Obnoviteľné a druhotné zdroje energie situovať mimo zastavané a obytné zóny.

8.3. V oblasti telekomunikácií:

- 8.3.1. Rešpektovať jestvujúce trasy a ochranné pásma telekomunikačných vedení a zariadení.
- 8.3.2. Rešpektovať situovanie telekomunikačných a technologických objektov.
- 8.3.3. Akceptovať potrebu budovania telekomunikačnej infraštruktúry v nových rozvojových lokalitách.
- 8.3.4. Vytvárať územnotechnické podmienky pre rozšírenie mobilnej siete GSM a umožniť aj služby mobilnej siete tretej generácie – UMTS s vysokorychlostnou dátovou sieťou.
- 8.3.5. Vytvárať územnotechnické podmienky pre budovanie prístupovej telekomunikačnej siete v optickom prevedení s maximálnym prístupom až k zákazníkovi.
- 8.3.6. Vytvárať územnotechnické podmienky pre rozširovanie rozsahu telekomunikačných služieb v pevnej a mobilnej sieti.

8.4. V oblasti odpadového hospodárstva:

- 8.4.1. uprednostňovať separovaný zber využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu,

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby, v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie, spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú:

1. V oblasti cestnej dopravy

- 1.3. Cesta I/51 Nitra – Levice šírkové usporiadanie cesty na kategóriu C11,5/80 a:
1.3.4. obchvat Čifár,
1.3.5. obchvat Veľkého Ďura,
1.3.6. obchvat Hornej Seči s riešením mimoúrovňového križovania so železničnou traťou,
- 1.8. Cesta I/76 (Hronský Beňadik) - Štúrovo

- 1.8.3. obchvat obcí Nový Tekov, Veľké a Malé Kozmálovce,
- 1.8.4. obchvat Kalnej nad Hronom s mimoúrovňovým križovaním železničnej trate č. 150 s výhľadom zapojenia do novej trasy cesty I/76,
- 1.19. Homogenizácia ciest prvej triedy na kategóriu C11,5/80, ciest druhej triedy na kategóriu C9,5/80 a ciest tretej triedy na kategóriu C7,5/60.
- 1.20. Prebudovanie úrovňových priechodov (ako bodových nedostatkov) ciest I. a II. triedy so železničnými traťami na mimoúrovňové.

5. V oblasti vodného hospodárstva

- 5.1. Odtokové pomery, vodné nádrže a prevody vôd
 - 5.1.1. stavby spojené s revitalizáciou odstavených korýt: dolného Hrona, dolného Ipľa, Starej Nitry, Starej Žitavy, rameno Malej Nitry a tok Dlhý kanál,
 - 5.1.2. stavby spojené s protipovodňovými opatreniami v čiastkových povodiach Váhu, Hrona a Ipľa na ochranu intravilánov miest a obcí v súlade s Programom protipovodňovej ochrany SR a ďalších vodných tokov v čiastkových povodiach Váhu, Hrona a Ipľa v súlade s investičným rozvojovým programom Slovenského vodohospodárskeho podniku a koncepciou vodného hospodárstva
- 5.2. Verejné vodovody
 - 5.2.1. Stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných vodovodov, vrátane objektov na týchto vodovodoch (čerpacie stanice, vodojemy, vodné zdroje...)
 - 5.2.3. Prepojenie Ponitrianskeho skupinového vodovodu s diaľkovodom (Gabčíkovo – Jelka – Galanta – Nitra),
 - 5.2.4. privody vody a vodovodné siete v sídlach v ochrannom pásme jadrovej elektrárne Mochovce,
- 5.3. Verejné kanalizácie
 - 5.3.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných kanalizácií, vrátane objektov na týchto kanalizáciách (čerpacie stanice, nádrže, čistiarne odpadových vôd,...);
 - 5.3.2. intenzifikácie a rozšírenie ČOV Stúrovo, Topoľčany, Zlaté Moravce, Levice, Kolárovo, Šurany,
 - 5.3.3. stavby kanalizácií (t.j. stokových sietí a čistiarní odpadových vôd) v aglomeráciách nad 10 tis. EO:
 - b) aglomerácia Levice
 - 5.3.4. stavby kanalizácií (t.j. stokových sietí a čistiarní odpadových vôd) v aglomeráciách od 2 do 10 tis. EO:
 - f) v okrese Levice: Šahy, Tekovské Lužany, Želiezovce, Tlmače, Hronovce

6. V oblasti energetiky

- 6.1. Linka ZVN 2x400 kV v trase Gabčíkovo – Veľký Ďur v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie.
- 6.3. Linka ZVN 1x400 kV v trase Veľký Ďur – Levice, situovanej súbežne s jestvujúcim 400 kV vedením V490 po jeho južnej strane v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie.
- 6.4. Dvojlinka 2x 110 kV v trase Veľký Ďur – Nitra Čermáň v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie,
- 6.6. Dvojlinka 2x 110 kV v trase Veľký Ďur – Mochovce v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie,
- 6.8. Dvojlinka 2x 110 kV v trase Levice – (Nová Baňa – Žiar nad Hronom) v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie,
- 6.9. Dvojlinka 2x 400 kV V479/480 Gabčíkovo – Veľký Ďur do elektrickej stanice Gonyú (HU) v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie,
- 6.10. Novo navrhované siete plynovodov alebo siete plynovodov určené na rekonštrukciu v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie.
- 6.11. Tepelný napájač SE, a.s. EMO o.z. Mochovce – Levice a Mochovce – Vráble – Nitra a tepelný napájač ENO – Partizánske – Topoľčany v zmysle navrhovaného riešenia

a podrobnejšej projektovej dokumentácie.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 a násl. §§ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

5. Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia

Z hľadiska vzťahov k vyšším územným jednotkám leží obec Kalná nad Hronom v malej vzdialenosti od okresného mesta Levice (7,6 km), či krajského mesta Nitra (37,7 km). Z toho vyplýva i väčšia gravitačná väzba na najbližšie mestá Levice, Vrábľa, Nitra, či Tlmače ako centrá kultúrno-spoločenské, ale i centrá hospodárskych aktivít a školstva.

Obec so svojimi 3 katastrálnymi územiami susedí až s 13 katastrálnymi územiami: Bajka, Dolná Seč, Horná Seč, Lok, Nový Tekov, Starý Tekov, Tekovský Hrádok, Veľký Ďur (okres Levice, Nitriansky kraj) a k.ú. Čifáre (okres Nitra, Nitriansky kraj), k.ú. Nevidzany, Nemčiňany, Malé Vozokany, Červený Hrádok (okres Zlaté Moravce, Nitriansky kraj).

Obec susedí s 13 katastrálnymi územiami:

Pre k.ú. Kalná a k.ú. Kalnica:

- na severe s k. ú. Nový Tekov a k. ú. Starý Tekov (okres Levice);
- na severovýchode s k. ú. Horná Seč (okres Levice);
- na juhovýchode s k. ú. Dolná Seč a k. ú. Tekovský Hrádok (okres Levice);
- na juhu s k. ú. Bajka (okres Levice);
- na juhozápade s k. ú. Lok (okres Levice);
- na západe s k. ú. Veľký Ďur (okres Levice);

Pre k. ú. Mochovce:

- na severe s k. ú. Červený Hrádok, k. ú. Malé Vozokany a k. ú. Nemčiňany (okres Zlaté Moravce);
- na východe s k. ú. Nový Tekov (okres Levice);
- na juhu s k. ú. Veľký Ďur (okres Levice);
- na východe s k. ú. Čifáre (okres Nitra) a k. ú. Nevidzany (okres Zlaté Moravce).

Katastrálne územia Kalná a Kalnica pretína línia železničnej trate Nové Zámky – Zvolen.

Katastrálnym územím preteká vodohospodársky významný vodný tok Hron a jeho pravostranných prítok Ďurský potok a niekoľko drobných vodných tokov a kanálov ako sú Ulička, Šándorhalmský kanál, Podegerský potok a Telinský potok.

Významnú úlohu zohrá obec hlavne v oblasti poskytovania atraktívneho bývania v tesnom kontakte s vodným tokom, prírodou a okresným mestom Levice a významným regionálnym zamestnávateľom JE Mochovce.

Obec leží na križovatke dvoch hlavných dopravných ťahov - vo východo- západnom smere je to cesta I/51 Nitra – Levice a v severo- južnom smere je to cesta I/76 Hronský Beňadik (R1) – Želiezovce. Kalná nad Hronom je cestnou dopravou dobre napojená na okolité obce, jej východnou hranicou prechádza významná cyklistická trasa – Pohronská cyklomagistrála.

Administratívne je obec zaradená do okresu Levice (LAU1), vyššieho územného celku Nitrianskeho kraja (NUTS3) a do (NUTS2) Západného Slovenska.

Obec Kalná nad Hronom je členom Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS).

6. Požiadavky na riešenie záujmového územia obce

Hlavné ciele územného plánu

- na základe vykonaných prieskumov a rozborov v zastavanom území a v katastrálnom území obce navrhnuť optimálny rozvoj obce na návrhové obdobie;
- zapracovať všetky zámery, štúdie, projekty do územného plánu a požiadavky Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja;
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozvoj bytovej výstavby a spôsob využitia pozemkov, na ktorých sa nachádzajú neobývané, alebo ťažko poškodené domy;
- navrhnuť umiestnenie chýbajúcej občianskej vybavenosti;
- navrhnuť chýbajúcu technickú a dopravnú vybavenosť;
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre formovanie a plánovité budovanie sídelného centra v ťažiskovej polohe a revitalizovať problematické územia - vnútorné ruderálne lokality obce;
- v rámci celého riešeného územia navrhnuť v opodstatnených lokalitách výsadbu stromovej a krovinovej vegetácie, s cieľom posilniť a územne chrániť všetky významné prvky systému ekologickej stability riešeného územia;
- vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj výroby a drobného podnikania – pracovných príležitostí v rámci výrobného-podnikateľskej zóny a v revitalizovaných priestoroch bývalých poľnohospodárskych areálov;
- podporovať rozvoj malých rodinných fariem, ovocinárstva, a vinohradníctva, včelárstva a opeľovacej činnosti;
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj turistiky, rekreácie a prechodného ubytovania;
- vytvoriť územno - technické predpoklady a podmienky pre vznik a rozvoj cyklotrás, s cieľom nadviazať na cyklotrasy vyššej hierarchie (regionálne, nadregionálne cyklotrasy);
- podporovať a udržiavať všetky kultúrne pamiatky, národnostné špecifiká a kresťanské tradície.

Vymedzenie problémových okruhov

Územný plán je jediný komplexne vypracovaný dokument, ktorý charakterizuje sídelný útvar, jeho históriu, súčasnosť a hlavne budúcnosť. Postihuje všetky sféry života, výrobu, bývanie, rekreáciu, dopravu, technickú infraštruktúru, životné prostredie, prírodné pomery, voľný čas obyvateľov.

Každý sídelný útvar má svoje špecifické problémy, ktoré sú predmetom riešenia. V prípade obce Kalná nad Hronom sú to predovšetkým tieto problémové okruhy:

- rozvoj IBV a HBV;
- regulačne a vhodne usmerňovať výrobné-podnikateľské aktivity;
- regulačne a vhodne usmerňovať poľnohospodárske aktivity;
- urbanisticky proporčne, regulačne a funkčne doriešiť centrum obce;
- riešenie problémov technickej infraštruktúry;
- riešenie problémov verejného dopravného vybavenia;
- riešenie problémov životného prostredia;
- riešenie športovo-rekreačných plôch;
- regulačne a vhodne usmerňovať oblasti s vinicami.

Predmet a cieľ riešenia

Predmetom riešenia je najmä rozvoj sídla v nasledovných polohách:

- rozvoj a skvalitnenie urbanistickej štruktúry obce;
- rozvoj a skvalitnenie sociálnej infraštruktúry obce;
- rozvoj štruktúry obyvateľstva a bytového fondu;

- rozvoj hospodársko-ekonomickej základne;
- princípy ochrany a tvorby životného prostredia;
- riešenie dopravných systémov;
- riešenie zdrojov a rozvodov technickej infraštruktúry;
- návrh sústavy intervencií na území sídla.

Cieľom celého procesu prípravy a schvaľovania koncepcie rozvoja obce je príprava takého územno-plánovacieho dokumentu obce, ktorý by zohľadňoval a integroval nasledovné vstupné požiadavky a podmienky:

- odborne erudovaný pohľad na možnosti celkového rozvoja obce zo strany spracovateľa, vyplývajúci z predchádzajúcej analýzy, prieskumov a rozborov;
- integrujúci pohľad miestnej a odbornej verejnosti na možnosti rozvoja;
- zapracovanie názorov a postojov samosprávnych orgánov, orgánov a inštitúcií štátnej správy;
- zohľadnenia názorov a postojov občianskej verejnosti prostredníctvom spolkov, klubov, organizácií a faktických pripomienok a námetov individuálnych občanov.

Hospodársky a sociálny rozvoj sídla alebo regiónu nie je možný bez komplexne vypracovaného dokumentu, ktorý charakterizuje všetky zložky prostredia a sféry života sídelného organizmu. Jediný známy dokument, ktorý sa týmto zaoberá, je územný plán obce.

a) Riešenie širších vzťahov – hlavné ciele rozvoja:

- návrh cykloturistických a cyklodopravných trás a ich napojenie na regionálne a nadregionálne cyklotrasy;
- priemyselné a výrobnopodnikateľské areály formovať s prihliadnutím na ekologickú únosnosť územia;
- vytvárať vhodné územno-technické predpoklady pre rozvoj športu a rekreácie.

b) Rozvoj sociálnej infraštruktúry:

- je potrebné podporovať rozvoj sociálnej infraštruktúry v oblasti centra;
- zameriavať sa hlavne na služby obyvateľstvu, ale podporovať aj predaj typicky miestnych komodít (reštaurácie, suveníry, potraviny – predaj miestnych špecialít).

c) Rekreácia:

Z hľadiska oddychu, rekreácie a turizmu ide o realizáciu nasledovných intervenčných krokov:

- vytvoriť miestny informačný systém – informačný uzol;
- propagácia cykloturistiky a turistických trás v priľahlých územiach, hodnotných z hľadiska histórie, kultúry a ochrany prírody;
- podporovať rozvoj prechodného ubytovania v obci – penzióny a pod.;
- podporovať rozvoj služieb v oblasti stravovania, rekreácie a oddychu;
- podporovať rozvoj agroturistiky - hipoterapia.
- stanoviť regulatívy chatárskych, záhradkárskych a vinohradnícko - ovocinárskych oblastí v súlade s ochranou prírody a lesa;

d) Výroba a podnikanie, priemysel a poľnohospodárstvo:

- vytvárať územnotechnické predpoklady pre rozvoj malého a stredného podnikania;
- koncepcie podporovať tvorbu pracovných príležitostí ako základného stabilizačného prvku sídla, predovšetkým v oblasti služieb, výroby, poľnohospodárstva a priemyslu;
- regulačne usmerňovať a podporovať rozvoj včelárstva;
- regulačne usmerňovať a podporovať rozvoj vinohradníctva a ovocinárstva za účelom zachovania starej pestovateľskej tradície v regióne Tekov.

e) Doprava a prepravné vzťahy:

- dobudovať cyklotrasy za účelom prepojenia obce na regionálne cyklistické trasy a trasu
- Požiadavky na odstránenie dopravných závad:
- odstrániť malé polomery na smerových oblúkoch na miestnych komunikáciách;
 - na MK so slepým zakončením vybudovať otočky;
 - odstrániť závary na pozdĺžnom a priečnom profile miestnych komunikácií;
 - vybudovať pešie chodníky, na jestvujúcich chodníkoch odstrániť závary;
 - navrhnúť na rekonštrukciu poškodené rigoly a v opodstatnených polohách navrhnúť nové;
 - zrekonštruovať vozovku (vloženie zeleného prvku) na jestvujúcej autobusovej zastávke „Kalná nad Hronom, Jednota“ v centre obce.
 - všetky cestné križovania s traťou ŽSR navrhnúť na mimoúrovňové, vrátane zapracovania štúdie premostenia na ceste I/51 ponad železničnú trať západne od zastavaného územia obce.

g) Rozvoj technickej infraštruktúry

- vytvoriť koncepčné a územnotechnické predpoklady pre rozšírenie vodovodnej siete v rozvojových lokalitách;
- vytvoriť koncepčné a územnotechnické predpoklady pre dobudovanie kanalizačnej siete v rozvojových lokalitách;
- vytvoriť koncepčné a územnotechnické predpoklady pre napojenie nových rozvojových lokalít na miestnu plynovodnú sieť, elektrickú sieť (s rekonštrukciou jestvujúcich TS tam, kde je to potrebné, vybudovanie nových TS, kabelizáciou vybraných úsekov elektr. vzdušných vedení) a telekomunikačnú sieť (optiku).
- rešpektovať jestvujúce trasy nadradených vodárenských, plynovodných, elektroenergetických a telekomunikačných vedení;
- vytvoriť územnotechnické a realizačné predpoklady pre vybudovanie novej spoločnej čerpacej stanice odpadových vôd pre 8 obcí v južnej časti katastrálneho územia Kalná.

f) Ekológia a životné prostredie:

- v súlade s RÚSES okresu Levice a MÚSES realizovať navrhované opatrenia v presne zadefinovaných polohách;
- rešpektovať integrovaný systém ekologickej stability v rozsahu celého riešeného územia.

g) Pamiatky a pamätihodnosti:

- regulačne usmerniť rozvoj obce s prihliadnutím na ochranu pamiatkovo a historicky hodnotných objektov a miestnych pamätihodností.
- podporovať rekonštrukčný proces pamiatkovo-hodnotných objektov a historicky významných lokalít.

7. Základné demografické údaje a prognózy

Demografické údaje patria k základným zdrojom informácií v podmienkach a predpokladoch ďalšieho rozvoja územia. Pomáhajú pri spracovávaní územno-plánovacej dokumentácie už v jej prípravných fázach. Ich poznanie pomáha pri spracovaní urbanistickej koncepcie územia.

Hlavne stav obyvateľstva a jeho vývoj sú základnými údajmi pre optimálne dimenzovanie veľkosti jednotlivých funkčných zložiek sídla.

Kapitola je spracovaná na základe podkladov Krajskej správy Štatistického úradu Slovenskej republiky v Nitre, Vlastivedného slovníka obcí na Slovensku a online databáz Štatistického úradu Slovenskej republiky.

Vývoj počtu obyvateľov obce

K základným rozvojovým potenciálom každej obce patrí ľudský potenciál. Demografická situácia v obci je výsledkom dlhodobého populačného a hospodárskeho vývoja. Za r. 2023 počet obyvateľov s trvalým pobytom na území obce mierne vzrástol oproti r. 2012 o 1,1 %. Počet obyvateľov v obci podľa výsledkov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021 bolo 2083, avšak podľa Štatistického úradu SR do roku 2023 tento počet o čosi klesol na súčasných 2057 obyvateľov. Hustota obyvateľstva obce je 60,44 osôb na km², čo je približne o polovicu nižšia hustota ako celoslovenský priemer 110,67 obyvateľov na km².

Tab.1 Vývoj počtu obyvateľov obce Kalná nad Hronom v rokoch 2012 – 2023:

Zloženie obyvateľstva												
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Muži	982	982	995	999	996	1007	1012	1009	984	997	985	987
Ženy	1052	1051	1076	1081	1073	1070	1071	1055	1057	1086	1084	1070
Spolu	2034	2033	2071	2080	2069	2077	2083	2064	2041	2083	2069	2057

(Zdroj: Datacube, 2025)

V rámci ukazovateľov bilancie obyvateľstva, vývoj počtu obyvateľov je prezentovaný vnútornými prirodzenými pohybmi – uvedenými v tabuľke č.1. Z hľadiska vývoja počtu obyvateľov je v obci kolísavý trend. Približne každý tretí rok nastane nárast a následne pokles počtu obyvateľov. Momentálne je zaznamenaný postupný úbytok občanov s trvalým pobytom v obci.

Z celkového počtu obyvateľov je 987 mužov (48 %) a 1070 žien (52 %). V obci je dlhodobo vyšší počet žien ako mužov, pričom vzájomný pomer počtu žien a mužov má kolísavý charakter.

Tab.2 Bilancia pohybu obyvateľstva v obci Kalná nad Hronom v rokoch 2012 – 2023:

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Živonarodení	22	17	15	14	21	15	28	19	21	23	17	17
Zomretí	21	23	19	22	16	21	19	23	29	25	8	20
Demografické saldo	1	-6	-4	-8	5	-6	9	-4	-8	-2	9	-3
Priťahovaní	17	37	77	55	28	37	32	22	22	43	34	14
Vystahovaní	27	32	35	38	44	23	35	37	37	31	57	23
Migračné saldo	-10	5	42	17	-16	14	-3	-15	-15	12	-23	-9
Celkový prírastok (úbytok)	-9	-1	38	9	-11	8	6	-19	-23	10	-14	-12

(Zdroj: Datacube, 2025)

Prirodzený prírastok / demografické saldo (rozdiel medzi počtom živonarodených detí a zomretých osôb v obci za rok) obyvateľstva má v sledovaných rokoch 2012 až 2023

prevažne negatívny charakter (počet novonarodených je nižší ako počet úmrtí, s výnimkou rokov 2012, 2016, 2018 a 2022).

Migračný prírastok / migračné saldo (rozdiel medzi počtom prisťahovaných a vysťahovaných v danom roku) mal v sledovaných rokoch 2012 - 2023 kolísavý charakter (za posledných 6 rokov bolo pozitívne migračné saldo len v roku 2021). Počet prisťahovaných do Kalnej nad Hronom od tohto roku výrazne klesá, čo môže byť spôsobené nedostatočnou ponukou disponibilných stavebných pozemkov v obci, nakoľko v celoslovenskom meradle je badateľný zvýšený záujem obyvateľov o bývanie na vidieku. Migračný prírastok je v posledných rokoch prevažne negatívny, z čoho pre obec vyplýva aj viacero povinností a nových úloh v oblasti zabezpečenia vybavenosti a dostupnosti služieb pre všetkých obyvateľov, celkového zatraktívnenia obce skvalitňovaním životného prostredia, ponukou voľno-časových aktivít, služieb komerčného charakteru a pod.

Celkový prírastok (súčet demografického a migračného salda) v obci Kalná nad Hronom vykazuje nerovnomerný trend. K miernym prírastkom došlo v rokoch 2021, 2018, 2017, 2015 a najviac v roku 2014, kedy prírastok obyvateľov dosiahol hodnotu 38 obyvateľov. Najvyšší úbytok bol v roku 2020 - až 23 osôb. Treba upozorniť na stále negatívny prirodzený prírastok, ktorý je výrazne ovplyvnený vekovým zložením obyvateľstva (trend starnutia obyvateľstva).

Veková štruktúra obyvateľstva obce Kalná nad Hronom

Tab.3 Veková štruktúra obyvateľstva obce v rokoch 2012 – 2023:

Rok	Počet obyv.	v tom vo veku						Priemerný vek	Index starnutia	Index ekonomick. zaťaženia
		predprod.	produkt.	poprod.	predprod.	produkt.	poprod.			
		absolútne			v %					
2012	2034	297	1501	236	14,60	73,80	11,60	38,56	79,46	35,51
2013	2033	299	1503	231	14,71	73,93	11,36	38,86	77,26	35,26
2014	2071	311	1516	244	15,02	73,20	11,78	39,02	78,46	36,61
2015	2080	319	1519	242	15,34	73,03	11,63	39,25	75,86	36,93
2016	2069	313	1506	250	15,13	72,79	12,08	39,67	79,87	37,38
2017	2077	306	1502	269	14,73	72,32	12,95	40,28	87,91	38,28
2018	2083	321	1475	287	15,41	70,81	13,78	40,53	89,41	41,22
2019	2064	316	1450	298	15,31	70,25	14,44	40,77	94,30	42,34
2020	2041	316	1433	292	15,48	70,21	14,31	40,89	92,41	42,43
2021	2083	331	1461	291	15,89	70,14	13,97	40,68	87,92	42,57
2022	2069	321	1443	305	15,51	69,74	14,74	41,34	95,02	43,38
2023	2057	308	1431	318	14,97	69,57	15,46	41,7	103,25	43,75

(Zdroj: Datacube, 2025)

Index starnutia (Sauvyho index) vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku (65+ rokov) pripadajúci na 100 osôb v predproduktívnom veku (0-14 rokov). V súčasnosti sa na Slovensku celkovo prejavuje trend starnutia obyvateľstva. Tomuto problému je potrebné venovať pozornosť, prejavuje sa následne aj v negatívnom prirodzenom prírastku. Z vývojových trendov vyplýva, že index starnutia a celkovú vekovú štruktúru je možné meniť jedine zvýšením prirodzeného prírastku a imigráciou. V Kalnej nad Hronom sledujeme zvýšený nárast indexu starnutia (výnimkou sú roky 2015 a 2021), teda z dlhodobého hľadiska dochádza k neustálemu starnutiu obyvateľstva.

Produktívne obyvateľstvo, ktoré vytvára hodnoty pre pred- a poproduktívne obyvateľstvo, tvorí 69,57 % z celkového počtu obyvateľov, čo je nad úrovňou priemeru SR (66,55 %).

Index ekonomického zaťaženia, ktorý vyjadruje počet osôb v predproduktívnom veku (0-14 rokov) a poproduktívnom veku (65+ rokov) pripadajúci na 100 osôb v produktívnom veku (15 – 64 rokov), dlhodobo rastie s výnimkou roka 2013, kedy prišlo k miernemu poklesu. Číže

celková veková štruktúra aj trend jej vývoja v obci Kalná nad Hronom je nepriaznivý - z dlhodobého hľadiska možno očakávať zvyšovanie zaťaženia produktívneho obyvateľstva v dôsledku rastu počtu obyvateľstva v poproduktívnom veku.

Tab.4 Veková štruktúra obyvateľstva obce Kalná nad Hronom v roku 2023:

Vek	Muži	Ženy	Spolu
0 - 4	42	55	97
5 - 9	53	41	94
10 - 14	57	60	117
15 - 19	64	54	118
20 - 24	42	45	87
25 - 29	48	64	112
30 - 34	81	82	163
35 - 39	82	74	156
40 - 44	81	87	168
45 - 49	78	69	147
50 - 54	68	88	156
55 - 59	78	95	173
60 - 64	71	80	151
65 - 69	63	50	113
70 - 74	40	57	97
75 - 79	21	31	52
80 - 84	13	23	36
85 - 89	3	10	13
90 - 94	1	5	6
95 - 99	1	0	1
100 +	0	0	0
Spolu	987	1070	2057

(Zdroj: Datacube, 2025)

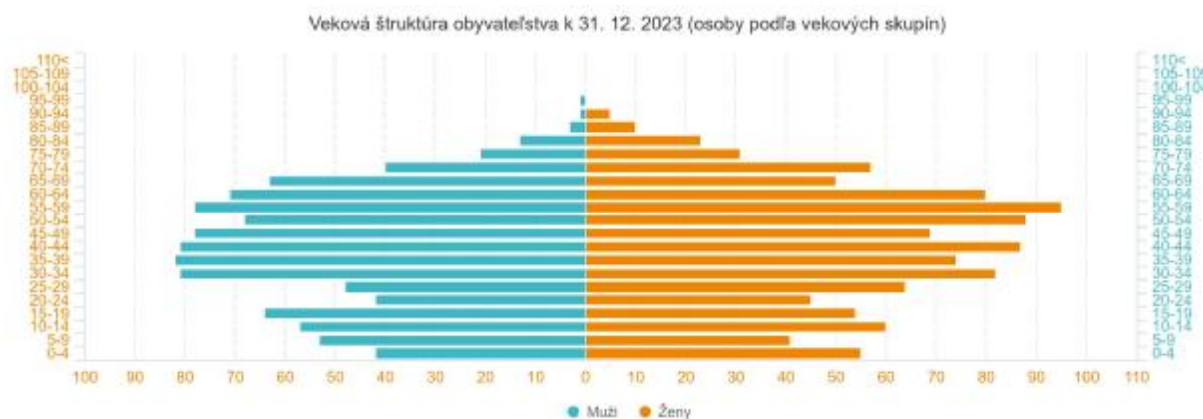
Populačnú pyramídu obce Kalná nad Hronom možno charakterizovať ako progresívny typ vekovej štruktúry. Na znázornenom grafe možno badať mierny pokles mladších ročníkov tvoriacich predproduktívnu zložku obyvateľstva v prospech nárastu produktívnej a poklesu poproduktívnej zložky.

V rámci predproduktívnej zložky obyvateľstva (0 - 14 rokov) je najpočetnejšou zložkou veková kategória 10 – 14 rokov zhodne u oboch pohlaví. V prípade mužského pohlavia je to 57 osôb, u ženského až 60 osôb.

V rámci produktívnej zložky obyvateľstva (15 - 64 rokov) je v prípade mužského pohlavia najpočetnejšou zložkou veková kategória 35 – 39 (82 osôb) a v prípade žien je najpočetnejšou vekovou kategóriou rozmedzie veku 55 - 59 (95 osôb).

V prípade poproduktívnej zložky obyvateľstva je to v prípade mužského pohlavia veková kategória 65 – 69 rokov (63 osôb) a u žien je najpočetnejšou vekovou kategóriou 70 – 74 rokov (57 osôb).

Obr.1 Populačná pyramída obce Kalná nad Hronom:

(Zdroj: SODB, 2021)

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva v obci Kalná nad Hronom majú najvyšší podiel občania so s úplným stredným vzdelaním s maturitou (24,07 %) a stredným odborným učňovským vzdelaním bez maturity (20,65%). Osoby so základným vzdelaním predstavujú tretiu najpočetnejšiu veľkostnú skupinu na úrovni 15,82 %. Štvrtou najpočetnejšou skupinou sú osoby s vysokoškolským vzdelaním (15,63 %). Pomerne nízky podiel pripadá na ľudí s vyšším odborným vzdelaním (4,39 %). Bez akéhokoľvek ukončeného školského vzdelania osôb starších ako 15 rokov je iba 0,39 %.

Prieskum bral do úvahy všetkých obyvateľov obce, teda aj deti s povinnou školskou dochádzkou, navštevujúcich MŠ a ZŠ – teda osoby do 14 rokov bez ukončeného vzdelania. Táto skupina tvorí 10,52 % z celkového počtu obyvateľov. U 8,54 % obyvateľov Kalnej nad Hronom nebolo zistené vzdelanie.

Úroveň vzdelania je v súčasnosti jedným z najdôležitejších predpokladov pre uplatnenie sa na trhu práce a predstavuje základný kameň smerom k budovaniu vedomostnej ekonomiky.

Tab.5 Obyvateľstvo obce Kalná nad Hronom podľa stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania:

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Počet	%
Základné	328	15,82
Stredné odborné učňovské (bez maturity)	428	20,65
Úplné stredné (s maturitou)	499	24,07
Vyššie odborné vzdelanie	91	4,39
Vysokoškolské	324	15,63
Bez ukončeného vzdelania (osoby 0-14 rokov)	218	10,52
Bez školského vzdelania (15+ rokov)	8	0,39
Nezistené	177	8,54
Spolu	2073	100

(Zdroj: SODB, 2021)

Náboženské vyznanie obyvateľov v obci

Z hľadiska vierovyznania v obci Kalná nad Hronom dominovali v roku 2021 (posledné sčítanie obyvateľstva) občania rímskokatolíckeho vierovyznania. Ich zastúpenie je na úrovni 40,38 %. Nasleduje Evanjelická cirkev augsburského vyznania s 9,74 %, po nej občania hlásiaci sa k Reformovanej kresťanskej (kalvínskej) cirkvi so 4,97 % a veriaci Gréckokatolíckej cirkvi a Cirkvi bratskej zhodne po 0,53 %. Zastúpenie ostatných náboženstiev predstavuje spolu podiel do 1,4 %. Pri 13,36 % nebolo zistené vierovyznanie. Bez vyznania bolo 29,09 % obyvateľov.

Tab.6 Obyvateľstvo obce Kalná nad Hronom podľa náboženského vyznania:

Náboženské vzdelanie	Počet	%
Rímskokatolícka cirkev	837	40,38
Gréckokatolícka cirkev	11	0,53
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	202	9,74
Reformovaná kresťanská cirkev (kalvínske)	103	4,97
Pravoslávna cirkev	1	0,05
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	4	0,19
Kresťanské zbory na Slovensku	3	0,14
Apoštolská cirkev	1	0,05
Cirkev bratská	11	0,53
Budhizmus	2	0,1
Hinduizmus	2	0,1
Bez vyznania	603	29,09
Ostatné a nepresne určené kresťanské cirkvi	2	0,1
Pohanstvo a prírodné duchovno	3	0,14
Ad hoc hnutia	9	0,43
Iné	2	0,1
Nezistené	277	13,36
Spolu	2 073	100

(Zdroj: SODB, 2021)

Národnostné zloženie obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 75,78 %. Nasleduje maďarská národnosť s 10,18 %, česká národnosť bola zastúpená 0,34 %, k ostatným národnostiam sa prihlásilo spolu 0,65 % občanov. Pri 13,07 % nebola zistená národnosť.

Tab.7 Obyvateľstvo obce Kalná nad Hronom podľa národnosti:

Národnosť	Počet	%
Slovenská	1571	75,78
Maďarská	211	10,18
Rómska	1	0,05
Česká	7	0,34
Ukrajinská	2	0,1
Nemecká	2	0,1
Ruská	2	0,1
Vietnamská	1	0,05
Bulharská	1	0,05
Rumunská	1	0,05
Talianska	1	0,05
Iná	2	0,1
Nezistená	271	13,07
Spolu	2073	100

(Zdroj: SODB, 2021)

Bývanie – zhodnotenie súčasného stavu a trendy rozvoja

Podľa posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov v r. 2021 tvorí v obci Kalná nad Hronom domový fond 457 budov, z toho výraznú väčšinu tvoria rodinné domy – 390, a menšiu časť 49 bytových domov. Ďalšie 2 bytovky sú vo výstavbe a niekoľko ďalších sa plánuje ešte vybudovať. Napriek tomu tvorí prevažnú časť sídelnej štruktúry individuálna bytová výstavba (IBV), čím získava obec okrem centrálnej časti Kalnej vidiecky ráz osídlenia. Rodinné domy sú jedno až dvojpodlažné, niektoré sú aj trojpodlažné (obytné podkrovie). Objekty hromadnej bytovej výstavby majú 2 až 6 nadzemných podlaží.

Spolu 827 bytov – 392 bytov v rodinných domoch, 414 bytov v bytových domoch, 6 obecných bytov.

Zdravotný stav domov je pestrý, zastúpené sú všetky bonitné skupiny. Prevládajú však budovy v dobrom stave, po rekonštrukcii a nové objekty. Podľa údajov Štatistického úradu zo sčítania obyvateľov v roku 2021 je v obci 292 obnovených domov. V súčasnosti je takýchto domov viac a tiež pribudlo množstvo nových domov. Stále sa tu však nachádzajú objekty RD v horšom stavebno-technickom stave vyžadujúce si rekonštrukciu a niekoľko málo objektov navrhnutých na asanáciu. Odráža to obdobie ich výstavby – najväčší podiel predstavujú byty (v IBV aj HBV spolu) z obdobia rokov 1981 – 1990 – 263 bytov (32 %), nasledujú byty z obdobia 1946 – 1960 – 133 bytov (16 %), ďalej z obdobia 1971 - 1980 – 96 bytov (12 %), z obdobia 1961 - 1970 je tu 66 bytov (8 %), vojnového obdobia v rozmedzí rokov 1919 – 1945 – 49 bytov (6%), pred rokom 1919 je to 16 bytov (2%). V porevolučnom období 1991 – 2000 bolo v obci vybudovaných 14 bytov (1,7%), medzi rokmi 2001 – 2005 len 4 byty (0,5%). Od roku 2006 a neskôr je to 9 bytov (1%). Štatistiky neuvádzajú výstavbu bytov po poslednom sčítaní SODB 2021.

Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. vybavenosťou bytov ústredným kúrením, zásobovaním vodou, podľa celkovej podlahovej plochy bytu, pripojenosťou na internetovú sieť. O kvalite bytového fondu hovoria nasledovné údaje z posledného SODB 2021: v obci je 425 domov (93%) s vodovodnou prípojkou v dome z verejnej siete, 372 domov (81%) s plynovou prípojkou a 374 domov (82%) s prípojkou na kanalizačnú sieť.

Úlohou ÚPN obce bude regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby jestvujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň trvalého a rekreačného bývania. Existencia príležitostí na bývanie, stav domového a bytového fondu sú určujúce faktory, ovplyvňujúce ďalší rozvoj obce a naplňajúce jej obytnú funkciu.

Obec Kalná nad Hronom počíta s nárastom počtu obyvateľov a tým aj so zabezpečením stavebných pozemkov pre individuálnu ako aj hromadnú bytovú výstavbu.

Najväčšia časť práceschopného obyvateľstva odchádza za prácou do jadrovej elektrárne Mochovce, okresného mesta Levice, mesta Vráble, či krajského mesta Nitra. Podpora IBV a HBV môže povzbudiť populačný rast, priviesť nových obyvateľov a vytvoriť predpoklady pre celkový rozvoj obce.

Základné rozvojové ciele v demografickom a socioekonomickom vývoji ako východiská pre územný rozvoj obce

Základným cieľom v celkovom vývoji obyvateľstva obce je vytváranie podmienok pre priaznivý demografický vývoj a ďalší postupný nárast a kvalitu štruktúry zástavby obce.

V celkovom vývoji počtu obyvateľov obce je potrebné uvažovať s nárastom tak, aby sídelná veľkosť obce bola v horizonte návrhového obdobia vo veľkostnej kategórii, ktorá

umožní riešiť komplex kvalitnej občianskej vybavenosti tak, aby bol v obci zabezpečený komfortný život vidieckeho sídla bez dennej potreby dochádzania za vybavenosťou do miest.

Vzhľadom na pretrvávajúci trend migrácie obyvateľstva z miest do obcí sa v závere výhľadového obdobia počíta s optimistickou alternatívou, teda s nárastom počtu obyvateľov.

Nárast obyvateľstva obce je možné dosiahnuť ťažiskovo zo zdrojov z dosťahovania obyvateľov do obce, a to v rámci vnútroregionálnej migrácie predovšetkým z mestských centier /Levice/ za zdrojom práce, resp. kvalitným vidieckym bývaním.

Vývoj počtu obyvateľov je ovplyvnený reprodukciou obyvateľstva i možnosťami a rozsahom novej bytovej výstavby. Spätné možnosti bytovej výstavby pozitívne ovplyvnia migráciu obyvateľstva. Tým, že v mestách dochádza k stagnácii bytovej výstavby, dochádza v obciach postupným zabezpečovaním vhodných plôch k stabilizácii vidieckeho obyvateľstva.

Nakoľko pri trvalej migrácii prevládajú mladšie vekové kategórie obyvateľstva, (do 40 rokov), dosídľovanie môže mať priaznivý vplyv na demografický vývoj a vekové zloženie obyvateľstva obce v budúcnosti.

Vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce a pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce je jedným zo základných cieľov rozvoja.

V súvislosti s úvahami o dosídľovaní obyvateľov do obce z mestských centier, resp. iných regiónov Slovenska, je potrebné zohľadniť skutočnosť sociálnej a ekonomickej štrukturalizácie obyvateľstva, diferenciaciu ekonomických či záujmových vzťahov.

Pri rozvoji a profilovaní hospodárskych činností vytvárať územné podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít výrobného charakteru na báze remeselnej výroby, pri využití miestnych špecifických územno-technických daností.

Vývoj zamestnanosti v zariadeniach verejných služieb bude v obci podmienený predovšetkým demografickým rastom a štruktúrou obyvateľstva.

Pri lokalizácii aktivít výrobného charakteru je potrebné ťažiskovo využívať jestvujúce areály formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Využitie polohového faktora obce, ktorá leží v tesnej blízkosti okresného mesta Levice s naznačujúcimi predpokladmi poskytovania možností pre „bývanie v pokojnom vidieckom prostredí ako aj atraktívnom prírodnom prostredí“ a služieb v primeranej dostupnosti k mestu.*
2. *Zhodnotenie potenciálnych možností pre novú výstavbu.*
3. *Zhodnotiť vnútorné rezervy – disponibilný bytový fond pre prestavbu a rekonštrukciu.*
4. *Dobudovanie zariadení občianskej vybavenosti hlavne v oblasti služieb, obchodu, športu a kultúry.*
5. *Dobudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry (kanalizačná sieť, vodovodná sieť, sieť verejného osvetlenia) ako nevyhnutného predpokladu pre rozvoj obce.*

8. **Osobitné požiadavky na urbanistickú kompozíciu obce. Objekty pamiatkového fondu**

Zastavané územie obce Kalná nad Hronom leží v strednej až východnej časti riešeného územia, na pravom brehu rieky Hron. Obec sa rozvíja na dopravnej kostre ciest I. triedy I/51 (východ - západ) a I/76 (sever – juh). Stredom zastavaného územia obce vedie železničná trať v smere Palárikovo – Hronská Dúbrava a späť.

Sídlna štruktúra obce je pomerne kompaktná. Podľa kategorizácie pôdorysných typov sídiel je obec Kalná nad Hronom hromadným cestným typom. Historické jadro obce s typickou parcelačnou štruktúrou sa rozprestiera najmä v juhovýchodnej časti zastavaného územia v k.ú. Kalná a centrálnej, východnej a severovýchodnej časti zastavaného územia v k.ú. Kalnica. Obytné domy v starých častiach sú dlhé jednotrakty s otvorenými dvormi, so štítlami do ulice. Novšie domy majú prevažne štvorcové pôdorysy, 2 podlažia a plochú strechu, resp. prízemné domy s riešením podkrovia. V centrálnej časti obce východne od kompozičnej osi (cesty I/76) sa nachádza sídlisko Juh s bytovými domami ako aj niekoľko ďalších bytových domov, ktoré nie sú súčasťou tohto sídliska. V obci prevláda obytná funkcia. V súčasnosti sa v obci nachádzajú všetky bonitné triedy objektov, od objektov nových, až po objekty odporúčané na asanáciu. Prevládajú však objekty nové, zrekonštruované a v dobrom stave.

Formovanie funkčno-priestorovej kostry

Základom urbanistickej kompozícia obce Kalná nad Hronom je kompozičný kríž, ktorý vytvára primárna a sekundárna kompozičná os. Primárna os je zhodná s líniou cesty I. triedy I/51 a železničnou traťou v smere východ – západ. Sekundárna os je zhodná so sídelnou štruktúrou okolo cesty I/76 v k.ú. Kalná a miestnou cestou v k.ú. Kalnica v smere sever – juh. Na priesečníku oboch osí je možné identifikovať primárny referenčný uzol, ktorý je nositeľom vybavenostných funkcií. Na sekundárnej osi sú lokalizované 2 vedľajšie referenčné uzly, ktoré sú centrálnymi priestormi nabaľujúcimi na seba komerčné a kultúrno administratívno-správne funkcie obce.

V návrhovom období je potrebné plánovito formovať hlavné a vedľajšie kompozičné osi obce, ktoré budú nositeľkami najdôležitejších funkcií. Zároveň v centrálnej časti zastavaného územia je potrebné jednoznačne formovať centrum obce ako :

- administratívno-správne,
- historicko-kultúrne,
- vybavenostné.

Ostatná časť sídla je typická prevahou bývania a doplnkových funkcií. Na juho-západ od zastavaného územia obce sa nachádza poľnohospodársky areál, ktorého rozšírenie smerom na západ a zaregulovanie sa plánuje v rámci návrhu nového ÚPN. Cieľom územného plánu obce je lokalizácia a riešenie nových rozvojových území najmä pre rozvoj bývania (individuálna a hromadná bytová výstavba), výrobnopodnikateľských aktivít, rekreácie a ich riešenie v zmysle kontinuity priestorového a hmotového vývoja.

Na základe analýzy funkčno-priestorovej koncepcie obce sú evidentné tieto základné problémové okruhy:

- potvrdenie a formovanie základnej kompozičnej a funkčno-priestorovej kostry obce,
- riešenie nových rozvojových území najmä pre rozvoj bývania, výrobnopodnikateľských aktivít, rekreácie /agroturistika/ a ich riešenie v zmysle kontinuity priestorového a hmotového vývoja urbanistického celku.

Z hľadiska **urbanistickej kompozície obce** je v návrhovej časti územného plánu potrebné:

- rešpektovať kompozičnú výstavbu sídla, hlavne polohu jestvujúcich kompozičných osí a referenčných uzlov.

- v závislosti na globálnej urbanistickej kompozícii organizovať umiestnenie vyšších funkcií
- uplatniť princíp revitalizácie tradičných urbanisticko-architektonických vzťahov v súlade s potrebami obce
- novú výstavbu limitovať jednoposchodovými stavbami s využitím podkrovia a v kompozične opodstatnených polohách výnimočne povoliť stavbu o jedno podlažie vyššie s tradičným typom striech, tvaroslovných prvkov a materiálov v záujme eliminovania množstva cudzorodých prvkov
- snažiť sa o návrat tradičných hmotovo - priestorových vzťahov, ktoré zvýraznia špecifický charakter obce.
- pri rozvoji obce rešpektovať a chrániť pamiatkovo hodnotné objekty, objekty s kultúrohistorickou hodnotou a významné archeologické lokality.

Objekty pamiatkového fondu

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v obci Kalná nad Hronom **eviduje** v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF) 1 nehnuteľnú národnú kultúrnu pamiatku:

Dom pamätný (Dom bojovej slávy) – vznik objektu v 19. stor. Využitie ako pamätná izba II. sv. vojny (k.ú. Kalná). Číslo ÚZPF 2183/1.

Sakrálne objekty a pamätihodnosti

Medzi objekty s kultúrohistorickou hodnotou, ktoré nie sú zapísané v ÚZPF, v obci patria nasledovné sakrálne objekty a pamätihodnosti:

k. ú. Kalná:

Kostol sv. Petra a Pavla - rímskokatolícky, pôvodne barokový kostol postavený v r. 1733. V roku 1866 bol prefasádovaný v neskoroklasicistickom romantickom slohu. Obnovili ho po druhej svetovej vojne. Je to typ jednolodového kostola s polkruhovým uzáverom presbytéria, pristavanou sakristiou a na západnej strane s predstavanou trojpodlažnou vežou. Presbytérium je zaklenuté valenou klenbou s lunetami, loď troma poľami prúskej klenby. Organový chór s murovaným parapetom dosadá na arkády. Fasády sú členené pilastrami. Vo výklenkoch priečelia sú sochy sv. Jána Nepomuckého a sv. Antona Paduánskeho.

Hlavný oltár so závesným obrazom sv. Petra a Pavla je od A. Göbela z roku 1874. Bočné oltáre, Ružencovej Panny Márie a Božského srdca Ježišovho, sú z roku 1937 od L. Kanku a J. Weissa z Banskej Štiavnice. Rokoková kazateľnica s ružovými festónmi je z polovice 18. storočia. Kamenná rokoková krstiteľnica v podobe mušle, na vrchnáku s baránkom božím je z druhej polovice 18. storočia. Voľná socha Piety je neskorobaroková. Súpis pamiatok na Slovensku z roku 1968 v inventári kostola uvádza barokové svietniky zo začiatku 18. storočia.

Reformovaný kostol v Kalnej – jednolodová neoklasicistická stavba s polygonálnym ukončením presbytéria a predstavanou vežou z roku 1888. Kostol bol výrazne poškodený počas II. svetovej vojny. Obnovený bol až v roku 2014. Fasáda je členená pilastrami, veža kordónovými rímsami, lemovaná kvádrovaním. Ukončená je barokovou helmicou s laternou.

Fara baroková z polovice 18. storočia.

k. ú. Kalnica:

Kalvínsky kostol – klasicistický kostol reformovanej kresťanskej cirkvi z r. 1806. Jedná sa o jednolodovú stavbu so segmentovým ukončením presbytéria a vežou tvoriacou súčasť jej hmoty. Fasády kostola sú členené lizénami, veža nárožným kvádrovaním, ukončená ihlancovou helmicou.

k. ú. Mochovce:

Kalvínsky kostol – barokovo-klasicistický kostol postavený v roku 1787 ako tolerančný, na základoch staršej stavby zo 17. storočia. V roku 1821 bol obnovený a rozšírený vežou.

V rokoch 1872 a 1891 bol opäť upravený. Ide o sieňový priestor s rovným uzáverom, zaklenutý pruskou klenbou s medziklenbovými pásmi, dosadajúcimi na nástenné pilastre. Na severnej a južnej strane lode bol murovaný chór na dvojiciach pilierov, ktorý nedávno, po čiastočnej rekonštrukcii sakrálneho objektu, odstránili, pretože bol staticky narušený.

Fasády sú členené lizénami a priebežnou rustikou. Okná so šambránami sú polkruhovo ukončené. Predstavaná veža, situovaná na strednú os štítového priečelia, má štukové obrazce a je krytá kupolovitou strechou (barokovou helmicou).

Súpis pamiatok na Slovensku z roku 1968 uvádza, že zo starého zariadenia kostola sa zachovala maľovaná nápisová tabuľa so stavebnými údajmi kostola z roku 1821 ako aj bohoslužobné nádoby – kalich montovaný v druhej polovici 19. storočia z renesančného augsburského pohára a vrchnáka zo 17. storočia, cínová baňatá konvica z roku 1798, a cínový krčah s pyskom a uškom z 18. storočia.

Zdroj: Súpis pamiatok na Slovensku II, 1968

Pri rozvoji obce je potrebné rešpektovať a chrániť pamiatkovo hodnotné objekty, objekty s kultúrnohistorickou hodnotou ako aj lokality s archeologickým potenciálom.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Pri komponovaní rozvoja obce vychádzať z historicky sa formujúcej urbanistickej štruktúry obce.*
2. *Stanoviť hlavné, doplnkové a neprípustné funkcie v území. Pri zástavbe prelúk rešpektovať výškové zónovanie, hmotovú skladbu a použité materiály jestvujúcej zástavby.*
3. *Riešiť rozvojové disponibilné plochy v rámci zastavaného územia a mimo zastavaného územia a určiť plochy pre podrobné rozpracovanie priestorových a funkčných regulatívov do úrovne zóny. Je potrebné určiť a chrániť dominantné výhľady obce, panorámu a hodnotné priehľady akcenty a hodnotné dominanty.*
4. *Rešpektovať a zachovať funkciu zelene v uličnom profile, pri stavbách občianskej vybavenosti, pozdĺž toku Hron, ako aj vodných kanálov a poľných ciest.*
5. *Riešiť funkčné, kompozičné, estetické a environmentálne závady, riešiť humanizáciu plôch bytových domov, opustených a schátralých poľnohospodárskych areálov a majerov. Odstrániť, prípadne zmierniť kolízne strety funkčných plôch.*
6. *Zachovať harmonický, organický charakter sídla a potvrdiť jednoznačnú polohu centra a regulačne formovať jeho ďalší vývoj.*
7. *Vytvoriť predpoklady vzájomného funkčného a dopravného prepojenia pôvodných a novonavrhovaných častí obce.*
8. *Rešpektovať a chrániť objekty s kultúrnohistorickou hodnotou, pamätihodnosti a významné archeologické lokality.*
9. *Ku všetkým rozhodnutiam iných orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ktorými môžu byť dotknuté záujmy chránené pamiatkovým zákonom, sa vyžaduje záväzné stanovisko krajského pamiatkového úradu. Orgán štátnej správy a orgán územnej samosprávy, ktorý vedie konanie, v ktorom môžu byť dotknuté záujmy ochrany pamiatkového fondu, môže vo veci samej rozhodnúť až po doručení právoplatného rozhodnutia alebo záväzného stanoviska orgánu štátnej správy na ochranu pamiatkového fondu.*
10. *V prípade nevyhnutnosti vykonania archeologického výskumu za účelom záchranu archeologických nálezov alebo nálezových situácií predpokladaných v zemi na území stavby rozhodne o archeologickom výskume a podmienkach jeho vykonania v samostatnom rozhodnutí podľa § 35 ods. 7, § 36 ods. 3 a § 39 ods. 1 pamiatkového zákona krajský pamiatkový úrad.*
11. *V prípade zistenia nálezu mimo povoleného pamiatkového výskumu je nálezca povinný oznámiť to krajskému pamiatkovému úradu priamo alebo prostredníctvom obce. Oznámenie o náleze je nálezca povinný urobiť najneskôr na druhý pracovný deň po*

nájdení. Nález sa musí ponechať bez zmeny až do obhliadky krajským pamiatkovým úradom alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou, najmenej však tri pracovné dni odo dňa oznámenia nálezu. Do obhliadky krajským pamiatkovým úradom je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezu, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu. Archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu. Nález, ktorý je strelivo alebo munícia pochádzajúca pred rokom 1946, môže vyzdvihnúť iba pyrotechnik Policajného zboru.

12. *Podľa § 40 ods. 10 pamiatkového zákona v prípade, ak k nálezu nedošlo počas pamiatkového výskumu alebo počas nepovolenej činnosti, má nálezca právo na náhradu výdavkov súvisiacich s ohlásením a ochranou nálezu podľa § 40 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona. Podľa § 40 ods. 11 pamiatkového zákona Pamiatkový úrad Slovenskej republiky rozhodne o poskytnutí nálezného a poskytne nálezcovi náleznú v sume až do výšky 100 % hodnoty nálezu. Hodnota nálezu sa určuje znaleckým posudkom. Podľa § 22 ods. 5 pamiatkového zákona sú údaje týkajúce sa umiestnenia archeologických nálezísk predmetom ochrany podľa osobitných predpisov (ods. 3 § 76 zákona NR SR č. 241/2001 o ochrane utajovaných skutočností) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.*

9. Osobitné požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce

V obci tvorí prevažnú časť sídelnej štruktúry výstavba rodinných domov. Rodinné domy sú jedno až dvojpodlažné, niektoré sú aj trojpodlažné, bytové domy sú dvoj až šesťpodlažné. Zdravotný stav objektov je pestrý, zastúpené sú všetky bonitné skupiny.

Úlohou ÚPN obce bude regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby jestvujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania.

V rámci ÚPN - obce definovať funkčno-priestorové riešenie celkovej koncepcie rozvoja sídla k návrhovému obdobiu.

Nové ulice formovať v zmysle optimálnej šírky bez dopravných závad, t. j. musia byť prejazdné a spĺňať všetky kritériá, rozvoj inžinierskych sietí, odstavné plochy, účinná prepravná šírka, v rámci uličných priestorov riešiť aj koridor pre peší pohyb.

Pre zabezpečenie optimálneho rozvoja jednotlivých častí sídla vytvoriť regulačné podklady (napr. vo forme spracovania malých - jednoduchých pozemkových úprav, urbanisticko-architektonických štúdií, zastavovacích štúdií a pod.) a vytvárať predpoklady pre realizačné zámery.

Podmienky pre rozvoj optimálneho sídla:

- snaha zvyšovať dynamiku vývoja počtu populácie musí byť opretá jednoznačne o pracovné príležitosti;
- je potrebné iniciovať formovanie centra ako hlavného referenčného uzla sídelného útvaru, predovšetkým však na disponibilných parcelách;
- formovať sídlo ako kompaktný celok v rámci zastavaného územia s prirodzenou gradáciou k centru;
- z hľadiska územno-technického riešiť a organizovať systém nových RD v rámci IBV tak, aby bolo možné uspokojiť jednak žiadateľov z titulu prirodzeného prírastku, jednak žiadateľov z okolia;
- podporovať vznik pracovných príležitostí ako základného predpokladu fungovania rodiny a spoločnosti;

- iniciovať rekonštrukčný proces hlavne v centre obce s historickou parcelačnou štruktúrou, kde bol monitorovaný horší stav objektov rodinných domov, v súlade so stavebno - technickým stavom objektov;
- dobudovanie novej IBV v disponibilných lokalitách (medzi vodným tokom Ulička a Mochovskou cestou v k.ú. Kalnica);
- dobudovanie HBV v disponibilných lokalitách (napr. bývalý areál Hydromeliorácií, š.p.);
- dobudovanie priemyselno – podnikateľského areálu v disponibilných lokalitách (medzi Ďurským potokom a cestou II. triedy II/580) mimo ochranných pásiem tranzitných plynovodov;
- nevytvárať ďalšie satelitné sídelné celky, ale formovať obec ako kompaktný urbanistický organizmus, ktorý je súčasťou pohronskej rozvojovej osi Hronský Beňadik - Levice - Želiezovce - Štúrovo.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Vyhodnotiť a navrhnúť na prestavbu len tie územia, ktoré svojou súčasnou kvalitou a stavom nevyhovujú terajším požiadavkám na kvalitu života, nie sú predmetom ochrany, nie je možné ich dotvoriť ani vhodne reštrukturalizovať, prípadne sú limitom pre realizáciu zámeru verejného záujmu.*
2. *Riešiť a regulačne definovať formovanie referenčných uzlov.*
3. *Riešiť prestavbu a dobudovanie peších a cestných komunikácií.*
4. *Riešiť organické začlenenie nových navrhovaných zón do hmotovo-priestorovej štruktúry obce.*
5. *Asanovať iba schátralé a neobývané stavby, resp. tie, ktoré sa navrhnu na reprofiliáciu.*

10. Požiadavky na riešenie verejného dopravného a technického vybavenia

Doprava

Z hľadiska širších dopravných vzťahov leží obec Kalná nad Hronom len 7,6 km západne od okresného mesta Levice (časová dostupnosť 9 min). Od krajského mesta Nitra je vzdialená 37,7 km (časová dostupnosť 38 min) a vzdialenosť obce od hlavného mesta Bratislava je 131 km (časová dostupnosť 86 min).

Podľa posledného platného ÚPN-R NSK je v katastrálnom území plánovaný cestný rozvojový zámer. Jedná sa o juhozápadný obchvat obce Kalná nad Hronom – alternatíva „A“ - prekládku cesty I. triedy I/76.V návrhu ÚPN vytvoriť územnotechnické predpoklady pre cestný rozvojový zámer „Cesta I/51 Kalná nad Hronom – most nad ŽSR“.

Cestná doprava

Cesty sa rozdeľujú na:

- a) cesty I. triedy, ktoré majú význam pre medzinárodnú alebo celoštátnu dopravu;
- b) cesty II. triedy, ktoré majú význam pre dopravu medzi okresmi;
- c) cesty III. triedy, ktoré majú miestny význam.

Hlavnú dopravnú sieť obce Kalná nad Hronom tvoria:

- cesta I. triedy č. 51 (I/51) v trase Nitra – Kalná nad Hronom – Levice;
- cesta I. triedy č. 76 (I/76) v trase – Želiezovce – Kalná nad Hronom – Tlmače;
- cesta II. triedy č. 580 (II/580) v trase – Horný Pial – križ. s I/76 Kalná nad Hronom;
- cesta III. triedy č. 1575 (III/1575) križ. s I/76 Kalná nad Hronom – Bajka;

- cesta III. triedy č. 1626 (III/1626) Nemčiňany - križ. s I/76 k. ú. Kalná nad Hronom.

Najvýznamnejšou dopravnou tepnou obce je cesta I. triedy I/51, ktorá pretína zastavané územie vo východo-západnom smere a zároveň cesta I/76, ktorá sa na ňu napája v centre obce a smeruje na juh smerom na Štúrovo. Smerom na sever prepája obec s mestom Tlmače a rýchlostnou cestou R1. Pre obec má dopravný význam aj cesta II. triedy II/580 prepájajúca Kalnú nad Hronom s Palárikovom, ako aj cesty III. triedy - III/1626 smerujúca cez Mochovce do Zlatých Moraviec, III/1652 z Mochoviec do Čífar, kde sa napája na cestu I/51 a III/1575 z Kalnej na Tekovské Lužany.

Cesty I. triedy sú v správe Slovenskej správy ciest. Cesty II. a III. triedy sú v správe VÚC Nitrianskeho samosprávneho kraja. Je po nich prevádzkovaná aj autobusová doprava. Organizácia vnútornej dopravy je založená na sieti miestnych komunikácií organizovaných podľa dôležitosti.

Miestne cesty

Sú to cesty I.- IV. triedy. Miestnymi cestami sú všeobecne prístupné a užívané ulice, parkoviská vo vlastníctve obce a verejné priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych ciest. Siete miestnych ciest sa budujú a udržiavajú v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou tak, aby uľahčovali osídlenie a vyhovovali potrebám miestnej dopravy, prípadne poľnohospodárskej dopravy, a ak to vyžadujú všeobecné záujmy, aj potrebám diaľkovej dopravy a potrebám obrany štátu.

Stav niektorých týchto ciest v obci je nevyhovujúci, sú v zlom stavebno-technickom stave alebo majú príliš úzky cestný profil a sú šírko-poddimenzované. Cesty s poškodenými krajnicami a poškodeným povrchom vozovky sú určené na rekonštrukciu. Smerové oblúky na miestnych cestách majú v mnohých prípadoch malé polomery. Cesty sú v niektorých uliciach vybudované v nenormových kategóriách, v šírkach od 2,85 m do 4,0 m. Dopravná premávka je na všetkých komunikáciách napriek nie vždy vhodným šírkovým usporiadaniam obojsmerná. Odvodnenie ciest je v prevažnej miere riešené do priľahlej zelene. Len málo ciest v obci má vybudovaný systém rigolov na odvádzanie dažďovej vody z vozovky. V katastri Kalná nie sú po trasách miestnych ciest prevádzkované autobusové linky, avšak výnimkou je hlavná dopravná tepna v zastavanom území katastra Kalnica – ulica SNP a následne ulica Mochovská cesta, ktoré sú zaťažované aj linkami medzimestskej hromadnej dopravy.

Účelové cesty

Cestnú sieť mimo zastavaného územia dopĺňa aj sieť účelových ciest. Sú to cesty tvoriace pokračovanie miestnych ciest mimo zastavaného územia obce. Okrem toho, že sprístupňujú jednotlivé časti katastra, sú taktiež súčasťou výrobných, podnikateľských, skladových a poľnohospodárskych areálov. Sprístupňujú jednotlivé lokálne časti miestnych viníc, cintorínov v extraviláne obce, umožňujú prístup k vodným tokom, rekreačným areálom, záhradkárske a chatovým osadám či ťažobným areálom. Povrch účelových ciest býva spevnený i nespevnený.

Poľné cesty

Prístup do chotára zabezpečuje sieť poľných ciest, nadväzujúca na cesty I., II. a III. triedy, účelové alebo miestne cesty. Majú väčšinou prašný povrch. Sprístupňujú jednotlivé časti katastra s blokmi poľnohospodárskej pôdy, lúk a lesných pozemkov.

Pešie komunikácie a priestranstvá

Popri frekventovanej ceste I. triedy I/76 je v zastavanom území vybudovaný obojstranný chodník pre peších, ktorý sa následne rozvetvuje do ulíc 29. augusta, ulice Dlhej, Úzkej a Viničnej pri HBV, ako aj do Školskej ulice po brány materskej a základnej školy. Obojstranné chodníky sú vybudované aj v uliciach Nová a Komenského. V ostatných uliciach v k.ú. Kalná chodníky chýbajú. Obojstranný chodník pre peších bol vybudovaný aj na moste ponad Hron na ceste I. triedy I/51 smerom ku Kolibe a pamätníku II. svetovej vojny a do záhradkárskej osady. Obe časti zastavaného územia obce Kalná nad Hronom sú prepojené pešou lávkou ponad

železničnú trať, kde v časti Kalnica pokračuje jednostranný chodník pozdĺž ulice SNP. Za potok Ulička prechádza táto peší ťah na druhú stranu miestnej cesty a pokračuje popri kostole až ku zastávke medzimestskej hromadnej dopravy na Mochovskej ceste. Kratšie úseky chodníkov sú vybudované pri bytovkách. V centre obce pred obecným úradom je vybudované väčšie priestranstvo pre peších s bohato riešenými a udržiavanými sadovníckymi úpravami.

Z hľadiska pešej dopravy je v návrhu ÚPD potrebné uvažovať s výstavbou nových chodníkov najmä popri dopravne vyťažovaných cestách a všade tam, kde to stiesnené uličné profily umožňujú.

Statická doprava

Súčasný stav a kapacita plôch statickej dopravy v obci Kalná nad Hronom je kvalitný a postačujúci. Parkoviská sú vybudované pri všetkých dôležitých objektoch komerčnej i nekomerčnej vybavenosti – ako sú obecný úrad, základná a materská škola, zdravotné stredisko, Dom kultúry, kostoly, cintoríny, predajne potravín, futbalový štadión, relaxačno-športové areály, zariadenia verejného stravovania, dom služieb, ako aj pri objektoch hromadnej bytovej výstavby. Na ul. Červenej Armády je vybudovaných niekoľko objektov garáží. Tie sa nachádzajú aj v blízkosti bytoviek a na pozemkoch rodinných domov.

Dopravné zariadenia

V záujmovom území Kalná nad Hronom sa nachádza niekoľko čerpacích staníc pohonných látok. Konkrétne 2 stanice ČSPL sú situované v k.ú. Kalná – jedna priamo v centre obce na hlavnom ťahu cesty I/51 a druhá pri poľnohospodárskom družstve v južnej časti zastavaného územia na ceste I/76. Jedna čerpacia stanica sa nachádza v k.ú. Mochovce v priamo v priemyselnom areáli.

Cestná hromadná doprava

Má najväčší podiel na preprave cestujúcich do zamestnania, škôl, za nákupmi a službami. Obec má vzhľadom na svoju polohu v blízkosti okresného mesta Levice, mesta Vrable a krajského mesta Nitra zabezpečenie prímestskou autobusovou dopravou. Prímestské autobusové linky zabezpečuje spoločnosť Arriva Nové Zámky, a.s., s odchodmi v pravidelných intervaloch. V rámci katastrálneho územia Kalná sa nachádzajú 4 zastávky MHD: Kalná nad Hronom, Jednota; Kalná nad Hronom, cintorín; Kalná nad Hronom, ZŠ; Kalná nad Hronom, RD. V katastri Kalnica 1 zastávka a v rámci k.ú. sú to 4 zastávky: Mochovce, EMO AB; Mochovce, rázc. EMO; Mochovce, EMO otoč. a Mochovce žel. st.

Dopravné závady:

Bodové závady

- malé polomery na smerových oblúkoch miestnych komunikáciách;
- na MC so slepým zakončením chýba otočka;
- nebezpečná dopravná situácia na križovaní ciest I. triedy I/51 a I/76 v oblasti hlavného referenčného uzla

Líniové závady

- závady na pozdĺžnom a priečnom profile miestnych ciest;
- závady na pozdĺžnom a priečnom profile miestnych chodníkov;
- chýbajúce chodníky popri miestnych cestách;
- chýbajúce odvodnenie miestnych ciest.

Ochranné pásma cestných dopravných trás:

Cesta I. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi príslušného jazdného pásu vozovky	50 m
Cesta II. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi vozovky	25 m
Cesty III. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi vozovky	20 m
Miestne cesty	ochranné pásmo na obe strany od osi vozovky	15 m

Cyklistická doprava

Riešeným územím prechádza „červená“ cykloturistická trasa s evidenčným číslom „010“ a názvom Pohronská cyklomagistrála. Jej celková dĺžka je približne 80 km a prepája obce Tlmače (križovatka s cykloturistickou trasou 2117 – Vieska nad Žitavou – Tlmače), Starý Tekov, **Kalná nad Hronom**, Jur nad Hronom, Želiezovce, Šalov, Sikenička, Malá nad Hronom, Kamenica nad Hronom a Štúrovo, kde sa napája na diaľkovú cyklomagistrálu EuroVelo 6 Atlantik – Čierne more. V rámci katastrálnych území Kalná a Kalnica má dĺžku 4,9 km a vedie prevažne po nespevnených cestách po ľavobrežnej hrádzi rieky Hrona a v kratších úsekoch po spevnených cestách kopírujúc vodný tok. V jednom konflikte uzli križuje cestu I. triedy I/51 a železničnú trať.

Katastrom Mochovce prechádza „zelená“ cyklotrasa s číslom 5134 v dĺžke 6,0 km prepájajúca jadrovú elektrárňu Mochovce a obec Nevidzany.

„Modrá“ cykloturistická trasa s pomenovaním Cyklotrasa regiónom MERIDIEM s evidenčným číslom „2122“ prepája obce Lula a Tekovský Hrádok. Katastrálnym územím Kalná prechádza len kratším 2,5 km úsekom po ceste III. triedy III/1575 a nespevnenou poľnou cestou medzi obcami Bajka a Lok.

Predmetom návrhového riešenia ÚPN obce bude i vybudovanie cyklotrasy v zmysle platného ÚPN VÚC (2015), za účelom prepojenia miest Vrábľa a Levice pozdĺž cesty I triedy I/51. Zároveň bude v územnom pláne premietnutý zámer vybudovania cyklotrasy prepájajúcej centrum obce Kalná nad Hronom s mestom Levice.

Letecká doprava

Na území obce Kalná nad Hronom sa nenachádza žiadne letisko, osobitné letisko, heliport ani letecké pozemné zariadenie.

V susednom katastrálnom území Horný Tekovský Hrádok sa však nachádza Osobitné letisko Tekovský Hrádok (*do 31.12.20220 Letisko pre letecké práce v poľnohospodárstve Tekovský Hrádok*), ktorého územná ochrana bola do 31.12.2022 zaisťovaná prostredníctvom Rozhodnutia Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-169/84 zo dňa 27.12.1984 o vyhlásení ochranných pásiem pre Letisko pre letecké práce v poľnohospodárstve Tekovský Hrádok. Ochranné pásma podľa § 20 ods. 11 Prechodné ustanovenie vyhlášky Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 28/2020 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických parametroch osobitného letiska, ochranných pásmach osobitného letiska a o používaní osobitných letísk, zanikli dňom 01.01.2023. Predmetnými ochrannými pásmami bola dotknutá aj časť katastrálneho územia Kalná.

V súčasnosti nemá Osobitné letisko Tekovský Hrádok žiadnym spôsobom zaistenú územnú ochranu. Dopravný úrad zo strany vlastníka vzletovej a pristávacej dráhy osobitného letiska eviduje záujem získať rozhodnutie o určení podmienok na prevádzkovanie predmetného osobitného letiska. Preto Dopravný úrad ako dotknutý orgán štátnej správy na úseku civilného letectva v zmysle ustanovenia § 28 ods. 5 zákona č. 143/1998 Z.z. o civilnom letectve (*letecký zákon*) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **odporúča** pri návrhu priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce v horizontálnom priemete pôvodných ochranných pásiem, ktoré sú súčasťou v súčasnosti platného ÚPN-O (*okrem priestoru s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN – posledná elipsa ochranných pásiem*), zohľadňovať požiadavky vyhlášky Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 28/2020 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických parametroch osobitného letiska, ochranných pásmach osobitného letiska a o používaní osobitných letísk na voľnosť prekážkových rovín a plôch. Prekážkové roviny a plochy vymedzujú vzdušný priestor v okolí osobitného letiska, ktorý musí byť udržiavaný bez prekážok, a to stanovením maximálnych výšok objektov (*stavby, zariadenia nestavebnej povahy /vrátane použitia stavebných mechanizmov pri realizácii stavieb a použitia iných mechanizmov; porast a pod./* tak, aby mohla byť letecká prevádzka vykonávaná bezpečne, a aby sa zabránilo vytváraniu prekážok, v dôsledku ktorých by sa osobitné letisko stalo nepoužiteľným.

Kedže ochranné pásma pre osobitné letisko zanikli, je najmä v záujme vlastníka vzletovej a pristávacej dráhy osobitného letiska, aby si za účelom zaistenia predpokladov na

získanie rozhodnutia o určení podmienok prevádzkovania (v súčasnosti ním *nedisponuje*) následne zachovania prevádzkyschopnosti osobitného letiska, v súčasnosti *zaistoval* územnú ochranu už iným spôsobom, ako bola pôvodne *zaistovaná* (prostredníctvom *Dopravného úradu*). **V tomto prípade je na rozhodnutí obce, ako sa postaví k následnému spôsobu ochrany osobitného letiska (v súčinnosti s vlastníkom letiska).**

V zmysle leteckého zákona s účinnosťou od 01.04.2024 je na území obce Dopravný úrad dotknutým orgánom v povoľovacom procese stavieb letísk, osobitných letísk, heliportov a stavieb pre letecké pozemné zariadenia a ďalej uvedených stavieb a využitia územia, pre ktoré sa vyžaduje súhlas Dopravného úradu. Súhlas na zhotovenie, umiestnenie alebo využívanie stavby, zariadenia nestavebnej povahy alebo vykonávanie činností alebo využívanie územia, ktoré by svojimi vlastnosťami mohli ohroziť bezpečnosť leteckej prevádzky, sa vyžaduje, ak:

- sa ich najvyšší bod nachádza vo výške 40 m a viac nad terénom,
- môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov alebo leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia veľmi vysokého napätia 110 kV a viac, veterné turbíny, energetické zariadenia alebo vysielacie stanice,
- môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá alebo silné svetelné zdroje, veterné turbíny a nadzemné elektrické vedenia s napätím viac ako 1 000 V vedúce ponad údolia alebo v blízkosti diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy.

Železničná doprava

Územím katastra Kalná nad Hronom prechádza jednokoľajová elektrifikovaná železničná trať č.121A (označenie podľa tabuľky traťových pomerov) / č.150 (označenie v cestovnom poriadku) Nové Zámky – Zvolen os.st. Trať prepája obce: Hronská Dúbrava – Žiar nad Hronom – Hliník nad Hronom - Žarnovica – Nová Baňa – Hronský Beňadik – Kozárovce – Veľké Kozmálovce – Levice – Kalná nad Hronom – Lok – Beša – Podhájska – Hul – Úľany nad Žitavou – Šurany – Palárikovo.

Na tejto železničnej trati sa v predmetnom území nachádza 1 železničná stanica, 3 chránené železničné priecestia so svetelnou signalizáciou a 1 mimoúrovňové križovanie s cestou I. triedy I/76. V riešenom území pripravuje Slovenská správa ciest projekt premostenia trate ŽSR na ceste I/51 západne od jestvujúceho mimoúrovňového križovania s cestou I/76.

Železničná stanica Kalná nad Hronom leží v km 6,790 trate Hronská Dúbrava – Palárikovo. Je stanicou nesamostatnou, pridelenou k železničnej stanici Levice. Sídlo prednostu je ŽST Levice. Na stanici sa nachádzajú 3 dopravné, jedna manipulačná a päť ostatných koľají.

Zo stanice vedie vlečka do Atómovej elektrárne Mochovce.

Ochranné pásmo dráhy ŽSR

Železničná dráha	ochranné pásmo od osi krajnej koľaje	60 m
železničná vlečka	ochranné pásmo od osi krajnej koľaje	30 m

Vodná doprava

Záujmovým územím Kalná nad Hronom preteká vodný tok Hron, ktorý ale v súčasnosti nie je využívaný ako vodná cesta s dopravným významom. Avšak jeho tok je s obľubou využívaný na rekreačnú plavbu a práve v k.ú. Kalná má svoje zázemie aj lodenica Vodáckeho klubu Hron s táboriskom.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. V katastrálnom území Kalná nad Hronom sa nachádzajú cesty:
 - cesta I. triedy č. 51 (I/51) v trase Nitra – Kalná nad Hronom – Levice;
 - cesta I. triedy č. 76 (I/76) v trase – Želiezovce – Kalná nad Hronom – Tlmače;
 - cesta II. triedy č. 580 (II/580) v trase – Horný Pial – križ. s I/76 Kalná nad Hronom;

- cesta III. triedy č. 1575 (III/1575) križ. s I/76 Kalná nad Hronom – Bajka;
 - cesta III. triedy č. 1626 (III/1626) Nemčiňany - križ. s I/76 k. ú. Kalná nad Hronom.
,pre ktoré je potrebné rešpektovať:
 - nadradenú ÚPD Nitrianskeho kraja;
 - rešpektovať zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov;
2. *Rezervovať koridor pre výhľadové šírkové usporiadanie ciest I. triedy:*
 - v zastavanom území rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie - cesty I. triedy vo funkčnej triede MZ1 v kategórii MZ 14(13,5)/60
 - mimo zastavaného územia rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty I. triedy v kategórii C 11,5/90 v zmysle STN 73 6102;
 3. *V textovej a grafickej časti ÚPN vyznačiť a rešpektovať existujúce trasy ciest a ich šírkové usporiadanie .*
 4. *Navrhnuť šírkové usporiadanie miestnych ciest v súlade s STN 73 6110:2024;*
 5. *Spracovať samostatný výkres riešenia dopravy s vyznačením dopravných trás, zariadení a ich parametrov v zmysle uvedených požiadaviek.*
 6. *Dopravné napojenia navrhovaných lokalít riešiť systémom obslužných ciest a ich následným napojením na nadradenú cestnú sieť v súlade s platnými STN a TP; dopravné napojenia navrhovaných lokalít na cestu I. triedy riešiť na základe dopravno-inžinierskych podkladov, posúdenia dopravnej výkonnosti dotknutej cestnej siete v súlade s platnými STN a TP (s dôrazom na vzájomnú vzdialenosť križovatiek), autorizovaným inžinierom pre dopravné stavby, v samostatnej projektovej dokumentácii a zaslať SSC k zaujatiu stanoviska.*
 7. *Vyznačiť body navrhovaného dopravného napojenia schematicky (bez určenia typu a tvaru križovatky). dodržať minimálnu vzdialenosť križovatiek:*
 - v zastavanom území v zmysle STN 73 6110: 2024 podľa Tab. 6 – Charakteristiky pozemných komunikácií v intraviláne podľa funkčných tried (D) MZ1 až MO3;
 - mimo zastavaného územia v zmysle STN 73 6102: 2024 podľa Tab. 16 – Najmenšie prípustné vzdialenosti križovatiek na cestách;
 8. *Vyznačiť a rešpektovať hranice ochranného pásma ciest mimo sídelného útvaru obce v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. v znení jeho neskorších predpisov.*
 9. *Pri návrhu nových lokalít HBV, IBV, OV v blízkosti cesty I. triedy uvažovať s negatívnymi účinkami z dopravy a v prípade prekročenia prípustnej hladiny hluku navrhnuť opatrenia na zníženie týchto negatívnych účinkov a zaviazat' investorov na ich realizáciu. Voči správcovi ciest nebude možné uplatňovať požiadavky na realizáciu týchto opatrení, pretože negatívne účinky vplyvu dopravy sú v čase realizácie stavieb známe.*
 10. *Hranice navrhovaného zastavaného územia musia rešpektovať ochranné pásma ciest a pásma prípustných hladín hluku.*
 11. *Vypracovať návrh statickej dopravy v zmysle STN 73 6110.*
 12. *S technickým riešením odlišným od STN Slovenská správa ciest nebude súhlasiť.*
 13. *Navrhnuť umiestnenie zastávok hromadnej dopravy a vyznačiť ich pešiu dostupnosť.*
 14. *Rešpektovať zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.*
 15. *Vytvoriť územnotechnické predpoklady pre realizáciu, chodníkov pre peších a cyklistov. Všetky navrhované a rekonštruované chodníky, lávky pre peších a cyklistov zaradiť medzi verejnoprospešné stavby.*
 16. *Pri riešených lokalitách uviesť v textovej časti (nielen v grafickej časti) ich polohu v zastavanej resp. nezastavanej časti obce.*
 17. *predmetnú územnoplánovaciu dokumentáciu spracovať v súlade s nadradenou, aktuálne platnou dokumentáciou ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja;*
 - postupovať podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov;

- postupovať podľa vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii v znení neskorších predpisov;
- rešpektovať existujúcu dopravnú infraštruktúru a jej ochranné pásma;
- všetky dopravné parametre (napr. dopravné pripojenia, statickú dopravu, chodníky, atď.) je potrebné navrhnuť v súlade s aktuálne platnými STN a technickými predpismi;
- postupovať podľa ustanovení zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, najmä rešpektovať ochranného pásma dráhy, ktoré je definované ako 60 m od osi krajnej koľaje;
- postupovať podľa ustanovení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 35/1984 Zb. Federálneho ministerstva dopravy, ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon);
- upozorňujeme, že podľa § 11 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách je v cestných ochranných pásmach zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť diaľnice, cesty alebo miestne cesty alebo premávku na nich. V tejto súvislosti je potrebné pre ochranu diaľnic, ciest a miestnych ciest a premávky na nich mimo hraníc súvislé zastavaného územia obce vymedzeného platným územným plánom dodržať cestné ochranné pásma v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách;
- pri návrhu nových lokalít prehodnotiť dopravné riešenie v širšom kontexte dopravnej obslužnosti v obci tak, aby pri zvýšenej koncentrácii dopravného pohybu nedochádzalo k dopravným kolíziám a preťaženiu pozemných komunikácií;
- dopravné pripojenia na cestnú sieť riešiť na základe dopravno-inžinierskych podkladov, výhľadovej intenzity dopravy, posúdenia dopravnej výkonnosti dotknutej a príľahlej cestnej siete, podľa možnosti systémom obslužných ciest a ich následným pripojením na existujúce miesta cesty a následne na nadradenú cestnú sieť (z hľadiska stavebnej kategórie) v súlade s aktuálne platnými STN a technickými predpismi bez nutnosti udeľovania súhlasu na technické riešenie odlišné od STN a technických predpisov pre pozemné komunikácie;
- v prípade návrhu nových križovatiek, resp. rekonštrukcií existujúcich križovatiek, žiadame zabezpečiť dostatočnú územnú rezervu pre návrhové parametre križovatky, rozhlady v križovatke, atď.;
- upozorňujeme, že miesta výstavby nachádzajúce sa v ochrannom pásme dráhy, prípadne v blízkosti dráhy, môžu byť ohrozené negatívnymi vplyvmi a obmedzeniami (hluk, vibrácie, vplyv prevádzky trakcie) spôsobenými bežnou železničnou prevádzkou. To znamená že súčasťou akejkolvek výstavby v blízkosti železničnej trate, prípadne v ochrannom pásme dráhy, musia byť navrhnuté aj opatrenia na elimináciu nepriaznivých účinkov železničnej prevádzky z hľadiska hluku a vibrácií v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. na navrhovanú výstavbu. Pri navrhovaní týchto opatrení je potrebné vychádzať z maximálnej prevádzkovej kapacity železničnej trate. Náklady na realizáciu týchto opatrení hradí investor navrhovanej výstavby, a to aj v prípade, že predmetné opatrenia budú musieť byť vykonané priamo na zariadeniach železničnej trate.
- Počas realizácie stavby nebude investor vyžadovať od ŽSR ďalšie zmiernujúce a kompenzačné opatrenia na zmiernenie, či elimináciu negatívnych vplyvov. Po realizácii stavby v uvedenom území jej vlastníci nebudú môcť voči prevádzkovateľovi železničnej trate uplatňovať akékoľvek požiadavky na elimináciu nepriaznivých účinkov železničnej prevádzky, a to ani v prípade, že pred navrhovanou výstavbou nebolo potrebné v zmysle projektovej dokumentácie realizovať takéto opatrenia, pretože negatívne vplyvy železničnej dopravy v čase realizácie predmetnej navrhovanej výstavby boli známe.;

- všetky jestvujúce úrovňové kríženia komunikácií so železničnou traťou žiadame v územnom pláne navrhnuť ako mimoúrovňové a súčasne všetky novobudované kríženia komunikácií s traťou riešiť ako mimoúrovňové;
- v prípade podpory výsadby zelene zákon o dráhach č. 513/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého je podľa §4 v obvode dráhy zakázané vysádzať stromy a kry a podľa §6 „Vlastníci a užívatelia nehnuteľností a správcovia vodných tokov a odkrytých podzemných vôd v ochrannom pásme dráhy sú povinní udržiavať pozemky a stromy a kry na nich, skládky, stavby, mostné piliere a iné konštrukcie a vzdušné vedenia v takom stave a užívať ich takým spôsobom, aby neohrozili prevádzku dráhy a jej súčastí, ani neobmedzili bezpečnosť a plynulosť dopravy na dráhe. Vysádzať a pestovať stromy a kry s výškou presahujúcou tri metre možno v ochrannom pásme dráhy len vtedy, ak je zabezpečené, že pri páde nemôžu poškodiť súčasti dráhy.“;
- GR ŽSR eviduje výhľadový strategický zámer „Modernizácia trate Palárikovo- Zvolen. V rámci modernizácie dôjde vzhľadom na významnosť trate pre vnútroštátne účely k zvýšeniu traťovej rýchlosti na min. 120 km/h. Toto zvýšenie rýchlosti si vyžiada v určitých prípadoch vedenie trate v novom telese (z dôvodu zväčšovania polomerov oblúkov). Vzhľadom na technický stav dôjde k modernizácii železničného zvršku a spodku. Pre daný strategický zámer nebola doposiaľ spracovaná štúdia realizovateľnosti ktorá je nevyhnutná na overenie možnosti úplného zdvojkolaženia alebo iných riešení na zvýšenie kapacity traťového úseku z hľadiska prevádzkovej spoľahlivosti. Modernizáciou dôjde k zvýšeniu bezpečnosti dopravy (systém ERTMS, modernizácia oznamovacích a zabezpečovacích zariadení s diaľkovým riadením, prípadne náhrada úrovňových priecostí za mimoúrovňové). Modernizácia trate prebieha aj realizáciou menších úsekov trate (napr. Hronský Beňadik — Nová Baňa), v ktorých stav infraštruktúry obmedzuje plynulosť a spoľahlivosť železničnej prevádzky.
- návrh dopravnej siete územia odporúčame riešiť v zmysle vyváženého rozvoja všetkých druhov dopravy s posunom k tým, ktoré sú trvalo udržateľné a šetriace životné prostredie (verejná osobná a nemotorová doprava);
- odporúčame zabezpečiť a ponúknuť dopravné riešenia, ktoré sú dostupné pre všetkých občanov, predovšetkým s ohľadom na významné zdroje a ciele denného pohybu osôb, zvýšiť bezpečnosť premávky, znížiť stupeň znečistenia ovzdušia, hluku, skleníkových plynov a spotreby energie a prispieť k zvýšeniu atraktivity a kvality vidieckeho prostredia a verejných priestorov v záujme občanov;
- vytvárať a chrániť priestory pre zariadenia verejnej hromadnej dopravy a vyznačiť ich pešiu dostupnosť;
- zastavovanie autobusov odporúčame riešiť mimo jazdných pruhov cestnej infraštruktúry, v zmysle aktuálne platnej STN 73 6425. Zastávku odporúčame vybaviť čakacím priestorom pre cestujúcich s bezbariérovou úpravou a prvkami pre imobilných a nevidiacich; odporúčame vytvárať územnotechnické podmienky pre alternatívne spôsoby dopravy hlavne so zameraním na elektrodopravu a s tým súvisiacu sieť nabíjajúcich staníc pre elektromobily alebo hybridné automobily;
- postupovať v súlade s Národnou stratégiou rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR schválenou uznesením vlády SR č. 223/2013;
- rešpektovať existujúce cyklistické komunikácie a nové cyklistické komunikácie odporúčame navrhovať tak, aby boli prepojené s regionálnymi a nadregionálnymi cyklistickými komunikáciami;
- cyklistické trasy žiadame umiestňovať zásadne mimo telesa cesty I. triedy;
- pri návrhu cyklistickej a pešej dopravy vytvárať vzájomne prepojenú sieť, ktorá zabezpečí možnosť plynulého a bezpečného pohybu chodcov a cyklistov. V súvislosti s organizáciou pešej dopravy žiadame zabezpečiť jej bezpečný prístup k najbližším zastávkam VHD;
- odporúčame zabezpečiť aj parkovacie plochy pre bicykle s určeným minimálnym percentuálnym počtom miest z kapacity parkoviska pre motorové vozidlá, napr. parkovacie plochy pre bicykle s počtom miest do 20 % kapacity z parkoviska pre motorové vozidlá stanovenej pre príslušné zariadenie podľa STN 73 6110;

- pri navrhovaní a úpravách chodníkov, ciest pre chodcov, nadchodov, podchodov, schodísk, parkovísk, odstavných plôch, nástupíšť a prechodov pre chodcov žiadame rešpektovať požiadavky na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, uvedené vo vyhláske č. 532/2002 Z. z.;
- v blízkosti pozemných komunikácií a železničných dráh je nevyhnutné dodržať ochranné pásma pred negatívnymi účinkami dopravy podľa vyhlásky Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov (ďalej len „vyhláska MZ SR“). Umiestnenie lokalít, predovšetkým bývaní (resp. ubytovania), v pásme s prekročenou prípustnou hodnotou hluku, infrazvuku a vibrácií neodporúčame. V prípade potreby je nevyhnutné navrhnuť opatrenia na maximálnu možnú elimináciu negatívnych účinkov dopravy a zaviazat' investorov na vykonanie potrebných (napr. protihlukových) opatrení tak, aby zabezpečili dodržanie prípustných hodnôt hluku, infrazvuku a vibrácií podľa vyhlásky MZ SR. Pri navrhovaní týchto opatrení je potrebné vychádzať z maximálnej prevádzkovej kapacity železničnej trate. Voči správcovi pozemných komunikácií a železničných dráh nebude možné uplatňovať požiadavku na realizáciu týchto opatrení, pretože negatívne účinky vplyvu dopravy sú v čase realizácie známe;
- pri lokalitách slúžiacich na bývanie, resp. ubytovanie, zabezpečiť vypracovanie hlukovej štúdie vo vzťahu k pozemnej komunikácii a dráhe (a doprave na nich) a zahrnúť jej výsledky do protihlukových opatrení stavieb tak, aby bola zabezpečená expozícia obyvateľov a ich prostredia hlukom v súlade s prípustnými hodnotami ustanovenými vyhláskou MZ SR a vyhláskou č. 237/2009 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyššie uvedená vyhláska MZ SR;
- pri návrhu záväznej časti neuvádzať, podľa ktorých presných noriem a predpisov sa projektuje. Rovnako neuvádzať stavebné kategórie pozemných komunikácií, počty jazdných pruhov, typy a tvary križovatiek. Predmetné informácie možno uvádzať len ako odporúčané v smernej časti územnoplánovacej dokumentácie;
- taktiež neuvádzať informácie o rekonštrukcii (prestavbe) pozemných komunikácií, keďže územným plánom sa rieši priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia, ktoré je v tomto prípade rovnaké a nemení sa;
- návrh dopravnej časti odporúčame spracovať autorizovaným inžinierom pre dopravné stavby, resp. pre konštrukcie inžinierskych stavieb;
- rešpektovať minimálnu vzdialenosť križovatiek nových napojení na cestu I., II. a III. triedy v zmysle STN 736110/ O1;
- s umiestnením inžinierskych sietí do telesa cesty I. triedy a pozemkov v správe SSC nebude SSC súhlasiť a žiada ich viesť mimo telesa cesty a pozemkov. V rámci záujmov ochrany ciest I. triedy budú akékoľvek inžinierske siete, ktoré sú v dotyku s cestou I. triedy (súbeh, križovanie), v jej cestnom telese, na pozemkoch vo vlastníctve Slovenskej republiky v správe SSC vždy predmetom následného individuálneho posúdenia SSC“.

Vodné hospodárstvo

Hospodársky význam využívania vôd je dôležitý v mnohých oblastiach. Či už ide o zásobovanie pitnou vodou, odvádzanie a čistenie odpadových vôd, využívanie vody v priemysle (rôzne odvetvia, vrátane energetiky a hydroenergetiky), využívanie vody v poľnohospodárstve (pre závlahy a živočíšnu výrobu), vodnú dopravu, rybne hospodárstvo, turizmus vo vzťahu k vode, ochrana pred povodňami, krytie vlahového deficitu (nádrže, poldre, odvodnenia a závlahy).

Hydrologické pomery

Katastrálne územie obce spadá do povodia vodohospodársky významného vodného toku Hron (identif 4-23-01,02,04,05-1) pretekajúceho východným okrajom obce. V miestnej časti

Kalnica do Hrona zaústuje jeho drobný pravostranný prítok Ulička (identif 4-23-05-358), na spodnom okraji obce jeho pravostranný prítok Ďurkovský potok (identif 4-23-05-351). Je to pravostranný prítok Hrona, meria 7,7 km a je tokom III. rádu. Vzniká v Hronskej pahorkatine pri obci Veľký Ďur, ktorou preteká, dvakrát sa stáča a napája Ďurský rybník. Potom tečie na západ cez obec Kalná nad Hronom a južne od obce sa v nadmorskej výške 153,8 m n. m vlieva do Hrona.

V úseku nad premostením cesty I/51 je rieka Hron obojstranne ohrádzovaná, rovnako ako vodný tok Ulička popri intraviláne obce na jeho ochranu pred spätným vzduťím vôd do toku z rieky Hron. Ďurkovský potok má upravené koryto bez ohrádzovania, nakoľko do Hrona zaústuje až pod zastavaným územím obce. Všetky tieto toky sú vedené v správe SVP, š. p., pričom v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 211/2005, ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov, sú rieka Hron a Ďurkovský potok zaradené medzi vodohospodársky významné vodné toky. Do drobného vodného toku Ulička na severozápadnom okraji obce zaústuje Šándorhalský kanál (identif 4-23-05-35), ktorý je ako hydromelioračné zariadenie spravovaný zo strany Hydromeliorácií, š.p. Bratislava. Pod premostením štátnej cesty bol v rieke Hron vybudovaný nápuštný objekt do prírodného kanála vybudovaného na ľavej strane toku za účelom využívania hydroenergetického potenciálu vody, na ktorý slúži súkromná MVE zrealizovaná na spodnom okraji vzniknutého ostrova.

Hydrogeológia

V zmysle hydrogeologickej (HG) rajonizácie Slovenska (Šuba et al., 1984) spadá územie do HG rajónu QN59 Kvartér Hronských terás v Podunajskej nížine. Zvyšky kvartérnych terás Hrona sú zakryté sprašami a rôznymi hlinami, hrúbky 4 až 15 m a nemajú hydrogeologický význam. Podzemná voda je tu viazaná na hlbšie uložené terasové štrky, ktorých hrúbka dosahuje v Kalnej nad Hronom 20 m. Výdatnosť, pripadajúca na jeden vrt tu môže presiahnuť 10 l.s-1. Južne od Kalnej na Hronom sú polohy piesčitých štrkov menej hrubé (l' až 8 m) a narastá v nich podiel hlinitej frakcie. V podloží štrkov sa nachádza komplex neogénnych hornín s výskytom vrstiev piesku a štrku. Jedným vrtom, hlbokým niekoľko desiatok až stoviek metrov tu možno získať výdatnosť okolo 0,5 až 3,5 l.s-1 vody. Na dotácii podzemných vôd sa v daných podmienkach podieľajú zrážky a prietochné množstvo podzemnej vody v Hrone. Táto skutočnosť poukazuje na to, že zásoby podzemných vôd neboli klimatickými podmienkami ovplyvnené (nadhodnotené). Preto možno uvažovať s predmetnými exploatačnými parametrami aj pre dlhodobý odber (Tometz, L., 2007, s. 37-39).

Z hľadiska prúdenia a akumulácie podzemných vôd v daných podmienkach nadobúdajú najväčší význam fluvialne sedimenty vo forme piesčitých štrkov. Tieto tvoria súvislú polohu v celej dĺžke záujmového územia. Sú prikryté nadložnými sprašami, piesčitými a hlinitými ílmi, v podloží sa nachádzajú neogénne íly. Z hydraulického hľadiska predstavujú kolektor polohy piesčitých štrkov s priemerným koeficientom filtrácie $k = 5 \cdot 10^{-3} \text{ m.s}^{-1}$. Nadložné polohy spraší sa v daných podmienkach javia ako poloizolátor s hodnotou $k=1-5 \cdot 10^{-6} \text{ m.s}^{-1}$ a podložné íly zasa ako izolátor s koeficientom filtrácie menším ako $1 \cdot 10^{-7} \text{ m.s}^{-1}$. Podzemná voda je zistená v priemernej hĺbke 9 m pod terénom, má charakter voľnej hladiny a je v hydraulickej spojitosti s vodou v povrchovom toku Hron. Rieka Hron sa v čase znížených prietokov správa ako drén (odvádza vodu z náplavov do toku) a naopak pri zvýšených prietochných množstvách dotuje podzemnú vodu. Smer prúdenia podzemnej vody SSZ-JJV, je analogický so smerom prúdenia vody v Hrone (Tometz, L., 1996, s.216)

Hydromelioračné zariadenia

Zavlažované územia predstavujú vlastne územia poľnohospodárskej pôdy, na ktorých sú vybudované zavlažovacie systémy (závlahy). Ide najmä o oblasti s nižšou intenzitou zrážok, na pôdach málo zadržujúcich vodu, umožňujú reguláciu využívania vody v poľnohospodárskej krajine za účelom zvyšovania produkcie v poľnohospodárstve. V závislosti od prírodných

podmienok - zdrojov vody v krajine (podzemných i povrchových), zvýšený tlak na využívanie vody môže mať aj negatívne dôsledky ako napr. vodnú eróziu, salinizáciu alebo kontamináciu podzemných vôd splavenými minerálmi hnojivami či pesticídami. Na druhej strane dosahovanie lepších výsledkov v poľnohospodárstve vytvára tlak na využívanie prírodných zdrojov, najmä vody. Pri dostatočných zásobách vody a jeho vysokom potenciáli využiteľnosti, sa samotný tlak na využívanie vody môže pohybovať v intenciách trvalej udržateľnosti.

V katastrálnych územiach Kalná, Kalnica a Mochovce sa nachádzajú nasledovné hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š.p.:

- **v k.ú. Kalná:** závlaha pozemkov „**ZP Perec 3.**“ (evid. č. 5205 170) + rúrová sieť – stavba závlahy daná do užívania v roku 1965 s celkovou výmerou 3 186 ha.
- **v k.ú. Kalnica:** závlaha pozemkov „ZP Perec 3.“ (evid. č. 5205 170) + rúrová sieť; odvodňovací kanál „**kanál Šandorhalský**“ (evid. č. 5205 068 001), ktorý bol vybudovaný v roku 1912 o celkovej dĺžke 5,600 km v rámci vodnej stavby „OP Nový Tekov“ (evid. č. 5205 068).
- **v k.ú. Mochovce:** nie sú evidované žiadne hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácií š.p.

V k.ú. Kalná, Kalnica a v k.ú. Mochovce je vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom neznámeho vlastníka.

Závlahová stavba pozostáva zo záujmového územia závlahy a podzemných rozvodov závlahovej vody, ktoré sú rôznych profilov (DN 150, DN 200, DN 250) a z rôznych materiálov (PVC, AZC, oceľ). Na povrch sú vyvedené hydranty, vzdušníky, kalníky, ktoré sú chránené betónovými skružkami.

Odvádzanie dažďových vôd:

Terén obce Kalná nad Hronom je bez výraznejších výškových rozdielov, striedajú sa tu rovinaté územia s miernym spádom a protispádom a terénymi zrázmi v kontakte s riekou Hron. Sú tu vybudované ochranné technické zariadenie pre odvádzanie dažďových povrchových vôd pomocou udržiavaných rigolov vedľa ciest II. a III. triedy. Miestne komunikácie majú tiež rigoly, ktoré sú však miestami neudržiavané, alebo v celkovej dĺžke komunikácie úplne absentujú. Dažďové vody tak vsiaknu do zelených pásov vedľa komunikácie alebo sa priamo zhromažďujú na ceste, ktorú následne zaplavujú.

Súčasná likvidácia dažďových vôd je nedostatočná a to preto, lebo odvodňovacie priekopy nemajú dostatočnú kapacitu, nie sú udržiavané a tiež je potrebné dobudovať odvodňovacie priekopy, aby nedošlo k zatápaniu časti územia. Z hľadiska protipovodňovej ochrany má obec vypracovaný protipovodňový plán, ktorým sa v čase povodní riadi. Na vodohospodársky významných vodných tokoch sú vybudované obojstranné protipovodňové hrádze, ktoré chránia obec i zvyšné časti katastra pred zaplavením.

Cieľom riešenia je vytvoriť také územno-priestorové požiadavky, ktoré by prispeli k realizácii vodozádržných stavieb a opatrení. Je teda potrebné vytvoriť podmienky k zadržiavaniu dažďových vôd, čím by sa zabránil rýchly odtok vôd z územia, zároveň by nedochádzalo k vysychaniu krajiny, podpovrchové vody by boli bohaté na vlahu, čím by sa zlepšil mikroklimax v území a v neposlednom rade i samotná biodiverzita územia.

Zásobovanie pitnou vodou - vodovod

Sídlný útvar Kalná nad Hronom má v súčasnosti vybudovaný verejný vodovod, ktorý je zásobovaný zo skupinového vodovodu SKV Levice, smer Kalná nad Hronom.

Pre SKV Levice je gravitačne privádzaná voda z Gabčíkova do VDJ Levice Cigánka, ktorý je prepojený s VDJ Kalvária. Do VDJ Kalvária je výtlačným potrubím privádzaná voda aj z ČS Hronské Kľačany. Z VDJ Kalvária je voda dodávaná do mesta Levice (1. a 2. tlakové pásmo) a do obcí v smere Podlužany napojením cez násosku. Z VDJ Cigánka je dodávaná voda gravitačne do obcí v smere Mýtne Ľudany a v smere Kalná nad Hronom.

V smere Kalná nad Hronom sú na VDJ Cigánka gravitačne napojené obce Horná Seč, Kalná nad Hronom, Nový Tekov, Malé Kozmálovce. Obec Veľký Ďur je zásobovaná cez ATS vybudovanú v areáli ÚV Kalná nad Hronom.

Vodným zdrojom pre obce SKV Levice v smere Kalná nad Hronom je diaľkový privádzač Gabčíkovo - Kolta - Levice, ktorý privádza vodu z vodného zdroja Gabčíkovo. Sú to všetko obce v 20 km ochrannom pásme JE Mochovce. Z tohto dôvodu nie sú už využívané žiadne miestne zdroje vody v riešenej oblasti.

Akumuláciu predmetnej časti SKV zabezpečuje zásobný vodojem Levice Cigánka 2x6000 m³. Maximálna hladina je na kóte 205,00 m n.m., minimálna hladina je na kóte 200,00 m n.m.

Pre hygienické zabezpečenie vody riešenej časti SKV Levice slúži nasledovné chlórovacie zariadenia:

-ÚV Kalná nad Hronom - zariadenie na výrobu a dávkovanie chlórdioxidu osadené v objekte ÚV Kalná nad Hronom. Zabezpečuje chlórovanie vody pre obce Veľký Ďur a obce Kalná nad Hronom, Nový Tekov, Malé Kozmálovce.

Prívod vody PVC DN 225 pre obec Kalná nad Hronom začína v armatúrnej šachte v areáli ÚV Kalná nad Hronom napojením na zásobovacie potrubie SKV Levice smer Kalná nad Hronom a končí na okraji zastavanej časti obce. Podľa značenia potrubí tvorí prvú časť vetvy „A“, ktorá pokračuje rozvodným potrubím v obci.

Prevádzka vodovodu pre obec Kalná nad Hronom je automatická, gravitačný prívod vody. Rozvodná vodovodná sieť v sídelnom útvaru Kalná nad Hronom je v jednom tlakovom pásme, ktoré je vytvorené úrovňou hladiny vody vo VDJ Cigánka.

Vodovodná sieť v sídelnom útvaru Kalná nad Hronom je zrealizovaná ako okružná vodovodná sieť v kombinácii s vetvovou vodovodnou sieťou.

Celková dĺžka vybudovaného verejného vodovodu pre zásobovanie sídelného útvaru Kalná nad Hronom je cca 11 393,8 m.

Prevádzkovateľom vodovodnej siete je Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. OZ Levice.

Vodovodné potrubia sú uložené v komunikáciách, chodníkoch a vo výnimočných prípadoch v zelených pásoch.

Na jednotlivých vetvách sú umiestnené uzávery, hydranty, hydrant – kalník a hydrant – vzdušník.

Rozvodná vodovodná sieť sídelného útvaru Kalná nad Hronom:

Celková dĺžka jestvujúcej rozvodnej vodovodnej siete na území sídelného útvaru je 11 393,8 m.

Ochranné pásmo vodovodného potrubia v zmysle zákona č.442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách sa vymedzuje zvislými plochami vedenými po oboch stranách vodovodného potrubia verejného vodovodu vedenými od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti

- pre potrubie do DN 500 – 1,8m
- pre potrubie nad DN 500 – 3,0 m

Katastrálnym územím sídelného útvaru Kalná nad Hronom prechádza výtlačné potrubie PVC DN 200 pre obec Veľký Ďur, ktoré začína v areáli ÚV Kalná nad Hronom.

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

Kanalizačná stoková sieť v obci Kalná nad Hronom je budovaná ako čiastočne delená, do splaškových vôd sú zaústené dažďové vody len v minimálnom objeme.

Kanalizácia tvorí dve časti a to časť v k.ú. Kalnica, rozdelená železničnou traťou a časť v k.ú. Kalná nad Hronom.

Vzhľadom na nepriaznivú konfiguráciu terénu kanalizačná sieť je zrealizovaná ako gravitačná sieť v kombinácii s čerpacími stanicami a prečerpávaním splaškových odpadových vôd do najbližšej gravitačnej kanalizačnej stoky.

Splaškové vody sú odvádzané do miestnej ČOV Kalná nad Hronom (4000 EO), kde dochádza k mechanicko-biologickému čisteniu odpadových vôd. ČOV Kalná nad Hronom je umiestnená pod obcou. V ČOV je zabezpečené mechanicko biologické čistenie a následne odvádzanie vyčistenej odpadovej vody do recipientu – rieka Hron, pravobrežne v r.km 63,2.

V rámci celoobecnej kanalizácie je vybudovaná :

- gravitačná kanalizačná sieť
- kanalizačné výtlaky
- čerpacie stanice odpadových vôd
- kanalizačné prípojky, resp. kanalizačné odbočenia

Gravitačná kanalizačná sieť :

Gravitačná kanalizačná sieť je zrealizovaná v časti sídelného útvaru ako jednotná kanalizácia a v časti sídelného útvaru ako delená splašková kanalizácia.

Jednotná kanalizácia

Celkovo je vybudovanej 1661,2m jednotnej gravitačnej kanalizácie.

Na jednotnej kanalizácii je vybudovaná odľahčovacia komora s odľahčovacou stokou PVC DN 1000 dĺ.356,1m.

Odľahčovacia stoka vedie odľahčené vody samostatnou vetvou do recipientu Hron po ulici Mlynskej, kde sa na ňu napája časť dažďovej kanalizácie. Tieto vody sú vypúšťané samostatnou výustňou, spoločne s vodami z povrchového odtoku do vodného toku Hron pravobrežne v r.km 63,15.

Odľahčovacia komora zabezpečuje prietok realizovanou škrtiacou stokou (odbočka) DN 300 dĺžky 12 m v spade 0,1% a prepádovou hranou. Odtok smerom k ČOV je nastavený na 13 l/s.

Prítok na odľahčovaciu komoru je kanalizačným potrubím DN 750/500, komora zabezpečuje prietok škrtiacou traťou do kmeňovej stoky pre odvod splaškových vôd. V odľahčovacej komore je nastavenie rozdeľovača na prietok do 13 l/s, zvýšený prietok sa odvedie ponad rozdeľovač do odľahčovacej stoky DN 1000. Odľahčovacia stoka odvádzá vody do recipientu cez Mlynsku ulicu, kde sa do nej napája časť dažďovej delenej kanalizácie.

Dažďová stoka sa napája na odľahčovaciu stoku na ulici Mlynská so spoločným vyústením do rieky Hron na 63, 150 r. km.

Delená splašková kanalizácia

V rámci delenej splaškovej kanalizačnej siete sú vybudované nasledovné gravitačné stoky :
Celkovo je vybudovanej 6850,6m delenej splaškovej gravitačnej kanalizácie.

V rámci sídelného útvaru je celkovo vybudovanej 8867,9 m gravitačnej kanalizácie.

Domové prípojky a kanalizačné odbočky

Kanalizačné prípojky, resp. kanalizačné odbočky slúžia na odkanalizovanie domov ležiacich pozdĺž trasy gravitačných stôk. Pre každú nehnuteľnosť je vybudovaná samostatná kanalizačná prípojka z potrubia PVC DN 150, resp. DN200, zaústená do stoky prostredníctvom sedlovej odbočky PVC DN 300/150, PVC DN 300/200 a na ňu nadväzujúce tvarovky – kolena PK 150/30°, PK 150/45° a PK 200/30°, PK 200/45°. Domové prípojky sú ukončené revíznou kanalizačnou šachtičkou za hranicou pozemku majiteľa pripojovanej nehnuteľnosti.

Kanalizačné výtlaky

Celkovo je vybudovaných 936,0 m kanalizačných výtlakov . Kanalizačnými výtlakmi sú dopravované odpadové vody z čerpacej stanice do najbližšej gravitačnej kanalizačnej stoky.

Čerpacie stanice

Na kanalizačnej sieti je vybudovaných celkovo 5 ks výtlačných čerpacích staníc odpadových vôd. Jedná sa o podzemné železobetónové objekty.

Čistenie splaškových odpadových vôd

Čistiareň odpadových vôd umožňuje čistenie splaškových odpadových vôd produkovaných z odkanalizovaných častí obce Kalná nad Hronom, Veľký Ďur a zväzaných vôd zo žúmp.

Kapacitné údaje ČOV

Na čistiarni odpadových vôd je možné spracovávať odpadové vody z odkanalizovaných častí obce Kalná nad Hronom, Veľký Ďur a zväzané odpadové vody zo žúmp.

Údaje sú prevzaté z PD na základe podkladov vypracovaných v predchádzajúcich projektových stupňoch.

Počet EO : 4 000

Priemerné množstvo spotreby vody na 1 EO : 150 l/os.d

Projektované množstvo a kvalita odpadových vôd

Parameter	Rozmer	Hodnota
Priemerné celkové množstvo odpadových vôd	[m ³ /d]	576
	[m ³ /h]	24,12
	[l/s]	6,7
Maximálny prietok	[m ³ /h]	48,24
	[l/s]	13,4
Kapacita vyjadrená ako BSK ₅	[kg/d]	240
Kapacita vyjadrená ako CHSK _{Cr}	[kg/d]	432
Kapacita vyjadrená ako NL	[kg/d]	77
Kapacita vyjadrená ako počet EO	[-]	4000
Režim vypúšťania odpadových vôd	[-]	kontinuálne

Charakteristika technologického procesu

Princíp komplexného čistenia odpadových vôd v navrhnutom technologickom riešení je založený na biologickom čistení jednotným heterogénnym biologickým kalom udržiavaným vo vznose, s predradenou denitrifikáciou, kde zdrojom uhlíku pre procesy denitrifikácie je samotné organické znečistenie odpadovej vody.

Proces čistenia prebieha kontinuálne pričom jestvujúce autoregulačné mechanizmy zabezpečujú vysokú stabilitu prebiehajúcich procesov a účinnosť čistenia v širokom rozsahu látkového a hydraulického zaťaženia.

Druh ČOV	mechanicko - biologická aktivačná
----------	-----------------------------------

Kvalita vody na odtoku z ČOV

Obvodný úrad životného prostredia Levice, v rozhodnutí na vypúšťanie komunálnych odpadových vôd č.: **OU-LV-2022/018350-004 zo dňa 15.12.2022** povolil vypúšťanie odpadových vôd v nasledovných množstvách a koncentráciach :

Množstvo splaškových odpadových vôd

$$Q_{24} = 576,0 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1} \quad 6,70 \text{ l/s}$$

$$Q_{\text{max}} = 13,4 \text{ l/s}$$

$$Q_{\text{ročne}} = 210\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$$

Kvalita vypúšťaných odpadových vôd je v súlade s prílohou č.6 a s ohľadom na recipient aj s prílohou č. 5 nariadenia vlády SR č. 269 / 2010 Z.z.

Posúdenie vplyvu na recipient:

Z porovnania hodnôt znečistenia po zmiešaní v toku so smernými hodnotami vyplýva: vyhovuje nariadeniu vlády SR č. 269 / 2010 Z.z v sledovaných ukazovateľoch.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Rešpektovať ustanovenia zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Z. z. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami.*
2. *SVP, š.p. je správca nielen vodohospodársky významných vodných tokov, ale aj povodia a dbá pri správe povodia o dobrý stav vôd a o zachovanie trvalo udržateľných pomerov v povodí. SVP, š. p, sa v zmysle zákona 364/2004 Z. z. o vodách v poslednom znení vyjadruje v celom spravovanom území ku každému nakladaniu s vodami, ktorým sa mení vodný režim, hlavne k aktivitám v kontakte s vodnými tokmi, spôsobu likvidácie splaškových vôd a k problematike nakladania so zrážkovými vodami aj v miestach, kde sa priamo vodné toky nenachádzajú, ale lokality gravitujú ku vodnému toku, alebo sú situované nad sledovanými útvarmi podzemných vôd Vodného plánu SR v zmysle zákona o vodách v poslednom znení.*
3. *Z hľadiska ochrany kvality podzemnej a povrchovej vody je podmienkou plánovaný územný rozvoj obce prvoradým vybudovaním verejnej kanalizačnej siete. Dovtedy je potrebné odvádzanie splaškových odpadových vôd do vodotesných žump, realizované a prevádzkované v zmysle STN 75 6081 ..Žumpy pre splaškové odpadové vody" ..*

4. *V územnom pláne je potrebné zakreslenie všetkých vodných tokov v riešenom území, vrátane ich pobrežných pozemkov, pre ktoré v zmysle ustanovenia § 49 zákona č.364/2004 Z. z. o vodách v poslednom znení je potrebné rešpektovať obojstranný pobrežný pozemok 10 m od brehovej čiary pri vodohospodársky významnom vodnom toku a 5 m od brehovej čiary drobného vodného toku. Pri ochrannej hrádzi vodného toku sú pobrežné pozemky do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. V tomto území nie je možné umiestňovať vedenia a zariadenia technickej infraštruktúry, stavby trvalého charakteru vrátane pevného oplatenia a súvislú vzrastlú zeleň. Pobrežný pozemok sa stanovuje z dôvodu zabezpečenia prístupu mechanizácie správcu k údržbe koryta toku.*
5. *Všetky komunikácie, vrátane chodníkov a cyklochodníkov, ktoré sú vedené po pobrežných pozemkoch vodných tokov musia byť minimálne 1 m od brehovej čiary vodných tokov. Zároveň však musia byť realizované takým spôsobom, aby v budúcnosti nebola obmedzená strojná údržba korýt vodných tokov a povodňová ochrana. Všetky inžinierske siete vedené popri komunikáciách na pobrežných pozemkoch, vrátane vodovodu, je potrebné umiestniť až za komunikácie tak, aby nezasahovali do pobrežných pozemkov.*
6. *V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z. z o ochrane pred povodňami.*
7. *Pri návrhu koncepcie nakladania s dažďovými vodami z plánovaných rozvojových lokalít je potrebné v maximálnej miere zadržať vodu v území a využiť disponibilnú infiltračnú schopnosť miestneho horninového prostredia (vodné plochy, retenčné priestory resp. infiltračné nádrže). Pri výpočtoch objemu z návrhovej zrážky pre budovanie retenčných prvkov v území je potrebné použiť minimálne 5-ročnú návrhovú zrážku ($p=0,2$, $t=15\text{min.}$, $q= 180,0 \text{ l/s/ha}$) a vyšší súčiniteľ odtoku zo striech a spevnených plôch ($K=1$), aby nebol podhodnotený potrebný záchytný objem pre prívalovú zrážku. Povolený priebežný odtok z retencie do recipientov je potrebné zachovať na úrovni 5% z 2 ročnej zrážky trvajúcej 15 minút.*
8. *Pri odvádzaní zrážkových vôd z parkovacích plôch pre 5 a viac vozidiel je potrebné, aby boli zrážkové vody prečistené v odlučovačoch ropných látok s výstupnou hodnotou NEL do $0,1 \text{ mg/l}^1$, v súlade s nariadením vlády SR č. 269/2010 Z. z..*
9. *Nakladanie s dažďovými vodami je potrebné navrhovať a následne zrealizovať tak, aby nedochádzalo k ich odtekaniu na susedné pozemky, ani pri intenzívnych zrážkach.*
10. *Budúcou realizáciou rozvoja obce nesmie dôjsť k zhoršeniu (znečisteniu) kvality povrchových vôd a podzemných vôd v zmysle zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách.*
11. *Prípadné križovania inžinierskych sietí a komunikácií s vodnými tokmi musia byť riešené podľa STN 73 6822 „Križovania a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a v súlade s STN 73 6201 „Projektovanie mostných objektov“. Projektovú dokumentáciu križovaní vodných tokov a komunikácií na pobrežných pozemkoch, ako aj dokumentáciu všetkých stavieb v susedstve vodných tokov, je potrebné predložiť na odsúhlasenie SVP, š.p.*
12. *V rámci využitia územia nesmie dôjsť k zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich, je potrebné vytvárať územno-technické predpoklady na úpravu odtokových pomerov, protipovodňových opatrení a revitalizáciu vodných tokov.*
13. *Akúkoľvek investorskú činnosť v dotyku s vodným tokom je potrebné odsúhlasiť organizáciou SVP š.p.*

14. Je potrebné zabezpečiť ochranu inundačného územia, zamedziť v ňom výstavbu a iné nevhodné činnosti a vytvárať podmienky:
- pre prirodzené meandrovanie vodných tokov;
 - komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody;
 - vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánu obce, majetkov a životov jej obyvateľov;
 - Stavby situované v blízkosti vodných tokov osádzať s úrovňou prízemnia min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov;
 - stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby;
 - podporovať inovačné postupy a technológie zabezpečujúce vsakovanie dažďových vôd do územia;
 - obmedziť vypúšťanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov.
15. Požiadavky v oblasti hydromelioračných stavieb:
- v ÚPN obce Kalná nad Hronom do grafickej časti zapracovať rúrovú sieť so závlahovými pozemkami, rešpektovať polohu potrubia a ČS.
 - prípadné križovanie plánovaných inžinierskych sietí a komunikácií s rúrovou sieťou, navrhnuť a realizovať v zmysle ustanovení STN 73 6961 „Križovanie a súbehy melioračných zariadení s komunikáciami a vedeniami“ z r. 1983.
 - projektovú dokumentáciu stavieb a všetkých inžinierskych sietí, ktoré sa dotknú odvodňovacích kanálov, je potrebné predložiť na vyjadrenie Hydromelioráciám š.p.

Závlahové stavby - záujmové územie závlah a podzemné závlahové potrubia žiadame pri vypracovaní projektovej dokumentácie UPN a realizácii stavieb rešpektovať. S umiestnením stavieb trvalého a dočasného charakteru na závlahovom potrubí a v jeho ochrannom pásme nesúhlasíme.

V prípade, že v rozhodovacom procese prevýši záujem vlastníkov parciel o zhodnotenie ich vlastníctva a správny orgán vydá súhlas so zmenou funkčného využitia územia na stavebné účely podľa § 13 zákona č. 220/2004 Z.z. a následne rozhodnutie o odňatí parciel podľa § 17 uvedeného zákona, žiadame správny orgán, aby v rozhodnutí zaviazal stavebníka (vlastníka pozemkov) pred začatím stavebného konania na príslušnú stavbu prekonzultovať návrh projektu stavby so š.p. Hydromeliorácie - Odborom správy a prevádzky HMZ, ktorý na základe predloženej dokumentácie a odborného posúdenia stavebníkom určí jednu z podmienok stanovených v bodoch a/, b/, c/

a/ v prípade, že sa preukáže odborným posúdením možnosť zrušenia časti potrubia bez náhrady novým potrubím (toto preukazuje žiadateľ a následne schvaľuje Hydromeliorácie, š.p.), zaviazat' stavebníka - vlastníka pozemkov pred začatím stavebného konania majetkovoprávne vysporiadať so správcom vodnej stavby príslušnú časť rúrovej siete (podzemného závlahového potrubia). Postupovať sa bude podľa § 45a ods. 1 a 3 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov v súlade so Smernicou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky k činnosti rezortnej majetkovej komisie a jej postupe pri nakladaní s majetkom štátu. Podmienkou je, že uzatvorenie a odpredaj časti rúrovej siete nesmie mať za následok znefunkčnenie zostávajúcej časti rúrovej siete,

b/ v prípade, že sa preukáže odborným posúdením nutnosť preložky časti podzemnej rúrovej siete tak, aby vodná stavba zostala naďalej využiteľná, zaviazat' stavebníka pred začatím stavebných prác zrealizovať preložku potrubia podľa schválenej PD, ktorú predkladá stavebník. Náklady na vykonanie preložky budú hradené v plnej výške stavebníkom. Odovzdanie a prevzatie realizovanej preložky potrubia bude vykonané za

účasti zástupcu Hydromeliorácie, š.p. Vybudovaná preložka bude správcovi vodnej stavby odovzdaná bezodplatne po jej kolaudácii,

c/ ak nebude možné zrušenie, resp. preložka časti rúrovej siete, zaviazať stavebníka o rešpektovanie jestvujúceho závlahového potrubia vodnej stavby a dodržanie ochranného pásma od osi závlahového potrubia, ktoré bude stanovené správcom vodnej stavby. V ochrannom pásme neumiestňovať stavby trvalého charakteru, ani vysádzať stromy a kríky. Zároveň požadujeme zaviazať vlastníka pozemkov k právu prístupu k vodnej stavbe za účelom vykonávania prevádzkových činností a nevyhnutných opráv (Zákon o vodách č. 364/2004). Všetky inžinierske siete realizovať v zmysle ustanovení STN 73 6961 „Križovanie a súbehy melioračných zariadení s komunikáciami a vedeniami“. V prípade poškodenia majetku štátu, ku ktorému má Hydromeliorácie, š.p. právo hospodárenia, jeho uvedenie do pôvodného stavu na náklady žiadateľa - stavebníka. Majiteľ pozemku si nebude uplatňovať u správcu závlahy náhradu za škody na majetku, spôsobené prípadnou poruchou na závlahovom potrubí a pri jej odstraňovaní.

16. Do územného plánu žiadame o zakreslenie všetkýcli vodných tokov a ochranných hrádzi v riešenom území, vrátane ich pobrežných pozemkov, pre ktoré v zmysle ustanovenia § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v poslednom znení je potrebné rešpektovať obojstranný pobrežný pozemok 10 m od brehovej čiary vodohospodársky významných vodných tokov, ako aj od vzdušnej a návodnej päty ochranných hrádzi týchto tokov a 5 m od brehovej čiary pri drobných vodných tokoch. V tomto území nie je možné umiestňovať vedenia a zariadenia technickej infraštruktúry, stavby trvalého charakteru vrátane pevného oplotenia a súvislú vzrastlú zeleň. Pobrežný pozemok sa stanovuje z dôvodu zabezpečenia prístupu mechanizácie správcu k údržbe koryta toku.
17. Požadujeme dodržať ustanovenia zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Z.z. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.
18. Podľa § 20 odst. 5 a 6 zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami platí, že v inundačnom (záplavovom) území je zakázané umiestňovať bytové budovy, nebytové budovy, umiestňovať materiál a predmety, ktoré môžu zhoršiť odtok povrchových vôd, kvalitu vody alebo ktoré by mohla voda počas povodne odplaviť ako i iné stavby, objekty a zariadenia, ktoré by mohla voda počas povodne poškodiť alebo odplaviť. V inundačnom území je ďalej zakázané okrem iného, zriaďovať oplotenie, živý plot alebo inú obdobnú prekážku, ktorá zhoršuje podmienky odtoku povrchových vôd, vykonávať terénne úpravy, ktoré môžu zhoršiť odtok povrchových vôd počas povodne.
19. Všetky prípadné križovania a súbehy inžinierskych sietí s vodnými tokmi požadujeme realizovať v súlade s normou STN 73 6822 „Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“. Projektovú dokumentáciu križovaní vodných tokov a komunikácií na pobrežných pozemkoch, ako aj dokumentáciu všetkých stavieb v susedstve vodných tokov a akúkoľvek inžiniersku činnosť v dotyku s vodným tokom požadujeme predložiť na odsúhlasenie SVP, š.p.
20. Nové rozvojové plochy požadujeme v zmysle zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách napojiť na kanalizačnú sieť, čím podmieňujeme budúci rozvoj. Pri rozširovaní zástavby a napájaní nových objektov na verejnú kanalizáciu musí byť vopred zabezpečená dostatočná kapacita existujúcej vetvy kanalizácie ako aj čistiarne odpadových vôd, do ktorej budú odpadové vody odvádzané.
21. Zrážkové vody zo spevnených plôch, striech a komunikácií v rozvojových lokalitách požadujeme v maximálnej miere zadržať v území - zachovať retenčnú schopnosť územia.

Nakladanie s dažďovými vodami požadujeme vyriešiť tak, aby nedochádzalo k ich odtokaniu na susedné pozemky a komunikácie ani v čase intenzívnych zrážok.

22. Dokumentáciu pre ďalšie etapy prípravy územného plánu obce požadujeme predložiť na vyjadrenie v zmysle zákona o vodách č. 364/2004 Z.z., zákona č. 7/2010 Z.z. a zákona 50/1976 Zb.

Plynofikácia

Obec Kalná nad Hronom je celoplošne plynofikovaná. Dominantným energonosičom na výrobu tepelnej energie v predmetnej obci je zemný plyn (ZP). Zo zdroja ZP k jeho odberateľom je zemný plyn dodávaný vysokotlakou (VTL) a strednotlakou (STL) plynovodnou distribučnou sieťou (DS) tvorenou systémom diaľkových a miestnych plynárenských zariadení (PZ). Plynovodnú DS v území obce prevádzkuje fa SPP – distribúcia, a.s. (distribútor / dopravca ZP).

Sústavu medzištátnych tranzitných plynovodov prevádzkuje firma eustream, a.s.

Zemný plyn (ZP) sa v obci Kalná nad Hronom v najväčšej miere používa na účely vykurovania, prípravu teplej vody, varenie a na rôzne technologické účely.

Každý odberateľ ZP je vybavený obchodným meradlom na meranie odobratého množstva ZP. Obchodné meradlo je vlastníctvom distribútora (doprovca) ZP resp. prevádzkovateľa plynovodnej distribučnej siete (DS).

V obci sa môžu v zmysle nachádzať štyri kategórie odberateľov ZP. Prvou kategóriou odberateľov (ročný odber ZP do 6,5 tis.m³) je kategória domácnosti (D). K termínu 03/2025 je takýchto odberateľov 660. Druhou kategóriou odberateľov (ročný odber do 60 tis.m³) je kategória maloodberatelia (M). V obci je ich 41. Treťou kategóriou odberateľov (ročný odber od 60 tis.m³ do 400 tis.m³) je kategória strednoodberateľov (S). Štvrtou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 400 tis.m³) je kategória veľkoodberateľov (V). V obci Kalná nad Hronom sa nachádza jeden veľkoodberateľ a jeden strednoodberateľ zemného plynu.

Primárnym zdrojom ZP obce Kalná nad Hronom je **VTL plynovodná prípojka Kalná nad Hronom obec PN25 DN100 a z VTL plynovodu Kalná nad Hronom PN25 DN150 a VTL plynová regulačná stanica RS 1200 Kalná nad Hronom.**

Južne od intravilánu obce je katastrálnym územím Kalná trasovaná sústava medzištátnych **VTL tranzitných plynovodov eustream PN75 1x DN1400 a 3x DN1200.**

Sekundárnym zdrojom ZP v obci je **STL1 plynovodná DS Kalná nad Hronom.** Táto tzv. miestna sieť (MS) tvorí jednu samostatnú rozvodňu ZP.

MS je tvorená úsekmi distribučných plynovodov (PL) a plynovodných prípojok (PR) z ocele a PE. MS zabezpečuje v obci plošnú distribúciu a dodávku ZP.

Do odberných plynových zariadení (OPZ) odberateľov v obci je ZP dodávaný plynovodnými PR. Doreguláciu ZP a meranie odberu ZP zabezpečujú plynové regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady.

Prehľad a parametre plynárenských zariadení

Prehľad a parametre PZ nachádzajúcich sa v katastrálnych územiach obce Kalná nad Hronom podľa jednotlivých plynárenských zariadení sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách:

medzištátne tranzitné VTL PL:

Názov	konštrukčný tlak	prevádzkový tlak	dimenzia
1x PL eustream	PN75	do 7,5 MPa	DN1400
3x PL eustream			DN1200

distribučné diaľkové VTL PL a PR:

Názov	konštrukčný tlak	prevádzkový tlak	dimenzia
PL Mochovce	PN63	do 6,3 MPa	DN200 a DN100
PR Mochovce EMO			DN200
PR Mochovce Hydrostav			DN50
PL Kalná nad Hronom	PN25	do 2,5 MPa	DN150
PR Kalná nad Hronom PD			DN150
PR Kalná nad Hronom obec			DN100
PR Lok			DN100
PR Nový Tekov			DN80

distribučné RS:

Názov	regulácia	výkon v m ³ /h
RS Kalná nad Hronom	2,5 MPa / 100 kPa	1200

nedistribučné (cudzie) RS:

Názov	vstupný tlak
RS Kalná nad Hronom PD	2,5 MPa
RS Mochovce	6,3 MPa

distribučné STL plynovodné MS:

Názov	konštrukčný tlak	prevádzkový tlak	materiál
MS Kalná nad Hronom	PN4	do 100 kPa	ocel' / PE

Ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení**OCHRANNÉ PÁSMA NACHÁDZAJÚCICH SA PZ:**

- VTL PL PN75 DN1400 50 m
- VTL PL PN75 DN1200 50 m
- VTL PL A PR PN63 DN200 4 m
- VTL PL A PR PN63 DN50 4 m
- VTL PL A PR PN25 DN150 4 m
- VTL PL A PR PN25 DN100 4 m
- VTL PL A PR PN25 DN80 4 m
- RS 8 m
- STL PL a PR v extraviláne 4 m od osi
- STL PL a PR v intraviláne 1 m od osi
- KAO anódové uzemnenie 8 m

BEZPEČNOSTNÉ PÁSMA NACHÁDZAJÚCICH SA PZ:

- VTL PL PN75 DN1400 300 m (EUSTREAM 200m)
- VTL PL PN75 DN1200 300 m (EUSTREAM 200m)
- VTL PL A PR PN63 DN200 100 m
- VTL PL A PR PN63 DN50 50 m
- VTL PL A PR PN25 DN150 20 m
- VTL PL A PR PN25 DN100 20 m
- VTL PL A PR PN25 DN80 20 m

• RS	50 m
• STL PL a PR v extraviláne	10 m od osi
• STL PL a PR v intraviláne	2 m od zariadenia
• KAO anódové uzemnenie	40 m

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

V k.ú. Kalná dochádza ku križovaniu metalického kábla, optického kábla, línii č.1 DN 1200, č.2 DN 1200, č.3 DN 1200, č. 4 DN 1400 a č.5. DN 1400 a ku križovaniu s ich ochranným a bezpečnostným pásmom eustream, a.s., línie plynovodu a jej ochranné a bezpečnostné pásmo (200m na každú stranu od osi plynovodu). Túto skutočnosť zapracovať do územného plánu obce a do bezpečnostného a ochranného pásma nenavrhopvať žiadne pozemky, na ktorých by bola umožnená výstavba stavieb na trvalé bývanie, ako i školské budovy, budovy pre kultúru a šport.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Vytvoriť územno-technické predpoklady pre plynofikáciu všetkých rozvojových lokalít a zaradiť ich medzi verejnoprospešné stavby.*
2. *Zachovať a rešpektovať ochranné a bezpečnostné pásma (ďalej len "OP a BP") existujúcich PZ tak, ako tieto vyplývajú z ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov.*
3. *Prípadnú plynofikáciu riešených území riešiť koncepčne v súlade s podmienkami, vyplývajúcimi zo všeobecne záväzných právnych predpisov a na základe podmienok a vyjadrení SPP-D, ako prevádzkovateľa PDS.*
4. *V prípade požiadavky na uskutočnenie preložky existujúcich PZ prevádzkovaných SPP-D, je potrebné kontaktovať oddelenie prevádzky SPP-D, ktoré možnosť realizácie preložky posúdi a stanoví konkrétne podmienky jej realizácie.*
5. *Podľa ustanovenia § 79 ods. 5 a 6 a ustanovenia § 80 ods. 4 zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zriaďovať stavby v OP a BP PZ a vykonávať činnosť v OP PZ možno len po predchádzajúcom súhlase prevádzkovateľa PDS a za podmienok ním určených.*

Elektrifikácia

Riešené územie- obec Kalná nad Hronom je napájané z rozvodní 110kV/22kV R – Levice a R – Nové Zámky a čiastočne z dvoch MVE vybudovaných na rieke Hron. Po dobudovaní káblových 22 kV vedení a trafostaníc napájanie bude možné aj z rozvodne R-Vráble cez VN249.

Zapojenie 22kV vedení v obci bude hrebeňové /lúčové/ a zapojenie trafostaníc bude cez VN rozvádzače z dvoch prípadne až troch strán. Ako hlavné 22kV napájacie vedenia slúžia linky č. 249 a 266.

v k.ú. Kalnica prechádza dvojité 2x400 kV nadzemné elektrické vedenie ZVN V491/492 Veľký Ďur – Levice/Horná Ždaňa a 400 kV nadzemné elektrické vedenie ZVN V490 Veľký Ďur – Levice, ktoré prevádzkuje spoločnosť SEPS, a.s. v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Katastrálnym územím Mochovce prechádzajú 400 kV nadzemné elektrické vedenia V046, V047, V048 a V049 EMO – Veľký

Ďur, ktoré prevádzkuje spoločnosť SEPS, a.s. v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Energetický kód obce je 0034.

Vzhľadom na predpokladanú výstavbu jednotlivých celkov a ulíc v trase vzdušného 22kV vedenia sa urobí zakabelizovanie napojenia existujúcich, rekonštruovaných (zo stožiarových na kioskové) a nových TS v rámci obce.

Elektrické rozvody v obci sú prevedené vodičmi AlFe 25 mm² až AlFe 70 mm² na nadzemných podperách. Súčasný napäťový pomery na sekundárnej strane, aj na koncoch odbočiek sú v pomerne dobrom stave. V prípade plánovanej investičnej výstavby, podnikateľských a výrobných areálov, bude vybudovaná nová sieť trafostaníc s uložením káblových rozvodov do zeme, prípadne napojenie na existujúce trafostanice. V kontexte rozvoja budú zároveň riešené rozvody pre verejné osvetlenie iba zemnými káblami a osadením svietidiel na oceľové estetické stožiare.

Ochranné pásmo el. vedení a transformátora treba dodržať v zmysle zákona o energetike č.656/2004. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti elektroenergetického zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je:

- 15 m pri napätí 110 kV vonkajších nadzemných elektrických vedení
- 10 m pri napätí 22 kV (v súvislých lesných priesekoch 7 m) a u stožiarovej TS
- 2 m pri zavesenom káblovom vedení od 1 kV do 110 kV od krajného vodiča
- 1 m pri podzemnom káblovom vedení

V zmysle Zákona o energetike č.251/2012 Z. z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov platí:

- (1) Na ochranu zariadení sústavy sa zriaďujú ochranné pásma a zavádzajú obmedzenia v ochrannom pásme zariadení sústavy, pod zariadeniami sústavy a nad zariadeniami sústavy. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia sústavy, ktorý je spolu s priestorom pod zariadeniami sústavy a nad zariadeniami sústavy určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky zariadení sústavy a na zabezpečenie ochrany života, zdravia a majetku osôb.
- (2) Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Vzdialenosť obidvoch rovín od krajných vodičov je pri napätí,
 - d) od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m,
- (4) V ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je okrem prípadov podľa odseku 14 zakázané
 - a) zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky,
 - b) vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m,
 - c) vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti do 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou,
 - d) uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky,
 - e) vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku,
 - f) vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy.
- (11) V blízkosti ochranného pásma elektrických zariadení uvedených v odsekoch 2, 4, 7 až 9 je osoba, ktorá zriaďuje stavby alebo vykonáva činnosť, ktorou sa môže priblížiť k

elektrickým zariadeniam, povinná vopred oznámiť takúto činnosť prevádzkovateľovi prenosovej sústavy, prevádzkovateľovi distribučnej sústavy a vlastníkovi priameho vedenia a dodržiavať nimi určené podmienky.

- (14) Zriaďovať stavby alebo umiestňovať iné zariadenia v ochrannom pásme elektroenergetického zariadenia alebo na podperných bodoch vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia s napätím do 1 kV vrátane možno len po predchádzajúcom súhlase prevádzkovateľa sústavy. Súhlas prevádzkovateľa sústavy na zriadenie stavby v ochrannom pásme elektroenergetického zariadenia alebo na podperných bodoch vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia s napätím do 1 kV vrátane je dokladom pre územné konanie a stavebné konanie týkajúce sa umiestnenia a výstavby takejto stavby a dokladom k žiadosti o pripojenie takejto stavby do sústavy.
- (15) Stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti vykonané v ochrannom pásme alebo na podperných bodoch vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia s napätím do 1 kV vrátane je povinný odstrániť na vlastné náklady ten, kto ich bez súhlasu zriadil, vysadil, vykonal, dal zriadiť, dal vysadiť alebo dal vykonať. Ak nie je známe, kto stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti v ochrannom pásme alebo na podperných bodoch vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia s napätím do 1 kV vrátane zriadil, vysadil alebo vykonal bez súhlasu prevádzkovateľa sústavy alebo v rozpore s týmto súhlasom, môže ich prevádzkovateľ sústavy sám odstrániť. Rovnako môže prevádzkovateľ sústavy sám odstrániť stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti v ochrannom pásme alebo na podperných bodoch vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia s napätím do 1 kV vrátane zriadené, vysadené alebo vykonané bez jeho súhlasu alebo v rozpore s ním, ak tak ani po opakovanej výzve neurobil ten, kto je povinný ich odstrániť podľa prvej vety. Prevádzkovateľ sústavy má nárok na náhradu nákladov spojených s odstránením týchto stavieb, konštrukcií, skládok a trvalých porastov, voči ich vlastníkovi alebo voči osobe, ktorá ich uskutočnila bez súhlasu prevádzkovateľa sústavy.
- V územnom pláne obce Kalná nad Hronom **zachovať** ochranné pásma vedení V046, V047, V048, V049, V490 a V491/492 v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, rešpektujúc zákonom požadovaný charakter územia, t. z. mimo zastavaného územia obce a zároveň v rámci územného plánu **nezaradovať** pozemky v ochrannom pásme vedení ako stavebné, rekreačné a oddychové oblasti.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Vytvoriť územno-technické predpoklady pre napojenie silových elektroenergetických sietí do všetkých rozvojových lokalít a zaradiť ich medzi verejnoprospešné stavby.*
2. *V ÚPD je potrebné rešpektovať všetky elektroenergetické siete a zariadenia a ich ochranné pásma.*
3. *Kabelizovať všetky určené 22 kV vzdušné elektrické vedenia tak, aby sa odblokovali rozvojové územia obce.*
4. *Pri návrhu a realizácii objektov a zariadení v riešenom území obce navrhnuť príslušné regulatívy.*
5. *V návrhu rešpektovať Zákon o energetike č.251/2012 Z. z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov.*

Spoje

V rámci prieskumov a rozborov k územnoplánovacej dokumentácii obce Kalná nad Hronom boli spracované aj prieskumy jestvujúcich telekomunikačných zariadení a vedení. Sú rozdelené na vzdušné a podzemné.

Cez Kalnú nad Hronom prechádzajú aj metalické diaľkové káble, ktoré prichádzajú zo severu od Marušovej a smerujú do objektu pošty v Kalnej. Ďalšia línia prechádza v smere od Ladislavovho dvora cez Hron v smere do k.ú. Mochovce a dotýka sa severného okraja Kalnice.

V k.ú. Mochovce sú dva druhy diaľkových káblov :

1. línia – metalický kábel v smere od Hrona z k.ú. Kalná a smeruje do EMO na bývalé zariadenie staveniska;
2. línia pokračuje do Veľkého Ďúra a Čifár.

Optický diaľkový kábel prichádza z južnej časti Slov. telekomunikácií, ktorý vedie v smere Veľký Ďúr okolo STKO až do EMO a k meteorologickej stanici pri Živom vrchu.

V centrálnej časti obce sa nachádza stožiar mobilného operátora. Pokrytie signálom všetkých súčasných operátorov, poskytujúcich telekomunikačné služby v danej lokalite , je dobrá. Väčšina domácností je napojená na internetovú sieť.

Rozvodná sieť miestnych telekomunikačných sietí je vedená zemnými káblami prevažne popri komunikáciách. Vo väčšej časti obce sú vzdušné telekomunikačné rozvody, cez ktoré sa prostredníctvom účastníckych rozvádzačov napájajú jednotliví účastníci.

V zmysle zákona č.610/2003 podľa § 67 o elektronických komunikáciách sú vedenia verejnej telekomunikačnej siete (VTS) chránené ochranným pásmom.

Ochranné pásmo VTS je široké 1 m od osi jeho trasy. Hĺbka a výška OP je 2 m od úrovne zeme pri podzemných vedeniach a v okruhu 2 m pri nadzemných vedeniach.

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu je umiestnená v budove obecného úradu. Vedenie miestneho rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií spolu s NN rozvodmi a verejným osvetlením.

Záver

V ochrannom pásme telekomunikačných zariadení a sietí nemožno:

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie;
- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Vytvoriť územno-technické predpoklady pre napojenie telekomunikačných sietí do všetkých rozvojových lokalít a zaradiť ich medzi verejnoprospešné stavby.*
2. *V ÚPD je potrebné rešpektovať všetky telekomunikačné siete a zariadenia.*
3. *Vytvoriť predpoklady, aby každá budova v územnom pláne obce bola v budúcnosti pripojiteľná k verejnej elektronickej komunikačnej sieti. To znamená, že ku každej novej budove v zmysle S 67e ods.1. vrátane odseku 2 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v platnom znení musí byť v územnom pláne zakreslená trasa vedenia elektronickej komunikačnej siete. Vedenie elektronickej komunikačnej siete je podľa S 2 ods. 14 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách ako aj podľa § 139a ods. 10 písm. e) stavebného zákona verejným technickým vybavením územia.*
4. *V návrhu ÚPN obce rešpektovať jestvujúce telekomunikačné vedenia ,zariadenia mobilných operátorov a vytvoriť predpoklady pre možnosť rekonštrukcie jestvujúcich zariadení , výstavbu a rozšírenie verejnej elektronickej komunikačnej siete(VEKS) - jej podzemných sietí, nadzemných stavieb a základňových staníc ,ako technickej infraštruktúry – vybavenia územia.*

11. Požiadavky na ochranu prírody a tvorbu krajiny, kultúrneho dedičstva, na ochranu prírodných zdrojov, ložísk nerastných surovín a všetkých ďalších chránených území a ich ochranných pásiem vrátane požiadaviek na zabezpečenie ekologickej stability územia

Chránené územia prírody

Ochranu prírody a krajiny upravuje najmä osobitný zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“).

V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny sa na území SR rozlišuje päť stupňov územnej ochrany, pričom pre každý stupeň ochrany sa určujú činnosti, ktoré podliehajú súhlasu orgánov ochrany prírody, alebo sú v určitých územiach obmedzené alebo zakázané. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

Územná ochrana

Podmienky ochrany a povinnosti určené zákonom sa týkajú najmä vlastníkov a užívateľov príslušných pozemkov. Štátnu správu ochrany prírody vykonávajú príslušné orgány štátnej správy. Čo sa týka vydávania súhlasu na výrub drevín podľa zákona je obec príslušná v prípade ak drevena rastie v zastavanom území obce a okresný úrad je príslušný v prípade, ak drevena rastie mimo zastavaného územia obce.

Pre celkové zlepšenie ekologickej kvality a stability posudzovaného územia je dôležité chápať navrhované opatrenia ako integrované opatrenia všeobecnej, územnej a druhovej ochrany prírody a krajiny.

V súvislostiach so všeobecnou ochranou prírody a krajiny sú dôležité najmä nasledovné ustanovenia zákona:

(1) Každý je povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrožovaním, poškodzovaním a ničením a starať sa podľa svojich možností o jej zložky a prvky na účel ich zachovania a ochrany, zlepšovania stavu životného prostredia a vytvárania a udržiavania územného systému ekologickej stability.

(2) Významný krajinný prvok možno užívať len takým spôsobom, aby nebol narušený jeho stav a nedošlo k ohrozeniu alebo k oslabeniu jeho ekologicko-stabilizačnej funkcie.

(3) Vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispejú k jeho vytváraniu a udržiavaniu.

(4) Podnikatelia a právnické osoby, ktorí svojou činnosťou zasahujú do ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, sú povinní na vlastné náklady vykonávať opatrenia smerujúce k predchádzaniu a obmedzovaniu ich poškodzovania a ničenia.

(5) Podnikatelia a právnické osoby sú povinní opatrenia podľa odsekov 3 a 4 zahrnúť už do návrhov projektov, programov, plánov a ostatnej dokumentácie vypracúvanej podľa osobitných predpisov.

Ochrana prírodných biotopov a mokradí

- (1) Ochrana prírodných biotopov je súbor opatrení potrebných na zachovanie alebo obnovu priaznivého stavu biotopov európskeho významu a biotopov národného významu.
- (2) Ak orgán ochrany prírody v konaní podľa druhej a tretej časti tohto zákona alebo ako dotknutý orgán podľa § 9 ods. 1 upozorní osobu, že činnosťou, ktorú plánuje vykonať, a ku ktorej nebol vydaný súhlas alebo záväzné stanovisko podľa tohto zákona, môže dôjsť k poškodeniu alebo zničeniu biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, je na uskutočnenie tejto činnosti potrebný súhlas orgánu ochrany prírody. Upozornenie obsahuje aj identifikáciu biotopu, popis jeho stavu a vymedzenie jeho hranice.
- (3) Orgán ochrany prírody v rozhodnutí, ktorým sa vydáva súhlas na vykonanie činnosti podľa odseku 2, uloží vykonanie primeraných opatrení na kompenzovanie negatívnych účinkov činnosti na biotop európskeho významu alebo biotop národného významu, ak je to potrebné pre zabezpečenie ochrany biotopu európskeho významu a biotopu národného významu.
- (4) Zoznam biotopov európskeho významu vrátane prioritných biotopov a biotopov národného významu a podrobnosti o podmienkach vydávania súhlasu a opatreniach podľa odseku 3 ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).
- (5) Na zmenu stavu mokrade, najmä jej úpravu, zasypávanie, odvodňovanie, ťažbu tŕstia, rašeliny, bahna alebo iného materiálu, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody; to neplatí, ak ide o činnosť vykonávanú správcom vodného toku v súlade s osobitným predpisom mimo chránených území alebo v súlade s dohodnutými zásadami starostlivosti o vodný tok podľa odseku 6.
- (6) Organizácia ochrany prírody vopred prerokuje a písomne dohodne so správcom vodného toku zásady starostlivosti o vodný tok v chránených územiach a spôsob jej výkonu vrátane možnosti použitia mechanizmov a podmienok ich vstupu do chránených území, a to spravidla na obdobie jedného roka. O dohodnutých zásadách starostlivosti o vodný tok organizácia ochrany prírody bezodkladne informuje miestne príslušný okresný úrad.

Ochrana prírodných zdrojov

Ochrana lesných zdrojov

Ochranu lesov a ich využívanie upravuje zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov. Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- **ochranné lesy** (lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach, s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy a pod.),
- **lesy osobitného určenia** (lesy v ochranných pásmach vodných zdrojov, lesy so zdravotno-rekreačnou funkciou, prímestské lesy so zdravotno-rekreačnou funkciou a pod.),
- **hospodárske lesy** (lesy, ktorých účelom je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesa. Hospodárskymi lesmi sú aj energetické porasty a lesné plantáže).

V obci Kalná nad Hronom sa nachádzajú pozemky hospodárskych a ochranných lesov o celkovej výmere 904,19 hektárov, čo predstavuje viac ako ¼ výmery katastrálneho územia.(26,5 %).

Katastrálne územie Kalná nad Hronom spadá pod LHC (lesný hospodársky celok) ČIFÁRE, do lesnej oblasti 02 Podunajská nížina a lesných podoblastí B Podunajská pahorkatina (bez nív) a C Sústava nív podunajskej pahorkatiny (Dolnovážska, Nitrianska, Žitavská, Hronská, Ipeľská niva). Východná časť k.ú. Mochovce spadá do lesnej oblasti a podoblasti Štiavnické vrchy, Javorie, Pliešovská kotlina, Pohronský Inovec.

(Príloha č.7 k vyhláške č. 453/2006 Z.z.).

Ochrana pôdy

Na ochranu poľnohospodárskej pôdy sa uplatňuje zákon č. 220/2004 Z.Z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie, postup pri zmene druhu pozemku ako aj sankcie za porušenie povinností ustanovených zákonom.

Poľnohospodársku pôdu možno použiť na stavebné účely a iné nepoľnohospodárske účely len v nevyhnutných prípadoch a v odôvodnenom rozsahu. V konaniach o zmene poľnohospodárskeho druhu pozemku je orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy povinný zabezpečiť ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ).

Bonitovaná pôdno-ekologická jednotka (BPEJ) je ustanovená zákonom ako klasifikačný a identifikačný údaj vyjadrujúci kvalitu a hodnotu produkčno-ekologického potenciálu poľnohospodárskej pôdy na danom stanovišti.

Vyhláškou MPRV SR č. 59/2013, ktorá mení a dopĺňa vyhlášku č. 508/2004 Z. z. sa vykonáva § 27 zákona NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Nariadenie vlády SR č. 58/2013 Z. z. v prílohe č. 2 ustanovuje Zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v príslušnom katastrálnom území podľa kódu BPEJ. Tento kód zaraďuje poľnohospodársku pôdu do 9 skupín, pričom najkvalitnejšie patria do 1. bonitnej skupiny a najmenej kvalitné do 9. bonitnej skupiny. Prvé 4 skupiny sú chránené podľa § 12 zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Údaje o katastrálnej ploche:

k. ú. Kalná nad Hronom

Celková výmera katastrálneho územia je	3 413,41 ha , z toho:
- poľnohospodárska pôda predstavuje	1 929,25 ha – 56,52 %
- nepoľnohospodárska pôda predstavuje	1 484,16 ha – 43,48 %

Poľnohospodárska pôda má nasledovnú štruktúru:

- celkom rozloha PP	1 929,25 ha (56,52 %)
z toho : - orná pôda	1 783,91 ha (52,26 %)
- vinice	24,49 ha (0,72 %)
- záhrady	41,01 ha (1,20 %)
- trvalé trávnaté porasty	79,84 ha (2,34 %)
- chmeľnice	0 ha (0,00 %)
- ovocné sady	0 ha (0,00 %)

Nepoľnohospodárska pôda predstavuje rozlohu:

- celkom rozloha NPP	1 484,16 ha (43,48 %)
z toho : - lesné pozemky	904,19 ha (26,49 %)
- vodné plochy	63,24 ha (1,85 %)
- zastavané plochy a nádvorcia	243,01 ha (7,12 %)
- ostatné plochy	273,71 ha (8,02 %)

(zdroj: Štatistický úrad SR; údaje platné k 31.12.2023)

Z horeuvedeného vyplýva, že katastrálne územie Kalná nad Hronom je charakterizované miernou prevahou poľnohospodárskeho pôdneho fondu, kde dominuje orná pôda o výmere 1 787,53 ha, čo predstavuje 52,37 % z celkovej výmery katastra.

Pri stanovovaní plôch na rozvoj sídelného útvaru sa budú uprednostňovať ako vnútorné rozvojové lokality plochy poľnohospodársky neobrábané a problematické. Pri rozširovaní zastavaného územia obce a stanovovaní vonkajších rozvojových plôch sa budú uprednostňovať v prvom kroku pôdy menej produkčné.

Ochrana vodných zdrojov

Podľa záväzného plánovacieho dokumentu Vodného plánu Slovenska (2009) je ustanovený Register chránených území, ktorý obsahuje zoznam chránených území, ktoré sú definované v § 5 zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení zákona NR SR č. 384/2009 Z. z. vrátane území určených na ochranu biotopov alebo druhov rastlín a živočíchov, pre ktorých ochranu je dôležitým faktorom udržanie alebo zlepšenie stavu vôd. Súčasťou registra je odkaz na príslušnú legislatívu na národnej i medzinárodnej úrovni, ktorá bola podkladom pri ich vymedzovaní.

Na zabezpečenie ochrany vôd a jej trvalo udržateľného využívania sa určujú environmentálne ciele pre:

a) útvary povrchových vôd,

b) útvary podzemných vôd,

c) chránené územia, ktorými sú:

1. územia s povrchovou vodou určené na odber pre pitnú vodu,
2. územia s vodou určenou na kúpanie,
3. územia s povrchovou vodou vhodnou pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb,
4. chránené oblasti prirodzenej akumulácie vôd („chránená vodohospodárska oblasť“),
5. ochranné pásma vodárenských zdrojov,
6. referenčné lokality,
7. citlivé oblasti,
8. zraniteľné oblasti,
9. chránené územia a ich ochranné pásma podľa osobitného predpisu.

- chránené vodohospodárske oblasti (CHVO)

Chránená vodohospodárska oblasť je územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd. V CHVO možno plánovať a vykonávať činnosť, len ak sa zabezpečí všestranná ochrana povrchových a podzemných vôd a ochrana podmienok ich tvorby, výskytu, prirodzenej akumulácie vôd a obnovy ich zásob. S týmito požiadavkami musia byť zosúladené výrobné, dopravné a iné záujmy pri spracúvaní koncepcií rozvoja územia a územnoplánovacej dokumentácie.

V SR je vyhlásených 10 CHVO, ktoré sú vymedzené v zmysle § 31 zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení zákona NR SR č. 384/2009 Z. z.. Ich zoznam je uvedený v nariadení vlády SR č. 46/1978 Zb. o chránenej oblasti prirodzenej akumulácie vôd na Žitnom ostrove v znení neskorších predpisov a v nariadení vlády SR č. 13/1987 o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd.

Do záujmového územia obce Kalná nad Hronom nezasahuje žiadna CHVO.

- ochranné pásma vodárenských zdrojov

Ochranné pásma vodárenských zdrojov sa členia na ochranné pásmo I. stupňa, ktoré slúži na jeho ochranu v bezprostrednej blízkosti miesta odberu vôd, alebo záchytného zariadenia, a na ochranné pásmo II. stupňa, ktoré slúži na ochranu vodárenského zdroja pred ohrozením zo vzdialenejších miest. Na zvýšenie ochrany vodárenského zdroja môže orgán štátnej vodnej správy určiť aj ochranné pásmo III. stupňa.

V katastrálnom území Kalná nad Hronom sa nachádzajú 3 v súčasnosti nevyužívané vodárenské zdroje s ochranným pásmom I. a II. stupňa. Časť katastrálneho územia sa nachádza v ochrannom pásme III. stupňa. To zasahuje aj do juhovýchodného cípu katastra Mochovce.

- referenčná lokalita

Referenčná lokalita vyjadruje stav, aký by existoval vo vodnom toku bez vplyvu ľudskej činnosti alebo s minimálnym vplyvom ľudskej činnosti. Stav referenčnej lokality tvorí základ na kvantifikáciu narušenia vodného prostredia a na hodnotenie stavu povrchových vôd. Referenčnú lokalitu tvorí úsek vodného toku jeden km nad odberovým miestom označeným riečnym kilometrom.

- citlivé oblasti

Citlivé oblasti sú vodné útvary povrchových vôd,

- a) v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín (podľa § 2 písm. ag) k nežiaducemu stavu kvality vôd,
- b) ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje
- c) ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

- zraniteľné oblasti

Zraniteľné oblasti sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l^{-1} alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť.

Podľa prílohy č. 1 k nariadeniu vlády č. 174/2017 Z. z. (zákon o vodách) obec Kalná nad Hronom (číselný kód obce je SK0232502413) patrí medzi zraniteľné oblasti. Poľnohospodárske využitie takýchto pozemkov alebo ich častí je upravené podmienkami podľa § 35 vodného zákona a osobitného predpisu.

Ochrana zdrojov nerastných surovín

Ochranu a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) a vyhlášky MŽP SR č.51/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a iné právne predpisy.

Chránené ložiskové územie (CHLÚ)

Chránené ložiskové územie zahŕňa územie, na ktorom by stavby a zariadenia, ktoré nesúvisia s dobývaním výhradného ložiska, mohli znemožniť alebo sťažiť dobývanie výhradného ložiska. Banský zákon vymedzuje rozdelenie nerastov na výhradné ložiská, ktoré tvoria nerastné bohatstvo vo vlastníctve štátu a ložiská nevýhradných nerastov, ktoré sú súčasťou pozemku.

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra (ŠGÚDŠ) v katastrálnych územiach Kalná, Kalnica a Mochovce **neevidujú**:

- objekty, na ktoré by sa vzťahovala ochrana ložísk nerastných surovín;
- staré banské diela v zmysle § 35 ods.1, zákona č. 44/1988;
- zosuvné územia;
- výhradné ložiská OVL;
- výhradné ložiská CHLÚ;
- výhradné ložiská DP;
- výhradné ložiská CHÚ;
- prieskumné územia určené a navrhované pre vyhradený nerast;
- environmentálne záťaž

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra **evidujú**:

- ložiská nevyhradeného nerastu (2):
 - 4442, Kalnica, štrkopiesky a piesky, Dušan Schnierer, Kalná nad Hronom
 - 4505, Kalnica II, štrkopiesky a piesky, ViOn, a.s., Zlaté Moravce

Podľa § 15 ods. 1 banského zákona sú orgány územného plánovania a spracovatelia územnoplánovacej dokumentácie povinní pri územnoplánovacej činnosti vychádzať z podkladov o zistených a predpokladaných výhradných ložiskách a sú povinní navrhovať riešenie, ktoré je z hľadiska ochrany a využitia nerastného bohatstva a ďalších verejných záujmov najvýhodnejšie. Ložisko nevyhradeného nerastu je podľa § 7 banského zákona súčasťou pozemku.

- skládky odpadov (7): - prevádzkovaná (1)
 - odvezená (2)
 - upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.) (1)
 - odvezená/upravená (1)
 - opustená skládka bez prekrytia (nelegálna skládka) (2)
- radónové riziko body (24): - nízke (1)
 - stredné (23)
- radónové riziko body (15): - nízke 36,7 % (3)
 - stredné 63,0 % (12)
- predmetné územie spadá do nízkeho až stredného radónového rizika.

Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia. Podľa § 20 ods. 3 geologického zákona ministerstvo vymedzuje ako riziká stavebného využitia územia výskyt stredného radónového rizika. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 57/2024 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

- V predmetnom území sú evidované geotermálne útvary podzemných vôd v podobe puklinovo krasových vôd podložných triasových karbonátov a medzizrnových vôd neogénnych klastík.

Ochrana kúpeľných a liečebných zdrojov

V katastrálnom území Kalná nad Hronom nie je Inšpektorátom kúpeľov a žriediel a Štátnou kúpeľnou komisiou uznané žiadne ochranné pásmo a tiež žiadne uznané prírodné liečivé zdroje, či prírodné minerálne zdroje.

Ochrana dochovaných genofondových zdrojov

Ochranu lesného reprodukčného materiálu ustanovuje zákon NR SR č. 138/2010 Z.z. o lesnom reprodukčnom materiáli v znení zákona č. 49/2011 Z.z. a zákona č. 73/2013. Ochranu zveri, rýb a včiel a činnosti s nimi spojené - poľovníctvo, rybárstvo a včelárstvo upravuje najmä zákon NR SR č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve v znení zákona NR SR č. 115/2013 Z.z., zákon NR SR č. 216/2018 Z.z. o rybárstve v znení neskorších predpisov a ďalšie právne predpisy.

Pre účely ÚSES zaradujeme k tejto téme:

- uznané lesné porasty pre zber semenného materiálu kategórie A, B, výberové stromy, génové základne, semenné sady, klonové archívy;
V k.ú. Kalná nad Hronom sa nenachádza žiadna kategória z vyššie uvedených údajov.
- samostatné zverníky, samostatné bažantnice a uznané poľovné revíry, pre ktoré zákon o poľovníctve stanovuje podmienky na ochranu a zachovanie genofondu zveri;
V k.ú. Kalná nad Hronom sa uznávajú zverníky, samostatné bažantnice ani registrované farmové chovy s voľne žijúcou zverou nenachádzajú.

Výkon poľovníctva upravuje legislatíva:

MPH SR č. 407/2002 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 59/1967 Zb., ktorou sa vydávajú vykonávacie predpisy k zákonu o poľovníctve v znení neskorších predpisov, MPH SR č. 230/2001 Z. z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Slovenskej socialistickej republiky č. 172/1975 Zb. o ochrane a o čase, spôsobe a podmienkach lovu niektorých druhov zveri v znení vyhlášky č. 231/1997 Z. z. MPH SR č. 229/2001 Z. z. o spôsobe kontroly ulovenej zveri, MPH SR č. 222/2001 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Slovenskej socialistickej republiky a Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 171/1975 Zb., ktorou sa mení výpočet zveri.

Katastrálne územie Kalná nad Hronom spadá pod štyri poľovné revíry:

- *Celé katastrálne územie Kalná a Kalnica spadajú do poľovného revíru Pohronie Kalná nad Hronom, poľovnej oblasti M XI. Levice, kde je užívateľom Poľovnícke združenie Pohronie Kalná nad Hronom.*
- *Severozápadná časť katastra Mochovce spadá do poľovného revíru Hradisko Nevidzany, poľovnej oblasti S XIV. Pohronie, s užívateľom: Slovenský poľovnícky zväz, Poľovnícke združenie „Pole-Les“ Nevidzany.*
- *Ostatná časť k. ú. Mochovce spadá do poľovného revíru Vápenná Mochovce, poľovnej oblasti S XIV. Pohronie, s užívateľom: Poľovnícka organizácia Almah.*
- *Zanedbateľná časť na juhu k. ú. Mochovce spadá do poľovného revíru Nový Tekov, poľovnej oblasti S XIV. Pohronie, kde je užívateľom Poľovnícke združenie Dudok Nový Tekov.*

Výkon rybárstva upravuje legislatíva:

Právne zásady ochrany rýb na Slovensku zabezpečujú viaceré zákony a vyhlášky:

- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- vyhláška MŽP SR č.170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v zmysle prílohy č. 5 je evidovaných 18 druhov rýb,
- zákon č.139/2002 Z. z. o rybárstve upravuje podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb. Zároveň upravuje aj práva a povinnosti fyzických a právnických osôb pri využívaní vôd na ochranu, chov a lov rýb, pôsobnosť štátnej správy na úseku rybárstva ako aj zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.
- Vyhláška MŽP SR č. 185/2006 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 139/2002 Z. z. o rybárstve v znení neskorších predpisov

V k.ú. Kalná nad Hronom sa podľa zoznamu revírov Slovenského rybárskeho zväzu nachádzajú nasledovné revíry:

- VN Kalná n. Hronom
Číslo revíru: 2-4870-1-1
Charakter: kaprové vody
Účel: lovný
Užívateľ: SRZ
Správca: SVP, š.p. OZ Banská Bystrica
Plocha: 28 ha
Vodná plocha vzduť od hrádze MVE Kalná nad Hronom (Kálnička) po teleso hrádze MVE Tekov.
- Hron č. 3
Číslo revíru: 2-0760-1-1
Charakter: kaprové vody
Účel: lovný
Užívateľ: SRZ

Správca: SVP, š.p. OZ Banská Bystrica

Plocha: 318 ha

Rieka Hron od cestného mosta v obci Jur nad Hronom po ústie Kozárovského (Čaradického) potoka. Mŕtve rameno v katastri obce Horná Seč a Kalná nad Hronom, čiastkové povodie potoka Podlužianka od cestného mosta v obci Starý Hrádok po pramene, povodie potoka.

Ochrana ovzdušia

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a zákona č. 190/2023 Z. z.

Na účel hodnotenia kvality ovzdušia bolo územie SR rozdelené na aglomerácie a zóny. Pre oxid siričitý, oxid dusičitý, oxidy dusíka, tuhé častice PM10 a PM2,5 trakcie, oxid uhoľnatý, polvcyklické aromatické uhľovodíky a benzén sú to 2 aglomerácie a 8 zón, pre olovo, arzén, kadmium, nikel, ortuť a ozón je to 1 aglomerácia a 1 zóna. Rizikové obce boli určené metódou integrovaného posúdenia obcí vzhľadom na riziko nepriaznivej kvality ovzdušia.

Obec Kalná nad Hronom **nebola** pre rok 2023 Slovenským hydrometeorologickým ústavom zaradená medzi rizikové obce (obce ohrozené zhoršenou kvalitou ovzdušia). To znamená, že obec bola označená rizikovým stupňom 0.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov je cieľom v kvalite ovzdušia udržať jej kvalitu v miestach, kde je dobrá kvalita ovzdušia, a zlepšiť kvalitu ovzdušia v ostatných prípadoch. To znamená, že aj v 2. stupni zhoršenia kvality ovzdušia je potrebné prijať opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia.

Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším. V záujmovom území sa veľké ani stredné zdroje znečistenia nenachádzajú.

Tab. Produkcia v tonách na km² podľa územia, chemickej zlúčeniny v rokoch 2022-2023

Emisie základných znečisťujúcich látok	2023	2022
Tuhé emisie okres Levice	0,5	0,6
Oxid siričitý okres Levice	0,0	0,0
Oxid dusíka okres Levice	0,7	0,8
Oxid uhoľnatý okres Levice	3,3	4,3
<i>Tuhé emisie</i> SR	<i>0,5</i>	<i>0,6</i>
<i>Oxid siričitý</i> SR	<i>0,3</i>	<i>0,3</i>
<i>Oxid dusíka</i> SR	<i>1,0</i>	<i>1,1</i>
<i>Oxid uhoľnatý</i> SR	<i>5,3</i>	<i>6,2</i>

Zdroj: Datacube, 2025

Do ovzdušia sa z riešeného územia dostávajú: toxické oxidy dusíka (NOX), ktoré spôsobujú ochorenia dýchacích ciest, cyanózu srdca, majú aj karcinogénne účinky, toxický oxid siričitý (CO₂), ktorý narúša krvotvorbu, dráždi sliznice a oči, spôsobuje chronické ochorenia dýchacích ciest, popolčeky, ktoré zasahujú predovšetkým dýchacie cesty, pri niektorých druhoch popolčekov je zasiahnuté aj srdce a imunitný aparát (karcinogénne účinky), polietavý prach prevažne zo sekundárnej prašnosti spôsobuje ochorenia dýchacích ciest, rozľahlé plochy porastené burinými spoločenstvami sú jedným zo zdrojov alergických ochorení slizníc. Vo väčšine prípadov sa produkcia znečisťujúcich látok v okrese pohybuje hlboko pod úrovňou SR s výnimkou tuhých emisií, ktorých produkované množstvo je na rovnakej úrovni ako celoslovenská priemerná hodnota. Výborné výsledky dosiahli namerané hodnoty emisií oxidu

siričitého v oboch meraných rokoch – 0 ton/km². Ako prezentuje nasledujúca tabuľka, pri všetkých ukazovateľoch dochádza k poklesu nameraných hodnôt.

Tab. Produkcia v tonách podľa územia, chemickej zlúčeniny v rokoch 2022-2023

Emisie základných znečisťujúcich látok	2023	2022
Tuhé emisie okres Levice	748,3	915,6
Oxid siričitý okres Levice	39,3	64,9
Oxid dusíka okres Levice	1 153,1	1 275,4
Oxid uhoľnatý okres Levice	5 075,5	6 697,1

Zdroj: Datacube, 2025

Napriek klesajúcej produkcii emisií základných znečisťujúcich látok zostáva okres Levice v porovnaní s ostatnými okresmi Slovenska jeden z najviac znečistených regiónov.

Vplyvom nepriaznivej klimateografickej polohy (teplotné inverzie) sa exhaláty, hlavne v jesennom a zimnom období, koncentrujú v prízemnej vrstve ovzdušia. Naopak koncentrácie polietavého prachu sa zvyšujú pri normálnych klimatických situáciách a to už pri najmenších rýchlostiach vetra. Oproti minulosti sa zmenila situácia v hlavných znečisťovateľov ovzdušia, keď tepelné zdroje prešli z uhlia na zemný plyn. K zlepšeniu stavu znečisťovania prispela aj plynofikácia obce i keď sa tu stále nachádzajú malé zdroje znečistenia ovzdušia z výroby tepla v domácnostiach a obslužných prevádzkach. Naopak je zvýšená hybnosť automobilov na miestnych cestách, cestách I., II. a cestách III. triedy, prechádzajúcich obcou. Hlavným líniovým zdrojom znečistenia ovzdušia z automobilovej dopravy je cesta I. triedy I/51 prechádzajúca centrálnou časťou katastra Kalnej nad Hronom. Na tomto úseku v čase zvýšenej dopravnej záťaže prichádza k zvýšeniu prašnosti a tiež emisií z dopravných prostriedkov. Územie tejto časti Nitrianskeho kraja v tejto oblasti patrí z hľadiska čistoty ovzdušia k stredne zaťaženým oblastiam, ale nevyžaduje v tomto smere osobitnú ochranu. Vzhľadom k všeobecne priaznivým klimatickým a mikroklimatickým pomerom, je územím veľmi dobre prevetrávaným, v dôsledku čoho dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok.

Druhovú ochranu rastlín a živočíchov

Druhovú ochranu rastlín a živočíchov je zabezpečená zákonom NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, jeho vykonávacou vyhláškou MŽP SR č. 24/2003 a novelizovanou vyhláškou MŽP SR č. 492/2006, zákonom č. 15/2005 Z.z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi v znení neskorších predpisov, vyhláškou MŽP SR č. 110/2005 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 15/2005 Z.z..

Ekologicky významné segmenty krajiny a územný systém ekologickej stability

V zmysle § 2 zákona o ochrane prírody a krajiny sa za územný systém ekologickej stability (ÚSES) považuje taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základnými prvkami kostry ÚSESu sú biocentrá a biokoridory provincionálneho, nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu a interakčné prvky. Súčasťou tvorby ÚSES v krajine je aj systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny a jej potenciálu.

V Slovenskej republike koncepcia ÚSES bola prijatá uznesením vlády SR č. 394 z roku 1991.

Do návrhu ÚPN zapracovať a rešpektovať všetky prvky ÚSES, ktoré do k. ú. zasahujú v zmysle Koncepcie územného rozvoja Slovenska (2001), ÚPN Nitrianskeho kraja v znení Zmien a doplnkov 1 (2015) - časti krajinná štruktúra, R - ÚSESu okresu Levice (2020).

Na miestnej úrovni je ÚSES dopĺňaný o prvky miestneho významu a o interakčné prvky, čím sa postupne vytvárajú podmienky pre zabezpečenie priestorovej ekologickej stability krajiny a tým zachovanie rôznorodosti podmienok a foriem života.

Podľa Zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je definované:

1. biocentrum je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie prirodzeného vývoja ich spoločenstiev.

Význam biocentra je daný jeho rozlohou, druhovým zložením a biogeografickým významom. Biocentrum regionálneho významu predstavujú oblasť alebo časť krajiny so zvláštnym významom pre daný región, ktorá umožňuje za vhodných podmienok existenciu prirodzených ekosystémov a ich trvalý prirodzený vývoj.

2. biokoridor je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentra a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky.

Význam biokoridoru je daný jeho rozlohou, druhovým zložením a biogeografickým významom. Ide o prvok krajinnnej štruktúry, ktorý svojou štruktúrou a stavom ekologických podmienok umožňuje migráciu organizmov s cieľom výmeny genetických informácií a interakciu medzi rôznymi ekosystémami s rôznou ekostabilizačnou, príp. inou funkciou.

3. interakčný prvok určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentra a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Ostatné ekostabilizačné prvky:

Genofondovo významné lokality (GL) predstavujú územia s výskytom vzácných a chránených druhov flóry a fauny. Významné sú pre zachovanie autochtónnej biodiverzity (Bohálová et al., 2014). Sú to lokality, ktoré spĺňajú kritériá najmä z hľadiska významnosti pre biodiverzitu a prítomnosť ohrozených a chránených druhov, reprezentatívnosť, pôvodnosť, umiestnenie v krajine a veľkosť.

Ekologicky významné segmenty krajiny (EVSK) sú časti krajiny, ktoré sú tvorené alebo v nich prevažujú ekosystémy s relatívne vyššou ekologickou stabilitou. Vyznačujú sa trvalosťou bioty a ekologickými podmienkami umožňujúcimi existenciu druhov prirodzeného genofondu krajiny (Löw et al. 1995). Podľa metodických pokynov (Bohálová et al., 2014) sú EVSK z metodologického hľadiska základom pre návrh jednotlivých prvkov ÚSES, stávajú sa základom pre vymedzenie biocentier, príp. môžu mať vplyv na trasovanie biokoridorov. Ide o vzácné prirodzené a prírode blízke biotopy z hľadiska ochrany genofondu, ako aj územia, ktoré plnia vyrovnávajúcu funkciu (tlmia negatívne dôsledky ľudskej činnosti).

Koeficient ekologickej stability

Koeficient ekologickej stability (KES) vyjadruje sprostredkované stupeň prirodzenosti územia na základe kvality (stupeň ekologickej stability) a kvantity (plošná výmera) jednotlivých prvkov súčasnej krajinnnej štruktúry v riešenom katastrálnom území. Výpočet KES je možný viacerými spôsobmi (napr. *Tekeľ, 2002; Reháčková, Pauditšová, 2007*).

Pre výpočet KES bol použitý vzťah:

$$KES = (\sum S_i \times P_i) / P_z$$

kde:

P_i - plocha jednotlivého druhu pozemku (plocha všetkých prvkov krajinej štruktúry s rovnakým stupňom biotickej stability),

S_i - stupeň stability jednotlivého druhu pozemku,

P_z - plocha hodnotenej ZUJ (hranice obce).

Výsledkom je hodnotenie ekologickej stability riešeného územia obce Kalná nad Hronom koeficientom ekologickej stability (KES) **1,92 - krajina so strednou ekologickou stabilitou**. V riešenom území je najnižšia hodnota ekologickej stability v sídle a najvyššia v oblastiach s lesným porastom. Je však potrebné poznamenať, že táto hodnota má zníženú výpovednú schopnosť, lebo obsahuje iba kvantitatívne hodnotenie z pohľadu súčasnej krajinej štruktúry v celom priestore katastrálneho územia. Hodnoty ekologickej stability nezahŕňajú kvalitatívny rozmer (znečistenie prírodného prostredia, horizontálne interakčné väzby krajinej štruktúry...). Podľa výpočtu koeficientu ekologickej stability je zrejmé, že KES katastra Kalná nad Hronom je priemerný v porovnaní s ostatnými obcami okresu Levice a preto je potrebné v riešenom území dodržiavať ekologicko-manážmentové opatrenia a naďalej realizovať nové ekostabilizačné prvky.

Chránené územia a prvky ÚSES

V katastrálnom území Kalná nad Hronom sa nachádzajú osobitne chránené územia a záujmy ochrany prírody (prvky územného systému ekologickej stability). Okrem nich patria medzi záujmové lokality ochrany prírody aj rôzne hospodársky extenzívne využívané plochy, medze, stromoradia, brehy kanálov, vodné toky, vodné plochy, plochy verejnej zelene, plochy nelesnej drevinovej vegetácie v zastavanom území obce, plochy lesných porastov, plochy trávnych porastov ako aj opustené neobhospodarované pozemky, ktoré tvoria ideálne prvky pre miestny územný systém ekologickej stability, biocentrá, biokoridory miestneho významu a interakčné prvky. Obzvlášť dôležité sú pre bezstavovce, ktorých znovu osídlenie krajiny prebieha pomocou siete blízkych týchto drobných biocentier ako aj pre malé druhy netopierov vyžadujúce líniové prvky krajiny pri orientácii a migrácii v teréne. Zelené prvky v intraviláne sú mnohokrát jediným priestorom pre úkryt živočíchov a poskytujú možnosť hniezdenia vtáctva.

Chránené územia:

Sieť európskej sústavy chránených území je tvorená chránenými vtáčimi územiami (CHVÚ) a územiami európskeho významu (SKUEV).

V k. ú. Kalná nad Hronom sa nachádza 1 územie európskej sústavy chránených území Natura 2000 a národnej sústavy maloplošne chránených častí prírody:

a. Územie európskeho významu SKUEV0867 Mochovská cerina

Územie o rozlohe 858,8043 ha situované v k. ú. Čifáre, **Mochovce**, Nevidzany a Tajná. Správcom územia sú ŠOP SR a CHKO Ponitrie. V území platí 2. stupeň ochrany.

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany:

- 91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy
- 91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy
- 91F0 Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek
- 91H0* Teplomilné panónske dubové lesy
- 91I0* Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany: roháč obyčajný (*Lucanus cervus*).

b. V k.ú. Kalná sa nachádzajú Chránené stromy CHS Kalnianske topole – jedná

sa o dva exempláre 100 ročných topoľov čiernych (*Populus nigra L.*), vyhlásených Vyhláškou Okresného úradu Nitra, ktorou sa vyhlasujú chránené stromy a ich ochranné pásma v Nitrianskom kraji č. 50/2023 uverejnenej vo Vestníky vlády SR zo dňa 19. decembra 2023. Dôvodom ochrany dvoch exemplárov topoľov čiernych je vedecko-výskumná, náučná a kultúrne výchovná hodnota.

Prvky ÚSES:

Z hľadiska rozloženia jednotlivých ťažiskových prvkov územného systému ekologickej stability v riešenom území možno uviesť nasledovné prvky:

a) BIOCENTRÁ (RÚSES Levice, 2020):

RBc4 Mochovská cerina

Kategória: regionálne biocentrum

Výmera: 754,26 ha

Stav: prevažne vyhovujúci

Príslušnosť k ZUJ (k.ú.): Mochovce, Nevidzany, Červený Hrádok, Rohožnica

Charakteristika, opis, biotopy:

Lesný komplex v severo-západnej časti okresu v blízkosti AE Mochovce. Biocentrum leží v geomorfologickom celku Podunajskej pahorkatiny v trase nadregionálneho biokoridoru Gerecse – Dunaj – Pohronský Inovec. Biocentrum sa nachádza v území európskeho významu SKUEV0867 – Mochovská cerina. Lesné porasty v 1. a 2. vegetačnom stupni sú tvorené plošne najzastúpenejším biotopom Ls3.4 Dubovo-cerové lesy (91M0). Vo vekovej triede 81+ bolo identifikovaných 5 zachovalých porastov na ploche takmer 25 hektárov, s vekom porastov viac ako 100 rokov. Hlavnou drevinou je dub cerový a dub zimný s rôznymi percentuálnym zastúpením. Na podobne veľkej ploche sa nachádzajú tiež 100 ročné porasty, ale už po clonnom rube, kde sa v presvetlených častiach uplatňuje zmladenie lipy malolistej. V týchto porastoch nebolo zaznamenané zmladenie agáta bieleho. Najviac porastov tohto biotopu je vo vekovej triede 41-80 s priemerným vekom porastu 70 rokov. Drevinové zloženie je zachované, no krovinné poschodie v mnohých prípadoch úplne absentuje. Minimálna prímies hraba – 5% boa zaznamenaná len v jednom poraste. Javor poľný, javor horský a hloh obyčajný bol vo väčšej miere zaznamenaný len v okrajových častiach porastov, najmä v okolí lesných ciest. Približne ¼ porastov je vo vekovej triede 11 – 40 rokov s priemerným vekom 40 rokov. V týchto porastoch bol zaznamenaný aj prímies lipy malolistej 20%, borovice lesnej 15 – 20 %, smrekovca opadavého 10 – 15 %, borovice čiernej 5 – 10 %, brezy bradavičnatej 5 – 10 %, dúglasky tisolistej 3 %, javora horského s 2 % a topoľ osikový s 1 %. Druhým, plošne najviac zastúpeným biotopom je Ls2.1 Dubovo – hrabové, lesy karpatské. Tento biotop tvorí úzke pásy lemového charakteru po severnom okraji biocentra, v plytkej doline Podegerského potoka a vo východnej časti v okolí kóty Dobrica 318 m n m. V porastoch vekovej triedy 81+ sú odrúbané pásy už s prímiesou borovice lesnej 10 %, jaseňa štíhleho 5 – 10 % a smrekovca opadavého 10 %. V okolí Dobrice sú dva porasty tohto biotopu zaradené do kategórie ochranných lesov s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy. Biotop Ls3.2 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku (91I0□) sme zaznamenali len v južnej časti biocentra, vo vekovej triede 41 – 80 a 11 – 40 rokov. Mladšie porasty sú s prímiesou lipy malolistej 20 %, borovice lesnej 5 % a javora mliečneho 5 %. V dvoch lokalitách boli zaznamenané aj fragmenty Ls3.3 Dubové nátržníkové lesy (91I0□). Vek porastov je 45 a 80 rokov. Druhové zloženie ale úplne nezodpovedá danému biotopu a je čiastočne zmenené v prospech okolitých biotopov Ls2.1 a Ls3.4. Lesný biotop Ls2.2 Dubovo-hrabové lesy panónske (91G0□) sa vyskytuje len v okolí Dobrice, priemerný vek porastu je 70 rokov s prímiesou agátu bieleho 20 %. V prítokovej časti VN Nevidzany sa nachádza neveliká plocha Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (91E0□) a brehové porasty Podegerského potoka sú tvorené na ploche 2,5 hektára Ls1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy (91F0). V biocentre sa nachádzajú genofondové lokality číslo 33 s fragmentom biotopu Ls1.1 Vřbovo-topoľové nížinné lužné lesy (91E0□) a biotopmi Vo6 Mezo -až eutrofné poloprirodzené a umelé vodné nádrže so stojatou vodou a s

plávajúcou a/alebo ponorenou vegetáciou, Vo8 Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou, Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí. GL67 je tvorená biotopom Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch (6110□) a GL68 sme identifikovali Kr8 Vřbové kroviny stojatých vôd Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí a Lk10 vegetácia vysokých ostríc. V biocentre bol zaznamenaný výskyt nasledovných druhov: vstavač purpurový (*Orchis purpurea*), prerastlík prútnatý (*Buplerum affine*), krupinka obyčajná (*Crupina vulgaris*), zárazovec purpurový (

Genofondové lokality: lokality číslo 33, 67 a 68

Legislatívna ochrana:

VCHÚ: -

MCHÚ: -

SKUEV: SKUEV0867 – Mochovská cerina

CHVÚ: -

Ohrozenia biocentra:

Zmena drevinového zloženia porastov (okraje porastov pozdĺž lesných ciest), zmena porastovej štruktúry a zánik prirodzených štruktúr, likvidácia starých porastov nad 100 rokov, budovanie ďalších lesných ciest a následná fragmentácia súvislých lesných plôch, malý podiel mŕtveho dreva v porastoch, postupné zarastanie a sukcesia plôch genofondovej lokality č. 67, aplikácia chemických látok.

Navrhované manažmentové opatrenia:

- eliminovať stanovištne nevhodné druhy drevín a nepôvodné dreviny
- cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie najohrozenejších biotopov
- obmedziť oplocovanie pozemkov v okrajoch biocentra a okolitej voľnej krajine a tým zabezpečiť dostatočnú migráciu, priechodnosť krajiny a tok génov
- prekategorizovať najzachovalejšie lesné porasty z hospodárskych lesov a lesy osobitného určenia alebo ochranné lesy
- na princípe dobrovoľnosti vyčleniť časť porastov v území európskeho významu, ktoré budú ponechané na samovývoj
- tam, kde je to možné, uplatňovať prírode blízke hospodárenie
- pokúsiť sa zachovať trvalosť lesa (účelový výber)
- pri obnove lesa používať biotopovo a stanovištne vhodné dreviny (najlepšie pôvodný genofond) a tým postupne obnoviť prirodzené drevinové zloženie porastov
- vo vytypovaných porastoch ponechávať stromy na dožitie, dutinové a hniezdne stromy a aspoň minimum mŕtveho dreva
- na princípe dobrovoľnosti časť existujúceho mŕtveho dreva nevyužívať – nespracovávať samovýrobou na palivové drevo, ale ponechať ho ako mikrobiotop pre hmyz národného a európskeho významu
- šetrné spôsoby približovania drevnej hmoty
- vylúčiť používanie chemických látok – s výnimkou bodovej aplikácie ručným rozprašovačom na odstránenie invázných, nepôvodných a nežiadúcich drevín a bylín
- pravidelnou kontrolou a údržbou lesných ciest zamedziť vodnej erózii počas privalových dažďov
- na vhodných miestach (spodné časti dolín, strmšie svahy) vybudovať suché poldre na záchyt zrážkovej vody, ktoré budú slúžiť ako bahniská a zdroj vody pre zver
- dôsledné dodržiavanie zákona č.150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a zmene a doplnení niektorých zákonov ako aj vykonávacej vyhlášky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov.

b) BIAKORIDORY (RÚSES Levice, 2020):

NRBkt1 Gerecse – Dunaj – Pohronský Inovec

Kategória: terestrický

Dĺžka / šírka / plocha: 51 km / 205 – 2 300 metrov / 4 562,49 ha

Stav: prevažne vyhovujúci

Príslušnosť k ZUJ (k.ú.): Veľké Ludince, Farná, Čaka, Málaš, Plavé Vozokany, Medvecké, Tekovské Lužany, Dolný Pial, Beša, Jesenské, Tehla, Lula, Dolný Ďur, Horný Ďur, Nový Tekov, Mochovce, Malé Kozmálovce, Kozárovce

Charakteristika a trasa:

Nadregionálny terestrický biokoridor je trasovaný západnou hranicou okresu od obce Veľké Ludince na juhu, až západne od obce Kozárovce v severnej časti okresu, Prepája RBC Ludinský háj, NRBC Patianska cerina, RBC Mochovská cerina a RBC Veľká Vápenná. V južnej a severnej časti biocentra Ludinský háj prechádza z časti zalesnenou krajinou, ale využívané sú aj k nej prilehlé plochy poľnohospodárskej pôdy. Severne od biocentra niekoľko krát križuje hydricko-terestrický biokoridor Kvetnianska a rozdeľuje sa na dve vetvy. Ľavá vetva prechádza západným smerom od obce Čaka a Plavé Vozokany poľnohospodárskou krajinou s menšími enklávami lesov. Pravá vetva obchádza z východu obe spomínané obce a prechádza extenzívne využívaným územím sčasti opustených záhrad, sadov a viníc, ktoré tvoria EVSK 5 Plavé Vozokany – Ibrahim. Severne od Plavých Vozokan sa obe vetvy spájajú a biokoridor je vedený z väčšej šírky vo vedľajšom okrese Nové Zámky. Úzka časť biokoridoru prechádza EVSK 1 Dolná hora a poľnohospodárskou krajinou s enklávami lesov a rôznej NDV. Prechádza Jesenským údolím medzi obcami Beša a Jesenské a smeruje do NRBC Patianska cerina. Západne od Beši sa ekotonovým pásmom lesa a opustenými mikroštruktúrami poličok, sadov a záhrad pripája vetva z vedľajšieho okresu. Smeruje severným smerom cez EVSK 2 Šomodka do Patianskej ceriny. Na severnom okraji biocentra sa biokoridor znovu vetví. Ľavá vetva prechádza za hranicou okresu východne od obce Čifáre poľnohospodárskou krajinou s malým podielom NDV do Mochovskej ceriny, prechádza ňou a smeruje ďalej na sever. Pravá vetva obchádza poľnohospodárskou krajinou s líniovou NDV z juhu AE Mochovce a pripája sa k biocentru Veľká Vápenná. Na jeho severo-východnom okraji prechádza do lesného komplexu Plešovica 318 m n. m. (križuje hydricko-terestrický biokoridor Malokozmálovský potok) a Zadného vrchu 347 m n. m. s EVSK 8 Kozárovce – Staré vinice. Odtiaľ smeruje severným smerom cez lesný komplex a jeho ekoton až na hranicu okresu.

Legislatívna ochrana, genofondové plochy, ekologicky významné segmenty krajiny: genofondové plochy číslo 35, 36, 34, 97, 50, 94, 118, 66, 65, 67, 33, 68, 52 a EVSK číslo 8, 2, 1, 5 dotyk s 6 a 7

VCHÚ: -

MCHÚ: NPR Patianska cerina

SKUEV: SKUEV0180 – Ludinský háj, SKUEV0882 – Patianska cerina, SKUEV0867 – Mochovská cerina

CHVÚ: -

Ohrozenia: zvyšujúca sa intenzita automobilovej dopravy, železničná doprava, likvidácia alebo výrub NDV a brehových porastov, urbanizácia a výstavba infraštruktúry, oplocovanie pozemkov a budovanie zverníc, šírenie invázných, burinových a rozpínavých druhov (palina obyčajná, lopúchy, smlz kroviskový, pichliač roľný, zlatobyľ kanadská a obrovská, pohánkovec japonský, líčidlo americké a pod.), vynášanie odpadu, iné zmeny v biotopoch.

Bariéry: niekoľkonásobné križovanie dopravných komunikácií IV. triedy, dopravné komunikácie 75, 580, 51, križovanie železničnej trate, križovanie vedení veľmi vysokého napätia, oplotené pozemky a zvernice.

Konfliktné uzly: na hranici okresu Veľký Ďur a Čifáre – najužšie miesto biokoridoru (zalesnená časť v šírke menej ako 1 km), križovanie dopravnej komunikácie č. 51, oplotené pozemky záhradkárskej osady, staré oplotenie ríbezľového poľa, budovanie nového oplotenia, nedostatok NDV vo veľkoblukovej poľnohospodárskej krajine, križovanie vedenia veľmi vysokého napätia

Navrhované manažmentové opatrenia:

- v lesoch hospodáriť prírode blízkym spôsobom
- zvyšovať podiel NDV v poľnohospodárskej krajine (minimálne líniová NDV pozdĺž poľnohospodárskych ciest)

- regulovať intenzitu zástavby v trase biokoridoru
- zamedziť budovaniu zvernic a oplôtkov v trase biokoridoru
- v mieste križovania biokoridoru s dopravnou komunikáciou znížiť maximálnu povolenú rýchlosť
- na elektrické vedenia inštalovať výstražné prvky a predchádzať nárazom migrujúcich vtákov
- podporiť zvýšenie diverzity v ekotoných pásmach (postupný prechod, širšia prechodná zóna)
- zabezpečiť zachovanie, priechodnosť a ochranu historických krajinných a mozaikových štruktúr (najmä v území EVSK)
- zabezpečiť a kontrolovať prechodnosť biokoridoru
- dôsledné dodržiavanie zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a zmene a doplnení niektorých zákonov ako aj vykonávacej vyhlášky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov

NRBkh1 Hron

Kategória: nadregionálny hydricko-terestrický biokoridor

Dĺžka / šírka / plocha: 64,4 km / 50 – 1 300 metrov / 2071,97 ha

Stav: prevažne vyhovujúci

Príslušnosť k ZUJ (k.ú.): Rybník, Kozárovce, Tlmače, Malé Kozmálovce, Veľké Kozmálovce, Nový Tekov, Starý Tekov, Marušová, **Kalnica, Kalná**, Horná Seč, Dolná Seč, Tekovský Hrádok, Vyšné nad Hronom, Turá, Žemliare, Jur nad Hronom, Veselá, Malé Šárovce, Veľké Šárovce, Svodov, Kukučínov, Mikula, Želiezovce, Vozokany nad Hronom, Domaša, Čajkovo, Pohronský Ruskov, Čata

Charakteristika a trasa: Rieka Hron vteká do Levického okresu v jeho severnej časti v priestore geomorfologického útvaru Slovenská brána. Úzka dolina Hrona sa medzi obcami Psiare a Tlmače zarezáva medzi najzápadnejší výbežok Štiavnických vrchov a Pohronský Inovec. Ďalej pokračuje mierne juho-západným smerom do rozvoľnenej pahorkatinovo-rovinovej krajiny. Hlavnú os biokoridoru tvorí samotné koryto rieky s brehovými porastami a sprievodnou vegetáciou. Je súčasťou paneurópskeho migračného koridoru vtákov. Početné bočné prítoky rozvetvujú tento nadregionálny biokoridor na hierarchicky menšie regionálne biokoridory. Od Tlmáč je vzdutá hladina Hrona zadržovaná regulovanými brehmi VN Veľké Kozmálovce, ktoré sú bez brehových porastov. V niektorých úsekoch sú brehové porasty fragmentované, alebo zúžené len na minimum a v niektorých úsekoch úplne absentujú. V týchto lokalitách je šírka biokoridoru limitovaná brehmi rieky a dosahuje len 60 metrov. Väčšie celky a zachovalejšie zvyšky brehových porastov s dostatočnou šírkou a kvalitou po oboch brehoch Hrona sa nachádzajú v katastroch: Kalná nad Hronom, Dolná Seč, Vyšné nad Hronom, Turá, Jur nad Hronom, Šárovce, Svodov a Kukučínov. Odtiaľ v smere toku sú brehové porasty pomerne široké až na južnú hranicu okresu. Šírka a zachovanosť brehových porastov súvisí s meandrujúcim korytom rieky. Meandre sú na niektorých miestach až 800 metrov široké (biocentrá miestneho významu), priemerne sa ale jedná o vzdialenosť 300 až 400 metrov. Na mnohých miestach biokoridoru sú vytvorené ramená. Niektoré sú prietochné, niektoré mŕtve, ale naplnené vodou a s dobre vyvinutými brehovými porastami. Významnou migračnou zastávkou vtákov mimo trasy biokoridoru je CHA Levické rybníky. V biokoridore sa nachádzajú biotopy: Ls1.1 Vřbovo-topoľové nížinné lužné lesy (prioritný biotop európskeho významu 91E0*), Ls1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy (biotop európskeho významu 91F0), Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (prioritný biotop európskeho významu 91E0*), Ls2.2 Dubovo-hrabové lesy panónske (prioritný biotop európskeho významu 91G0*), Ls3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy (prioritný biotop európskeho významu 91H0*), Ls3.2 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku (prioritný biotop európskeho významu 91I0*), Vo1c Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150), Vo6 Mezo-až eutrofné poloprirodzené a umelé vodné nádrže so stojatou vodou a s plávajúcou a/alebo

ponorenou vegetáciou, Vo7 Makrofytná vegetácia plytkých stojatých vôd (*Ranunculion aquatilis*), Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí, Kr7 trnkové a lieskové kroviny, Kr8 Vřbové kroviny stojatých vôd, Kr9 Vřbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek, Br5 rieky s bahnitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodium rubri* p.p. a *Bidention* p.p.

Legislatívna ochrana, genofondové plochy, ekologicky významné segmenty krajiny:

dotyk so severozápadnou hranicou GL56, ďalej lokality 25, 26, 28, 29, 79, 98, 116

VCHÚ: dotyk s hranicou CHKO Štiavnické vrchy

MCHÚ: dotyk s hranicou PR Krivín, PR Vozokánsky luh

SKÚEV: dotyk s hranicou SKUEV0263 – Hodrušská hornatina a s hranicou SKUEV0272, SKUEV2272 – Vozokánsky luh

CHVÚ: -

Ohrozenia:

výstavby MVE a s tým súvisiace úpravy koryta toku, regulácie koryta toku, likvidácia a výrubu brehových a sprievodných porastov, likvidácia naplavených ostrovov a štrkových lavíc, znečisťovanie brehov a vody skládkami odpadov, znečisťovanie vody splachom z okolitých poľnohospodárskych pozemkov, šírenie invázných druhov, zarybňovanie nepôvodnými druhmi, výstavba v okolí toku – záhradkárske osady, infraštruktúra a urbanizácia, oplocovanie pozemkov a budovanie bariér, odber vody na zavlažovanie poľnohospodárskych pozemkov – neúmerné znižovanie prietoku, narušenie teplotného režimu vody

Bariéry: VN Veľké Kozmálovce – bez rybolovu, MVE Nový Tekov – s rybolovom (čiastočne funkčný). MVE Kalnica s rybolovom (nefunkčný), Kalná – hrádza bez rybolovu, MVE Kalná, Turá – hrádza bez rybolovu, MVE Šárovce – s rybolovom (nefunkčný), MVE Želiezovce s rybolovom (nefunkčný) a križovanie toku s veľmi vysokým napätím.

Konfliktné uzly:

- kataster Kalnica – tok Hrona bez brehových porastov, križovanie biokoridoru so sústavou nadzemných elektrických vedení veľmi vysokého napätia (4x) a vysokého napätia (1x), ťažobné areály štrkov po oboch brehoch toku, MVE s rybolovom (nefunkčný)
- kataster Kalná – hrádza na vodnom toku bez rybolovu, križovanie biokoridoru cestou I/51 a železničnou traťou, križovanie vysokým napätím, oplotená záhradkárska osada, urbanizácia v blízkosti toku a prehradený tok MVE Kalná, križovanie biokoridoru veľmi vysokým napätím (1x) a vysokým napätím (1x)

Navrhované manažmentové opatrenia:

- rozšíriť plochy brehových porastov tam, kde to je možné na minimálnu šírku 100 m s použitím pôvodných biotopovo vhodných druhov drevín s medzerami nepresahujúcimi 20 metrov
- odstraňovanie invázných drevín a rastlín v súlade s Prílohou č. 2 vyhlášky č. 24/2003
- pri intenzívne využívaných poľnohospodárskych pozemkoch v tesnej blízkosti toku ponechať dostatočne široký pás extenzívne využívanej plochy alebo o túto plochu rozšíriť brehovú porasty
- nezakladať nové porasty nepôvodných, rýchlo rastúcich a energetických drevín v okolí vodného toku
- spriechodnenie bariér sfunkčnením rybovodov a ich dobudovaním
- vylúčiť výstavbu ďalších MVE a iných priečných prekážok v toku
- minimalizovať reguláciu toku
- pri územnom plánovaní zohľadniť funkciu biokoridoru a neurbanizovať plochy v jeho blízkosti, odporúčať nenarušovať brehovú porasty, odporúčať výsadbu minimálne líniových brehových porastov na účel ochrany brehov a ochranu toku pred znečistením všade tam, kde je to možné
- vytypovať a schváliť štrkoviská, ktoré zostanú ponechané na prirodzenú sukcesiu
- mŕtve ramená a materiálové jamy po ťažbe štrku nevyužívať na chov rýb, ak si takéto využitie vyžaduje likvidáciu alebo poškodenie mokradových biotopov európskeho a národného významu

- pri umelom zarybňovaní vylúčiť alochtónne druhy rýb, regulovať zarybňovanie, snažiť sa obnoviť pôvodné druhové spektrum ichtiofauny
- regulovať rekreačné a rybárske využívanie biokoridoru
- pri výkone práva poľovníctva rešpektovať hniezdne obdobie vtákov v čase od 15.3. do 15.7. každého kalendárneho roku
- dôsledné dodržiavanie zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a zmene a doplnení niektorých zákonov ako aj vykonávacej vyhlášky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov.

RBkh3 Ďurský potok

Kategória: regionálny hydricko-terestrický biokoridor

Dĺžka / šírka / plocha: 9,51 km / 7 - 30 metrov / 22,97 ha – vrátane plochy VN Ďurský

Stav: nevyhovujúci

Príslušnosť k ZUJ (k.ú.): Kalná nad Hronom, Rohožnica, Dolný Ďur, Horný Ďur

Charakteristika a trasa: Pravostranný veľmi málo výdatný, regulovaný prítok Hrona pod Kalnou nad Hronom. V sútokovej časti lemuje južný okraj obce a smeruje na západ, kde je trasovaný cez veľkoblukovú ornú pôdu až po obec Rohožnica. V tomto úseku je biokoridor tvorený nesúvislým pásom NDV, ktorá býva odstraňovaná. VN Ďurský, ktorá je v trase biokoridoru má takisto nedostatočné brehové porasty tvorené solitérmi vrúb a topoľov. Len vo vrchnej (prítokovej) časti VN sú široké 80 metrov a toto miesto je bohato využívané predovšetkým vtákmi ako hniezdna a potravinová lokalita. Biokoridor pokračuje obcou Veľký Ďur, kde brehové porasty tvoria len porasty trstiny, bez drevín a krov. Nad obcou sa objavuje líniový brehový porast tvorený solitérny vrúb, topoľov a ovocnými drevinami. Premenná časť toku sa nachádza znovu vo veľkoblukovej ornej pôde s porastom trstiny s minimom drevín vyšších ako 5 metrov. V sútokovej časti biokoridoru sa nachádza biotop Ls1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy (91F0) a v okolí VN Ďurský biotopy Vo6 Mezo-až eutrofné poloprirodzené a umelé vodné nádrže so stojatou vodou a s plávajúcou a/alebo ponorenou vegetáciou, Vo7 Makrofytná vegetácia plytkých stojacich vôd (*Ranunculion aquatilis*), Vo8 Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou, Kr7 Trnkové a lieskové kroviny, Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd, Ls1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy (91E0*) a Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí.

Legislatívna ochrana, genofondové lokality, ekologicky významné segmenty krajiny:
genofondová lokalita 32

VCHÚ: -

MCHÚ: -

SKUEV: -

CHVÚ: -

Ohrozenia: likvidácia a výrub existujúcich brehových porastov, odbery vody na zavlažovanie, znečisťovanie vody splachom agrochemikálií, znečisťovanie vody a brehov vynášaním odpadu, zazemňovanie koryta toku, eutrofizácia

Bariéry: križovanie komunikácie č. 76, križovanie železničnou traťou a vedením veľmi vysokého napätia (4x), VN Ďurský, zástavba

Konfliktné uzly: -

Navrhované manažmentové opatrenia:

- v chýbajúcich častiach dosadiť líniovú a sprievodnú brehovú vegetáciu biotopovo vhodnými druhmi
- minimalizovať výrub sprievodnej vegetácie na štiepku
- dôsledné dodržiavanie zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a zmene a doplnení niektorých zákonov ako aj vykonávacej vyhlášky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov.

c) GENOFONDOVÉ LOKALITY:

GL15 Kalná nad Hronom

Výmera: 2 m²

Príslušnosť k ZUJ (k.ú.): Kalná nad Hronom

Charakteristika: hniezdo bociana bieleho

Zastúpenie živočíšnych a rastlinných druhov: bocian biely (*Cicoria cicoria*)

Identifikácia prípadného ohrozenia: -

Manažmentové opatrenia: -

GL26 Močiare Čertov kút

Výmera: 7,71 ha

Príslušnosť k ZUJ (k.ú.): Kalná nad Hronom, Starý Tekov

Charakteristika: Dve rozľahlé plochy močiarov na ľavom brehu Hrona predstavujú rozmnožovací biotop pre obojživelníky a potravinovú lokalitu vtákov. Spodnejší močiar je tvorený biotopmi Vo6 Mezo-až eutrofné poloprirodzené a umelé vodné nádrže so stojatou vodou a s plávajúcou a/alebo ponorenou vegetáciou, Vo7 Makrofytná vegetácia plytkých stojatých vôd (*Ranunculus aquatilis*), Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí a Ls1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy (91F0). Tento biotop je pravidelne narúšaný odstraňovaním vyšších stromov, pretože lokalita sa nachádza pod elektrickým vedením veľmi vysokého napätia. Horný močiar je tvorený Vo2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150), Ls1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy (91F0), Ls3.2 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku (91I0*).

Zastúpenie živočíšnych a rastlinných druhov: kunka červenobruchá, ropucha bradavičnatá, rosnička zelená, hrabavka škvritá, skokan zelený

Identifikácia prípadného ohrozenia: odvodňovanie lokalít, melioračné úpravy, odstránenie stromov a brehových porastov

Manažmentové opatrenia: pri zachovaní doterajšieho režimu využívania lokality nie sú potrebné žiadne manažmentové opatrenia.

GL33 VN Nevidzany

Výmera: 17,53 ha

Príslušnosť k ZUJ (k.ú.): Mochovce, Nevidzany

Charakteristika: Vodná plocha Nevidzanskej nádrže na Podegerskom potoku s príslušnými biotopmi. V okrese Levice sa nachádza len menšia časť cca ¼ genofondovej lokality. Ls1.1 Vrbovo-topolové nížinné lužné lesy (91E0*), Ls1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy (91F0), Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (91E0), Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské, Ls3.4 Dubovo-cerové lesy (91M0), Vo6 Mezo-až eutrofné poloprirodzené a umelé vodné nádrže so stojatou vodou a s plávajúcou a/alebo ponorenou vegetáciou, Vo8 Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou, Lk11 trstinové spoločenstvá mokradí.

Zastúpenie živočíšnych a rastlinných druhov: kaňa močiarna, orliak morský, kukučka jarabá, kačica divá, lyska čierna, vlha hájová, bažant poľovný, hniezdisko labuť hrdozobá, trsteniarik spevavý, strnádka trstinová, strakoš kolesár, bučiacik močiarny, chriašť malý, prepelica poľná, bábočka prhlavová, bábočka admirálska, bábočka osiková, žltáčik rašetliakový, mlynárik kapustový, mlynárik repový, užovka obojková, užovka fľkaná, ropucha bradavičnatá, skokan zelený, diviak lesný, srnčia a jelenia zver.

Identifikácia prípadného ohrozenia: odstraňovanie brehových porastov, odstraňovanie suchých a mŕtvych stojacich stromov, vykášanie trstiny, manipulácia s výškou vodnej hladiny, vypaľovanie stariny, odber vody na zavlažovanie, nezákonný odstrel dravcov, rušenie vtáctva počas hniezdenia, vynášanie odpadu a maštalného hnoja do blízkosti vodnej nádrže, vypúšťanie nepôvodných živočíchov.

Manažmentové opatrenia: breho-ochranné opatrenia, zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty po dohode s užívateľom, pri zachovaní súčasného využívania lokality,

manažmentové opatrenia nie sú potrebné, eliminácia agresívnych a odstraňovanie invázných druhov drevín (agát biely, pajaseň žltkastý, javorovec jaseňolistý).

GL66 Klčovisko (RÚSES 1995)

Výmera: 29,29 ha

Príslušnosť k ZUJ (k.ú.): Mochovce

Charakteristika: Západne od obce Mochovce, skalná lesostep. V súčasnej dobe s výskytom lesných biotopov Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské, Ls2.2 Dubovo-hrabové lesy panónske (91G0*), Ls3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy (91H0*) a Ls3.4 Dubovo-cerové lesy (91M0). Lesný porast a biotopy sú veľmi degradované inváznou netýkavkou malokvetou (*Impatiens parviflora*), ktorá v niektorých častiach pokrýva 100 % bylinnej etáže. Rozvoľnenejšie časti lokality v okolí skalísk rýchlo zarastajú NDV, najmä vtáčím zobom (*Ligustrum vulgare*), ktorý miestami vytvára súvislejší podrast dubín.

Zastúpenie živočíšnych a rastlinných druhov: hadinec červený (*Echium russicum*), skalník čiernoplodý (*Cotoneaster niger*).

Identifikácia prípadného ohrozenia: sukcesia rozvoľnených a nezalesnených častí lokality NDV, v lesných biotopoch súvislý výskyt netýkavky malokvetej.

Manažmentové opatrenia: odstránenie NDV vo vrcholových častiach a monitoring lokality

GL67 Mochovce – Dobrica (RÚSES 1995)

Výmera: 14,40 ha

Príslušnosť k ZUJ (k.ú.): Mochovce

Charakteristika: Juho-východné skalné stráne, bývalé sady a vinice s biotopom Pi5 Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch (6110*), Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské, Ls2.2 Dubovo-hrabové lesy panónske (91G0*), Ls3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy (91H0*).

Zastúpenie živočíšnych a rastlinných druhov: vstavač purpurový, prerastlík prútnatý, krupinka obyčajná, zárazovec purpurový, drevár fialový, húseničiar hnedý.

Identifikácia prípadného ohrozenia: málo navštevovaná lokalita, ohrozenosť spočíva v sukcesii

Manažmentové opatrenia: odstraňovanie náletových drevín a krov, monitoring lokality

GL68 Martinec (RÚSES 1995)

Výmera: 2,01 ha

Príslušnosť k ZUJ (k.ú.): Rohožnica, Mochovce

Charakteristika: Podmáčané lúky na severnom okraji Kozieho chrbta. V terénnej znížene medzi hranicou lesa a vodným tokom sa nachádza komplex biotopov Kr8 Vřbové kroviny vôd, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí a Lk10 Vegetácia vysokých ostríc.

Zastúpenie živočíšnych a rastlinných druhov: porasty ostríc, páperník úzkolistý, mlieč močiarny a kosatce. Rozmnožovacia lokalita obojživelníkov a stanovištná lokalita mnohých vážok a motýľov.

Identifikácia prípadného ohrozenia: odvodnenie alebo vysušenie lokality, zazemňovacie procesy, zmena využívania krajiny, priama likvidácia biotopov, sukcesia

Manažmentové opatrenia: kosenie v neskorších letných mesiacoch, pasenie, odstraňovanie náletových drevín

Prvky M-ÚSES:

Miestny územný systém ekologickej stability MÚSES tvoria plošné a líniové prvky v krajine s hodnotným ekologickým významom miestneho charakteru.

Súčasťou miestneho územného systému ekologickej stability sú *interakčné prvky*, ktoré predstavujú skupinu ekosystémov, nadväzujúcich na biocentrá a biokoridory, so schopnosťou zabezpečiť alebo posilniť priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny. Sú nimi maloplošné lesíky, vysokokmenné sady, lúky, cintorín, areály vyhradenej zelene, medze s líniovou vysokou zeleňou.

Minimálne nutné parametre biocentier a biokoridorov na úrovni M - ÚSES:

- **biocentrum**: pre vegetačný stupeň dubový a lužné lesy: 30 -10 ha, pre vodné spoločenstvá tečúce: viac ako 100 m, pre vody stojaté: 1 ha, pre lúčne spoločenstvá: 3 ha
- **biokoridor**: pre lesné spoločenstvá: 2000 m, mokrade: 2000 m, lúčne spoločenstvá: 1000 m, minimálne nutná šírka jednoduchého biokoridoru pre lesné spoločenstvá: 15 m, mokrade a lúčne spoločenstvá: 20 m.

Vybrané navrhované opatrenia RÚSES okresu Levice (2020) pre záujmové k.ú. Kalná nad Hronom:

a) Ekostabilizačné opatrenia:

E22 Zabezpečiť výsadbu izolačnej hygienickej vegetácie v okolí antropogénnych objektov s nepriaznivými vplyvmi na životné prostredie – poľnohospodárske a priemyselné objekty a skládky

E23 Zosúladiť ťažbu nerastných surovín s ochranou prírody a ochranou vôd

b) Hydroekologické opatrenia:

H3 Zrealizovať opatrenia na zlepšenie kvality povrchových vôd

c) Protierózne a protipovodňové opatrenia:

P2 Zamedzovať vytváraniu nepriepustných plôch

d) Skupiny manažmentových opatrení pre prvky RÚSES:

MO2: ◦ Pokúsiť sa legislatívne zabezpečiť bezzásahovosť v najzachovalejších a najstarších častiach porastov jednotlivých typov biotopov;

◦ Vyčleniť časť porastov v území európskeho významu, ktoré budú ponechané na samovývoj;

◦ Vo vytypovaných porastoch (81+) ponechávať stromy na dožitie, dutinové a hniezdne stromy a aspoň minimum mŕtveho dreva;

◦ Pri obnove lesa používať biotopovo a stanovištne vhodné dreviny (najlepšie pôvodný genofond) a tým postupne obnoviť prirodzené drevinové zloženie porastov a biotopov;

◦ Na vhodných miestach (spodné časti dolín, strmšie svahy) vybudovať suché poldre na záchyt zrážkovej vody, ktoré budú slúžiť ako bahníská a ako zdroj vody pre zver;

◦ Pokúsiť sa eliminovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín a odstraňovanie invázy rastlín.

MO15: ◦ Rozšíriť brehové porasty tam, kde je to možné na šírku 30 metrov.

MO21: ◦ Znížiť maximálnu povolenú rýchlosť v úsekoch križovania dopravných komunikácií a tento úsek vyznačiť dopravnými značkami Pozor zver!

Požiadavky a ciele riešenia:

1. Pri funkčnom rozvoji obce rešpektovať nadregionálne a regionálne prvky územného systému ekologickej stability – biocentrá, biokoridory, dotvoriť prvky kostry MÚSES – miestne biocentrá, biokoridory a interakčné prvky.
2. Stanoviť plochy s obmedzeným funkčným využívaním z dôvodu verejného záujmu – zachovanie ekologickej stability a biologickej diverzity, dodržiavanie zásad trvalo udržateľného rozvoja mimo zastavaného územia obce.

3. *Rešpektovať záujmy ochrany prírody a zachovať lokality, ktoré sú predmetom ochrany, bez stavebných zásahov, zabezpečiť ich revitalizáciu, resp. podporiť prirodzené revitalizačné procesy.*
4. *Zachovať nezastavanú prechodovú zónu pozdĺž vodných tokov v šírke minimálne 10 m od vonkajšej hranice brehového porastu, ktorá by spĺňala funkciu ochranného pásma biokoridoru a zároveň manipulačného priestoru umožňujúceho pohyb stavebnej mechanizácie, prípadne v budúcnosti ošetrovanie drevín.*
5. *V zastavanom území navrhovať dostatočný podiel trávnatých plôch s drevinami. Výber drevín prispôbiť meniacim sa klimatickým pomerom a stanovištným podmienkam. Podiel zelených plôch s pôvodnými druhmi drevín zachovať alebo navrhovať v minimálnom rozsahu 40%.*
6. *Pri návrhu nových obytných súborov resp. nových zón na IBV, je potrebné zabezpečiť územnú rezervu pre funkčnú uličnú zeleň bez kolízie s podzemnými vodami alebo vzdušnými koridormi inžinierskych sietí. Vymedziť účelovú izolačnú zeleň, ktorá by mala byť navrhnutá pri všetkých lokalitách. Pri realizácii stavebných prác postupovať podľa § 4 zákona o ochrane prírody tak, aby nedošlo k zbytočnému úhynu, poškodeniu rastlín alebo ich biotopov.*
7. *Pri realizovaní stavebnej činnosti v zmysle návrhov aktuálnej ÚPD obce je potrebné minimálnym spôsobom zasiahnuť do mimolesnej drevinovej vegetácie. V prípade nevyhnutných výrubov v súvislosti so stavebnou činnosťou je potrebné postupovať v zmysle § 47 a § 48 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Zohľadňovať vegetačné a hniezdne obdobie z dôvodu eliminácie škôd na prípadných hniezdných druhoch, určiť v predstihu spoločenskú hodnotu drevín a krovín určených na výrub ako aj zabezpečiť náhradnú výsadbu za odstránené dreviny a kroviny.*
8. *Navrhnuť opatrenia na zadržanie zrážkových vôd zo spevnených plôch a striech.*
9. *Pri návrhoch vegetačných úprav v zastavanom území prednostne využívať domáce druhy drevín a krovín, resp. druhy, ktoré nemajú potenciál nekontrolovane sa šíriť, z dôvodu zamedzenia šírenia nepôvodných a invázných druhov rastlín a drevín. Zamedzovať šíreniu nepôvodných a invázných druhov rastlín a drevín (zákon 150/2019 Z. z.).*
10. *Navrhnuť dobudovanie vegetačnej sprievodnej zeleň pozdĺž vodných tokov, poľných ciest tak, aby plnili funkciu migrácie v systéme ekologickej stability a ozelenenia krajiny.*
11. *Rešpektovať a chrániť pamiatkové objekty, pamätihodnosti a objekty s kultúrnohistorickou hodnotou.*
12. *Zmonitorovať a vyhodnotiť koeficient ekologickej stability (KES) a SES. Stupne uvádzať pri každej zmene a doplnku územného plánu obce podľa najnovších údajov.*
13. *Vo výkresovej časti územného plánu obce obsiahnuť Krajinne ekologický plán (KEP) ochrany prírody a krajiny.*
14. *Zaviest' evidenciu pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu.*
15. *Riešiť otázku verejnej zelene (súčasný stav a návrh) tak, aby bol dodržiavaný princíp zachovania rozlohy, t. j. koľko plochy verejnej zelene zanikne, minimálne toľko plochy verejnej zelene musí vzniknúť. Rovnakým princípom riešiť všetky dreviny rastúce na pozemkoch vo vlastníctve obce, teda každú vyrúbanú dreviny nahradit' výsadbou novej dreviny.*
16. *Zadeklarovať potrebu zaobstarania všeobecne záväzného nariadenia (VZN), ktorým sa ustanovia podrobnosti o ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene (§ 69 ods. 2 zákona), a takisto sa ustanoví, že pri výsadbách drevín (najmä stromov) je nevyhnutné brať na zreteľ ich možnú alergénnosť, šírku koruny, uloženie koreňového systému, výšku, vzdialenosť od susedného pozemku, aby sa v zmysle § 127 zákona č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník) nestali príčinou susedských sporov, potrebu zohľadňovať minimálnu vzdialenosť 2,5 m od inžinierskych sietí, a taktiež dodržiavanie STN 83 7010 u prác v blízkosti stromovej vegetácie.*
17. *Zadeklarovať potrebu vypracovania sadových úprav ako samostatného stavebného objektu ku každej významnejšej investícii a to už v projektovej dokumentácii pre územné rozhodnutia, resp. stavebné konanie.*

18. Podporovať vytváranie priestorových rezerv na umiestňovanie uličnej drevinovej zelene v súlade s ochrannými pásmami inžinierskych sietí.
19. Vypracovať Dokument starostlivosti o dreviny (DSoD) a miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES), ako dokumentácie ochrany prírody a krajiny - § 54 zákona, ktorá najmä:
- určuje strategické ciele ochrany prírody a krajiny a opatrenia na ich dosiahnutie,
 - vymedzuje chránené územia a ich ochranné pásma vrátane zón a stupňov ich ochrany, biotopy chránené týmto zákonom, chránené druhy a územia medzinárodného významu, stanovuje zásady ich vývoja vo vzťahu k činnostiam jednotlivých odvetví,
 - posudzuje dôsledky zásahov do ekosystémov, ich zložiek a prvkov alebo do biotopov a navrhuje ich optimálne využitie a spôsob ochrany,
 - obsahuje návrh asanačných, rekonštrukčných, regulačných alebo iných zásahov do územia a ďalších preventívnych alebo nápravných opatrení v územnej ochrane, druhovej ochrane a ochrane drevín,
 - určuje programové zámery a opatrenia na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja a územného systému ekologickej stability,
 - poskytuje súhrn poznatkov o základných prírodných zložkách ekosystémov chránených území, ich ochranných pásiem a zón,
 - určuje vzácnosť, zriedkavosť a ohrozenosť chránených druhov vrátane prioritných druhov a prioritných biotopov.

Obstarávanie a schvaľovanie týchto dokumentov je v kompetencii obce - § 69 ods. 1 písm. i) zákona.

20. Zinventarizovať lokality s výskytom invázných druhov rastlín, ktoré sa dosť často prekrývajú aj so živelnými nelegálnymi skládkami odpadov. V prílohe č. 2 vyhlášky č.170/2021 Z. z. v znení neskorších právnych predpisov, sú uvedené druhy invázných druhov rastlín, pri ktorých sú uvedené aj metódy ich odstraňovania.
21. Prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, nerozširovať v nich zástavbu, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES schváliť v záväznej časti ÚP.
22. Územnoplánovacia dokumentácia je potrebné spracovávať v súlade s ustanoveniami legislatívy na úseku ochrany prírody, zákona o ochrane prírody a krajiny, a súvisiacich predpisov.
23. Pre verejnú a areálovú zeleň zabezpečiť odbornú starostlivosť v zmysle STN 83 7010.
24. V prípade použitia celopresklených budov alebo budov s veľkými plochami presklenia navrhnúť a požadovať ochranné a kompenzačné opatrenia (napr. použitie špeciálnych fólií odrážajúce ultrafialové svetlo a pod.) zamerané proti vrážaniu vtáctva do skla. Obdobne riešiť aj iné stavby - napr. všetky zastávky MHD.
25. V rámci novo navrhovaných obytných alebo rekreačných zón, ako i iných funkčných priestorov v rámci služieb, obchodu a výroby, vytvárať také usporiadanie pozemkov, ktoré umožní vybudovanie a rozvoj funkčnej verejnej alebo areálovej sprievodnej zelene so stromami a kríkovými porastmi. V prípade výstavby resp. zvyšovania podielu parkovacích stojísk v rámci jednotlivých plôch uplatňovať STN 73 60 10, ktorá stanovuje na každé 4 parkovacie miesta umiestnenie 1 ks vzrastlého stromu.
26. V prípade rušenia verejnej a inej zelene v prospech IBV požadujeme kompenzovať úbytok verejnej zelene úpravou maximálne prípustného koeficientu zastavanosti v rámci IBV na 0,6. Stanoviť minimálny podiel zelene (vrátane hospodársky využívaných záhrad) v rámci nezastavaných častí stavebných pozemkov na 30% z celkovej plochy stavebného pozemku.
27. Neumiestňovať reklamné pútače tzv. Bilboardy popri líniiach regionálnych a lokálnych biokoridorov.

28. *Vyšpecifikovať matricu určovania tzv. náhradnej výsadby, zaradená do VZN obce. Pri výruboch výmena drevina za drevinu nie je postačujúce z hľadiska zabezpečenia biologickej diverzity.*
29. *Riešené územie posúdiť z hľadiska realizácie opatrení na zmiernenie vplyvov na životné prostredie súvisiacich so zmenami klímy. Rešpektovať Metodické usmernenie MDVRR SR k Stratégií adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky klímy.*
30. *Pri prácach v blízkosti stromovej vegetácie dodržiavať STN 83 7010 Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie; ak nie je možnosť obísť koreňový priestor dreviny, výkopové práce sa musia v tomto priestore vykonávať ručne a nesmú sa viesť bližšie ako 2,5 m od päty kmeňa stromu; vzdialenosť uloženia inžinierskych sietí od drevín musí byť podľa platných STN z dôvodu predchádzania negatívnych zásahov do zelene počas údržby zariadení.*

12. Požiadavky z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia

V návrhu územného plánu rešpektovať všetky významné línie a zariadenia dopravného a technického vybavenia - elektroenergetické, telekomunikačné, plynárenské, vodohospodárske objekty a línie, rešpektovať ich ochranné a bezpečnostné pásma a prekládky týchto sietí pripravovať len v súčinnosti s príslušným správcom.

Cez riešené územie prechádzajú nasledovné dôležité cesty a ich zariadenia a technická infraštruktúra:

- a) cesta I. triedy č. 51 (I/51) v trase Nitra – Kalná nad Hronom – Levice;
- b) cesta I. triedy č. 76 (I/76) v trase – Želiezovce – Kalná nad Hronom – Tlmače;
- c) cesta II. triedy č. 580 (II/580) v trase – Horný Pial – križ. s I/76 Kalná nad Hronom;
- d) cesta III. triedy č. 1575 (III/1575) križ. s I/76 Kalná nad Hronom – Bajka;
- e) cesta III. triedy č. 1626 (III/1626) Nemčiňany - križ. s I/76 k. ú. Kalná nad Hronom.
- f) cesta III. triedy č. 1652 (III/1652) Čifáre - križ. s III/1626 k. ú. Mochovce.
- g) jednokolajová elektrifikovaná železničná trať č.121A Nové Zámky – Zvolen ;
- h) železničná vlečka Kalná nad Hronom - priemyselný park Mochovce, JEMO;
- i) trasy 22 kV vzdušných a zemných elektrických vedení;
- j) trasy 110 kV vzdušných elektrických vedení;
- k) trasy 400 kV vzdušných elektrických vedení;
- l) trasy optických diaľkových káblov;
- m) areál JEMO a areál RURAO /Jadrová elektrárň Mochovce/;
- n) ochranné pásma vodných tokov a protipovodňových ochranných hrádzí;
- o) hydromelioračné závlahové potrubia a rúrová sieť;
- p) malá vodná elektrárň Kalnica;
- r) malá vodná elektrárň Kalná nad Hronom;
- s) vodné zdroje v k.ú.Kalnica;
- t) trasy prívodných vodovodných potrubí;
- u)vodné zdroje v k.ú.Kalnica;
- v) ČOV Kalná nad Hronom a kanalizačné výtlačky z obce do ČOV a z ČOV do vodného toku Hron;
- w) VTL plynovody a sústava VTL tranzitných plynovodov EUSTREAM;

13. Požiadavky vyplývajúce najmä zo záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami, civilnej ochrany obyvateľstva

Pri vzniku mimoriadnych udalostí sa činnosť v teritóriu obce Kalná nad Hronom riadi v zmysle základných ustanovení Prehľadu činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti :

1. stupeň pohotovosti - situácia nebezpečenstva
2. stupeň pohotovosti - stav ohrozenia

Právo vyhlasovania predbežných opatrení a stupňov pohotovosti má Bezpečnostná rada štátu. Materiál podrobne charakterizuje realizáciu opatrení pri prvom stupni pohotovosti – situácia nebezpečenstva a pri vyššom stupni pohotovosti – stave ohrozenia. Ďalej sú presne určené opatrenia príslušných ústredných orgánov, o ktorých rozhodla BR SR a spôsob ich nevyhnutnej realizácie. Dôležité je zabezpečenie spojenia. Spojenie Obecného úradu sa organizuje tak, aby bol zabezpečený styk s určenými organizáciami na teritóriu obce s nadriadenými orgánmi okresu Levice a so súčinnosťnými organizáciami pre odborné zabezpečenie činnosti Obecného úradu. Využívajú sa všetky dostupné technické prostriedky (telefón, email,...). Plán činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti musí mať starosta obce a členovia štábu obrany už v období mieru. Z hľadiska územno-technického je dôležité nezablokovať automobilové komunikácie a udržiavať v prejazdnom stave hlavnú evakuačnú trasu – cesty I. triedy I/51 v smere Nitra – Levice a cestu I/76 v smere Tlmače (R1).

Ohrozenie územia povodňami

Medzihrádzové priestory rieky Hron bývali v minulosti často zaplavované. Slovenský vodohospodársky podnik, ktorý pomocou vodohospodárskych objektov ako sú hrázde, kanále, nádrže, čerpace stanice a ostatné vodohospodárske objekty, zabezpečuje povodňovú ochranu územia a hospodárenie s vnútornými vodami. Obec je chránená voči ohrozeniu záplavami protipovodňovými hrádzami, vody sú regulované sieťou kanálov a územie je monitorované. Hydrologická služba SHMU Bratislava denne vyhodnocuje hydrologické informácie pre Slovensko – vodné stavy, prietoky, ich vývoj a predpovede.

Orgánom štátnej správy ochrany pred povodňami sú Obvodná povodňová komisia a Povodňová komisia obce (zákon č. 664/2004 o ochrane pred povodňami).

Škodám, ktoré spôsobujú povodne, treba predchádzať, ich rozsah a následky obmedzovať a priebeh povodní ovplyvňovať. Deje sa tak systematickou prevenciou a zabezpečovacími a záchrannými prácami vykonávanými podľa povodňových plánov a príkazov povodňových orgánov.

Na zabezpečenie ochrany pred povodňami sú organizácie a občania povinní umožniť vstup na svoje pozemky a do objektov na vykonávanie zabezpečovacích a záchranných prác, prispieť na príkaz povodňových orgánov podľa svojich možností a síl osobnou a vecnou pomocou na ochranu ľudských životov a majetkov pred povodňami.

Ochrana pred povodňami zahŕňa:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzí
- c) kombináciu opatrení a) + b)

Medzi ochranu pred povodňami zaraďujeme najmä: povodňové plány, povodňové prehliadky, predpovednú, hlásnu a varovnú povodňovú službu, povodňové zabezpečovacie a záchranné práce.

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č.7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

V rámci eliminovania možných lokálnych záplav resp. podmáčania pôdy na toku Hron je potrebné pravidelne čistiť resp. stabilizovať koryto tak, aby pri zvýšených zrážkach nedochádzalo k zaplavovaniu pozemkov v tesnej blízkosti koryta rieky Hron a na sútoku s Ďurským potokom. Povrch územia obce je veľmi mierne členitý, pričom možno konštatovať, že klesá k rieke Hron a jej prítokom, t.j. Ďurskému potoku a kanálu Ulička. Rieka Hron, Ďurský

potok a kanál Ulička sú v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, odštepny závod Povodie Hrona. Rieka Hron má vybudované obojstranné protipovodňové hrádze, ktoré sú dimenzované na Q100. Riečna hrádza má stanovené pre zemné práce veľkého rozsahu ochranný pás 50 m od päty hrádze a stanovené ochranné pásmo 10 m od päty hrádze.

Kanál Ulička je pravostranným prítokom rieky Hron. Jej tok má upravené koryto a vybudované protipovodňové hrádze, ktoré chránia zastavané územie obce proti veľkým vodám vyvolaným vzdutím hladiny v rieke Hron. Ďurský potok je pravostranným prítokom rieky Hron. Tok má upravené koryto, avšak nemá vybudované protipovodňové hrádze pretože je zaústený do rieky Hron pod zastavaným územím obce. Potoky majú stanovené ochranné pásmo, ktoré siaha do vzdialenosti 5 m od brehovej čiary na každú stranu prietochného profilu. Zrážkové vody, ktoré spadnú na územie intravilánu obce, sú zachytávané:

- v strede obce do jednotnej stokovej siete, ktorá ich odvádza do ČOV a po vyčistení do rieky Hron,
- ostatnom zastavanom území do rigolov, ktoré ich odvádzajú do uvedeného vodného toku, prípadne tieto vody vsiaknu.

Civilná ochrana

V rámci schvaľovacieho procesu pri povoľovaní dodržiavať požiadavky civilnej ochrany v súlade so zákonom č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov, v zmysle vyhlášky MV SR č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany, vyhlášky MV SR č.328/2012 Z. z. ,ktorou sa ustanovujú podrobnosti o evakuácii, vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov, vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení vyhlášky MV SR č. 399/2012 Z.z. a zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov.

a) V zmysle § 2 Vyhlášky MV SR č.297/1994 Z.z. O stavebno-technických požiadavkách na stavby a o technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov, ukrytie obyvateľstva zabezpečovať :

- v odolnom kryte v objekte samosprávy pre zamestnancov, ktorí budú v prípade vzniku mimoriadnej udalosti zabezpečovať riadenie alebo vykonanie záchranných, lokalizačných a likvidačných prác;
- v plynutesných alebo jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne v bytových domoch;
- v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne v rodinných domoch;

Obec má vypracovaný "Úkrytový plán obce Kalná nad Hronom". Dokumentácia týkajúca sa plánu ukrytia obyvateľstva obce je spracovaná v zmysle Vyhlášky MV SR č. 532/2006 o ochrane obyvateľstva.

b) Zberné komunikácie šírkoivo dimenzovať s rezervou aj z hľadiska možnosti evakuácie obyvateľstva z predmetného územia;

Požiadavky a podmienky civilnej ochrany stanovuje zákon NRSR č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva, v znení neskorších predpisov - úplné znenie zákona NRSR č.444/2006 Z.z.

Pri funkčnom využití územia obce a následnej príprave výstavby zariadení pre zhromažďovanie a pobyt ľudí a zvierat ako aj pri činnostiach, ktoré môžu ohrozovať ich bezpečnosť a zdravie, pri budovaní infraštruktúry obce je potrebné sa riadiť citovaným zákonom.

Podmienky pre zariadenia CO ustanovuje vyhláška MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok

zariadení civilnej ochrany je potrebné rešpektovať na príslušnom stupni územnej prípravy a investičnej činnosti.

1. Stavebno-technické požiadavky na zariadenia civilnej ochrany sú požiadavky na územnotechnické, urbanistické, stavebno-technické a dispozičné riešenie a technické vybavenie stavieb z hľadiska potrieb civilnej ochrany. Uplatňujú sa v rámci obstarávania, navrhovania a schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie

2. Stavebno-technické požiadavky podľa odseku 1 sa uplatňujú tak, že ochranné stavby
a/ sa budujú v podzemných podlažiach, alebo úpravou nadzemných podlaží stavebných objektov, alebo ako samostatne stojace stavby,

b/ tvoria prevádzkovo uzatvorený celok a nesmú ním viesť tranzitné inžinierske siete, ktoré s ním nesúvisia,

c/ sa navrhujú do miest najväčšieho sústredenia osôb, ktorým treba zabezpečiť ukrytie v dochádzkovej vzdialenosti najviac do 500 m,

d/ sa umiestňujú najmenej 100 m od zásobníkov prchavých látok a plynov s toxickými účinkami, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť ukryvaných osôb,

e/ sa umiestňujú tak, aby prístupové komunikácie umožňovali prístup k objektu pre ukryvané osoby,

f/ sa navrhujú s kapacitou 150 a viac ukryvaných osôb podľa prílohy č. 1 štvrtej časti písmena A (Kapacita ochrannej stavby je súčet miest na sedenie a ležanie ukryvaných osôb, pričom miest na ležanie musí byť 20% až 30% z navrhovaného počtu miest),

g/ majú zabezpečené vo vnútorných priestoroch mikroklimatické podmienky,

h/ spĺňajú ochranné vlastnosti vyjadrené ochranným súčiniteľom stavby K_o .

3. Stavebno-technické požiadavky na ochranné stavby podľa ods. č. 1 sa vypracúvajú v územnoplánovacej dokumentácii v časti verejné dopravné a technické vybavenie územia v územných obvodoch takto:

a/ v budovách zabezpečujúcich ukrytie pre najpočetnejšiu zmenu zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti,

b/ v budovách poskytujúcich služby obyvateľstvu, najmä v nemocniciach, hoteloch, ubytovniach, internátoch všetkých typoch škôl, bankách, divadlách, kinách, poisťovniach, telovýchovných objektoch, zabezpečujúcich ukrytie podľa prevádzkovej a ubytovacej kapacity pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti,

c/ v hypermarketoch a polyfunkčných domoch podľa projektovanej kapacity návštevnosti pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti,

d/ v budovách štátnych orgánov, orgánov miestnej štátnej správy a samosprávy pre plánovaný počet zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti.

4. Ochranné stavby sa navrhujú podľa analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí.

V zmysle nariadenia vlády 565/2004 Z.z. /ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 166/1994 Z.z. o kategorizácii územia Slovenskej republiky v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 25/1997 Z.z. / čl. I., Zaradenie územia do jednotlivých kategórií podľa územných obvodov obvodných úradov Slovenskej republiky sa zaraďuje územný obvod do kategórie IV. Následne sa budovanie ochranných stavieb vykonáva:

a/ na území kategórie IV. V plynotesných úkrytoch alebo v jednotlivých úkrytoch budovaných svojpomocne,

b/ na území kategórií I. – IV. V bytových a rodinných domoch s kapacitou do 50 ukryvaných osôb v plynotesných úkrytoch alebo v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne a v bytových domoch s kapacitou nad 50 ukryvaných osôb v plynotesných úkrytoch.

Podrobné podmienky pre uplatnenie citovaného zákona a vyhlášky ustanovuje príslušný orgán ochrany a obec.

V rámci schvaľovacieho procesu pri stavebných konaniach riešiť požiadavky civilnej ochrany v súlade so Zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva a príslušnými vykonávacími predpismi.

V súčasnosti nie sú v obci vybudované nijaké väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných

svojpomocne. Väčšia časť objektov je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva. V rámci navrhovaných rozvojových plôch určených pre obytnú výstavbu sa ukrytie obyvateľstva bude riešiť v pivničných priestoroch obytných objektov, príp. zariadení občianskej vybavenosti.

Požiarna ochrana

Riešenie požiarnej ochrany vychádza zo zákona NR SR č.314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov s citáciou § 2, §4 - §7.

Z hľadiska požiarnej ochrany má obec Kalná nad Hronom vybudovanú požiarnu zbrojnicu a pôsobí tu miestna organizácia dobrovoľných hasičov. V prípade väčšieho požiaru a pre vykonávanie záchranných prác pri živelných pohromách slúži zásahová jednotka Levice.

Obec má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť. Na hlavné vodovodné potrubia sú napojené uličné rozvody s osadenými protipožiarными hydrantmi. Zásobovanie navrhovaných rozvojových zámerov požiarou vodou sa navrhuje riešiť z miestnej verejnej vodovodnej siete - vybudovaných uličných rozvodov. Ak nie sú zriadené odberné miesta (nadzemný, podzemný hydrant alebo výtokový stojan), zriadiť:

- hydranty vo vzájomnej vzdialenosti 400 m pri stavbách na bývanie a 160 m pri ostatných stavbách,
- výtokový stojan vo vzájomnej vzdialenosti 600 m,
- plniace miesto vo vzdialenosti 6000 m,
- odberné miesta musia byť viditeľne označené v zmysle § 9 ods. 7, 8 a prílohy č. 2 cit. vyhlášky. Príjazd pre požiarne vozidlá je v obci zabezpečený po spevnených komunikáciách šírky minimálne 3,5 m (minimálna šírka 3 m v zmysle § 82 vyhl. MV SR č. 94/2004 Z.z.). Komunikácie sú dimenzované na zaťaženie min. 80 kN, reprezentujúce pôsobenie zaťaženej nápravy požiarneho vozidla.

Armáda SR má v riešenom území objekty záujmy a požiadavky, ktoré sú v územnom pláne rešpektované.

Brod cez rieku Hron cca 100 m po prúde od mosta na ceste 1/51 vrátane prístupových ciest k nemu je nevyhnutné zachovať a rešpektovať, taktiež stále zariadenie na uvedenom moste ponad Hron.

Je potrebné zachovať nepretržitú prejazdnosť po cestách 1/51 a 1/76.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Podporovať opatrenia na vodných tokoch z hľadiska ochrany pred povodňami, úpravy pred vybrežovaním vôd, stabilizácia koryta na tokoch a realizovať ochranné technické opatrenia na monitorovaných lokalitách v rámci riešeného územia obce Kalná nad Hronom.*
2. *V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z. z o ochrane pred povodňami. Potenciálnu protipovodňovú ochranu navrhovaných rozvojových zámerov si musí žiadateľ - investor zabezpečiť na vlastné náklady, spolu s príslušnou projektovou dokumentáciou. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov.*
3. *V rozvojových plochách určených pre obytnú výstavbu riešiť ukrytie obyvateľstva v JÚBS, v zmysle príslušných predpisov:*
 - zákona NR SR č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov,
 - vyhlášky MV SR č. 533/2006 o ochrane obyvateľstva pri výrobe, preprave, skladovaní a manipulovaní s nebezpečnými látkami v znení neskorších predpisov,

- vyhlášky MV SR č. 297/199 Z. z. o stavebno-technických požiadavkách na stavby a technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov,
 - vyhlášky MV SR č. 314/98 Z. z. hospodárenie s materiálom civilnej ochrany v znení neskorších predpisov,
 - vyhlášky MV SR č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany,
 - v objektoch určených pre funkciu bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie a podnikateľských aktivít riešiť ochranu obyvateľstva ukrytím v JÚBS v zapustených, polozapustených priestoroch a v technickom prízemí domov v zmysle vyhlášky 532/2006.
4. Z hľadiska potrieb požiarnej ochrany je nutné:
- pri realizácii rozvojových zámerov riešiť požiadavky na zabezpečenie požiarnej vody pre stavby v súlade s vyhláškou MV SR č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov,
 - pri zmene funkčného využitia územia riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade so zákonom NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom a súvisiacimi predpismi,
 - zásobovanie požiarou vodou riešiť z miestnej verejnej vodovodnej siete z požiarnej hydrantov, potrebu požiarnej vody stanoviť v zmysle STN 92 0400 PBS Zásobovanie vodou na hasenie požiarov, pričom uvedená potreba požiarnej vody bude zabezpečená z vonkajších podzemných hydrantov.
5. Z hľadiska civilnej ochrany dodržiavať záujmy civilnej ochrany v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a s ním súvisiacimi vykonávacími predpismi:
- vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky 532 2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov.
- vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 533 2006 o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov, vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 3 14 1998 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie hospodárenia s materiálom civilnej ochrany v znení neskorších predpisov, vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 388,2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov.

14. Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia obce s prihliadnutím na historické, kultúrne, urbanistické a prírodné podmienky územia, vrátane požiadaviek na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu

Formovanie funkčno-priestorovej kostry

Základom urbanistickej kompozícia obce Kalná nad Hronom je kompozičný kríž, ktorý vytvára primárna a sekundárna kompozičná os. Primárna os je zhodná s líniou cesty I. triedy I/51 a železničnou traťou v smere východ – západ. Sekundárna os je zhodná so sídelnou štruktúrou okolo cesty I/76 v k.ú. Kalná a miestnou cestou v k.ú. Kalnica v smere sever – juh. Na priesečníku oboch osí je možné identifikovať primárny referenčný uzol, ktorý je nositeľom vybavenostných funkcií. Na sekundárnej osi sú lokalizované 2 vedľajšie referenčné uzly, ktoré

sú centrálnymi priestormi nabaľujúcimi na seba komerčné a kultúrno administratívno-správne funkcie obce.

V návrhovom období je potrebné plánovito formovať hlavné a vedľajšie kompozičné osi obce, ktoré budú nositeľkami najdôležitejších funkcií. Zároveň v centrálnej časti zastavaného územia je potrebné jednoznačne formovať centrum obce ako :

- administratívno-správne,
- historicko-kultúrne,
- vybavenostné.

Ostatná časť sídla je typická prevahou bývania a doplnkových funkcií.

Na základe analýzy funkčno-priestorovej koncepcie obce sú evidentné tieto základné problémové okruhy:

- potvrdenie a formovanie základnej kompozičnej a funkčno-priestorovej kostry obce,
- riešenie nových rozvojových území najmä pre rozvoj bývania, občianskej vybavenosti výrobnopodnikateľských aktivít, rekreácie /agroturistika/ a ich riešenie v zmysle kontinuity priestorového a hmotového vývoja urbanistického celku.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Formovať sídlo ako kompaktný celok (v rámci zastavaného územia) s prirodzenou gradáciou k ťažisku sídla.*
2. *Riešiť výstavbu nových domov tak, aby bolo možné uspokojiť nielen žiadateľov z titulu prirodzeného prírastku, ale i žiadateľov z okolia.*
3. *Vytvoriť územnú rezervu pre IBV a HBV z titulu nepredvídateľných rozvojových tendencií (migrácia za pracovnými príležitosťami a pod.).*
4. *V rámci ÚPN obce definovať funkčno-priestorové riešenie celkovej koncepcie rozvoja sídla k návrhovému obdobiu, ako aj návod k priestorovému riešeniu v ponávrhovom období.*
5. *Nové ulice formovať v zmysle optimálnej šírky bez dopravných závad, t.j. musia byť prejazdné a spĺňať všetky normové kritériá, rozvoj inžinierskych sietí, odstavné plochy, účinná prepravná šírka. V rámci uličných priestorov riešiť aj koridor pre peší pohyb;*
6. *Riešiť peší pohyb, cyklistickú a motorovú dopravu zvlášť medzi obcou a jednotlivými chatovými oblasťami a rekreačnými areálmi.*
7. *Pre zabezpečenie optimálneho rozvoja jednotlivých častí sídla vytvoriť regulačné podklady (napr. vo forme spracovania urbanisticko-architektonických štúdií, zastavovacích štúdií a pod.) a vytvárať predpoklady pre realizačné zámery.*
8. *Pri novej výstavbe rešpektovať a nadväzovať na historicky vytvorenú sídelnú štruktúru s cieľom dosiahnuť vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifickosti pôvodného osídlenia.*
9. *Rešpektovať architektonické a prírodné hodnoty.*
10. *V návrhu určiť nové plochy pre rozšírenie obecného pohrebiska;*
11. *Navrhnuť spôsob rozčlenenia monoblokov ornej pôdy na menšie celky s cieľom obnoviť pôvodnú mozaikovitosť poľnohospodárskej krajiny a tým eliminovať rozkladné, deštrukčné a erózne procesy a zvýšiť tak ekologickú stabilitu a malebnosť krajiny.*

15. Požiadavky na riešenie bývania, občianskeho vybavenia, sociálnej infraštruktúry a výroby

Rozvoj bývania

Pre ďalšie vývojové obdobie obce navrhnuť v ÚPN príslušný rozvoj obytnej funkcie:

- kombinovanými formami rodinnej zástavby s tvorbou ucelených uličných celkov, ktoré sú charakteristické pre vidiecke sídlo / podľa námetu z prieskumov a rozborov územia/;

- vhodnou kompozičnou dostavbou súboru bytových domov (hromadnej bytovej výstavby) v určenej polohe zástavby obce (HBV).

Riešiť rozvoj individuálnej bytovej výstavby na nových plochách v rozšírenom zastavanom území obce, zástavbou nevyužitých prelúk a ponukou možnosti výstavby vo väčších záhradách v rámci zástavby sídla, resp. na plochách v priamom napojení na súčasnú zástavbu.

Pritom bude nutné rešpektovať priestorové obmedzenia rozvoja, ktoré je viazané na dodržanie sledovanej kompozičnej tvorby zachovania a obnovy pôvodnej architektonickej štruktúry v centrálnej časti obce a v príľahlých uliciach.

§ Využiť súčasnú disponibilitu zástavby obce, skvalitniť stavebno-technický stav pôvodných domov, prevádzku dvorných traktov pre bývanie, pre drobnú hospodársku činnosť a vývojovo aj pre rekreačný pobyt.

V rámci tejto funkcie navrhnuť účinné regulatívne opatrenia na skvalitnenie verejných uličných priestorov, dvorných traktov a záhrad v záujme zlepšenia architektonicko-stavebného a krajinnno-estetického vzhľadu obce, regulačne usmerniť využitie spoločných dvorov.

Využiť dosiaľ nezastavané plochy prelúk uličnej zástavby na bývanie so zachovaním charakteristickej miestnej parcelácie pozemkov.

Formou regulatívu stanovíť podmienky pre možný rozvoj bývania aj v súčasných rozľahlých záhradách rodinnej zástavby.

V celkovom vývoji počtu obyvateľov obce uvažovať s optimistickou variantov demografického vývoja a tomu prispôbiť aj návrh rozsahu bytovej výstavby.

V návrhovom období sa počíta s nárastom počtu nových bytov v rodinnej zástavbe a vhodných bytových domov.

- predpoklad 1 rodinný dom = 1 byt,

Zhodnotiť námet rozvojových plôch z urbanistického rozboru pre riešenie funkcie bývania:

- námety na rozvojové plochy pre funkciu bývania.

Riešiť súbor pre kombinovanú funkciu bývania a výrobných služieb, miestnej remeselnej malovýroby na vlastných pozemkoch, ktorý bude situovaný bez rušivých vzťahov k obytnej zástavbe obce, s veľkosťou pozemkov podľa individuálnej potreby. Zhodnotiť námet na lokalizáciu z urbanistického rozboru:

- námet na rozvojovú plochu pre kombinované funkcie výrobných služieb, komunálnej a remeselnej malovýroby a bývania.

V rozvojových plochách bývania riešiť aj plochy verejnej sídelnej zelene s drobnou architektúrou, detskými ihriskami podľa urbanistických ukazovateľov.

V zástavbe medzi rodinnými domami nepovoľovať prevádzky priemyselného a poľnohospodárskeho charakteru.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Rozvoj bývania a bytovej výstavby orientovať prioritne do území, ktoré tvoria vnútorné a logické vonkajšie rozvojové rezervy. K ďalším lokalitám pristupovať až po ich vyčerpaní.*
2. *Návrh obytných objektov orientovať výlučne do lokalít, ktoré spĺňajú súčasné hygienické požiadavky a ktoré nebudú ovplyvnené hlukom, prachom, pachom a vibráciami. Pri lokalizácii obytnej funkcie je potrebné vyhodnocovať povodňové riziko.*

Rozvoj občianskej vybavenosti

Občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti obchodu, administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok, potrieb príslušného obecného spoločenstva a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Občianska vybavenosť:

- Dom kultúry

- Obecná knižnica
- Obecný, stavebný a matričný úrad
- Pošta
- Obvodné oddelenie policajného zboru SR
- Obecná polícia
- Dobrovoľný hasičský zbor
- Základná škola
- Materská škola
- Zdravotné stredisko
- Lekáreň
- Veterinárna ambulancia
- Zariadenia pre seniorov
- Klub dôchodcov
- Centrum pomoci Kalná n.o.
- Služby Kalná, s.r.o. r.s.p.
- Obecný rybársky spolok
- Poľovné združenie Pohronie
- Malopredajne potravín
- Stravovacie zariadenia, kaviareň
- Pohostinstvá
- Športovo-relaxačné centrá, fitness, wellness
- Futbalový štadión, multifunkčné ihriská, volejbalové ihrisko
- Predajne nepotravinárskeho tovaru (stavebniny, autobazár, záhradníctvo a pod.)
- Rôzne služby komerčného charakteru (pohrebníctvo, kamenárstvo, kaderníctvo, kozmetika, autoservis a pod.)
- Čerpacie stanice pohonných látok

Obec Kalná nad Hronom patrí do skupiny obcí s dostatočnou mierou komplexnosti občianskej vybavenosti. Z hľadiska budúceho populačného vývoja je potrebné riešiť optimálnu štruktúru kompletovania základnej a vyššej občianskej vybavenosti podľa urbanistických štandardov, aby zodpovedala stanovenej funkčnosti sídla, výhľadovému počtu obyvateľov a aj sledovanému rozvoju obce a katastra k návrhovému obdobiu.

Návrhom vybavenosti zabezpečiť podmienky pre komfortný život obyvateľov obce, bez vynútenej potreby dochádzania za potrebnou základnou občianskou vybavenosťou do okolitých sídiel. V súčasnosti absentujúce služby v obci využívajú obyvatelia v priľahlých Leviciach. Poskytovanie služieb pre obyvateľov zostáva v polohe súkromného podnikania.

Ťažisko občianskej vybavenosti maloobchodnej siete a služieb umiestniť v centrálnom priestore obce - primárnom referenčnom uzle formou dokompletovania, resp. prevádzkového skvalitnenia súčasného vybavenia. Tu realizovať objekty na atraktívne zariadenia občianskej vybavenosti obce – malé obchodíky, služby, stravovacie a ubytovacie zariadenia, občerstvenie a pod.

Ďalšiu občiansku vybavenosť obce riešiť s využitím vhodných objektov a priestorov v rámci súčasnej hlavnej kompozičnej osi, ktorou je uličný priestor a zástavba okolo cesty I. triedy I/76. Následne v priestoroch sekundárnych referenčných uzlov.

Školstvo a výchova

V obci sa nachádza Materská škola, ktorá zabezpečuje v obci celodennú výchovu a vzdelávanie najmenších detí od dvoch do šesť rokov. Materská škola má rozsiahly školský dvor – záhradu s preliezkami, športovými náčinami, pieskoviskami a záhradou.

Materská škola zdieľa spoločný školský areál so Základnou školou, ktorá v roku 2027 osláví 60 rokov svojho založenia. Súčasťou školy je aj rozsiahly športový areál s bežeckou dráhou. Ten sa začal budovať už v roku 1973 a v r. 1975 sa tu po prvýkrát konalo podujatie celoštátneho významu – Majstrovstvá okresu v atletike žiakov.

Kultúra a osвета

Kultúra v obci je samozrejmom a nevyhnutnou podmienkou ponuky kultúrno-spoločenského vyžitia sa vlastných obyvateľov, ale aj prejavom cielenej kultúrnej ponuky širšej návštevníckej verejnosti danej obce. Je prejavom a symptómom spoločenskej úrovne a kultúrnosti vyspelosti daného sídla a regiónu. V obci sa nachádzajú nasledovné zariadenia:

- Kultúrny dom s viacúčelovou sálou s javiskom a kuchyňou
- Obecná knižnica
- Klub dôchodcov

Okrem kultúrneho domu sa v obci nachádza niekoľko kultúrno – historických objektov: Reformátorsko-klasicistický kostol (1806), Barokový rímskokatolícky kostol (1773), Pamätník príslušníkom 2. ukrajinského frontu, Pamätník padlým hrdinom I. a II. svetovej vojny, Dom bojovej slávy. Obecná knižnica je verejná knižnica nachádzajúca sa v centre obce pri Dome služieb. Pri obecnej knižnici je zriadená čítareň s dvoma počítačmi s bezplatným pripojením na internet pre občanov.

Na úrovni obce sa organizujú mnohé kultúrne podujatia, ktoré sa viažu na náboženské sviatky, tradície či udalosti späté s poľnohospodárstvom. Znamky minulosti sú dodnes zachované v prvkoch pôvodnej ľudovej architektúry, ľudových krojov a tradícií.

Z kultúrnych spolkov je v obci činný miestny spolok Matice Slovenskej a Spevokol Harmónia.

Zariadenia kultúry slúžia na pravidelné usporadúvanie už tradičných kultúrnych a spoločenských podujatí, ktoré prispievajú k rozvoju spoločenského a kultúrneho života občanov obce. Pre ďalšie návrhové obdobie bude cieľom vytvárať podmienky pre aktivizáciu spoločenského života občanov rôznych vekových kategórií a záujmových skupín v obci, podmienky pre obnovu a rozvíjania ľudových tradícií s ich prezentáciou.

K tomu je potrebné zabezpečiť prevádzkové skvalitnenie existujúcich a tvorbu nových zariadení pre kultúrno-spoločenskú činnosť, podmienok pre rozvoj rôznych aktivít a atraktívnych programov. V riešení ÚPN budú určené konkrétne regulatívy na revitalizáciu, zachovanie, obnovu a sprístupnenie ďalších kultúrno-historických objektov v obci.

Pri vychádzaní z historických faktov je pre obec vhodné vybudovanie Múzea lokálnej kultúry / Pamätnej izby, zachytávajúceho historický obraz obce, technické pamiatky, či archeologické nálezy. Vytvorenie takého samostatného pamätného miesta si zaslúži zaniknutá obec Mochovce v blízkosti zachovaného Kalvínskeho kostola.

Šport a telesná výchova

V súčasnosti je v obci riešená športová infraštruktúra v dostatočnej forme. Okrem školského športového areálu sa v obci nachádza futbalový areál s Kálnickým futbalovým klubom „KFC“. Sú tu činné rôzne športové a záujmové združenia ako Poľovnícke združenie, Rybársky spolok, Priatelia volejbalu, Stolno – tenisový klub a DHZ, ktoré sa tiež zúčastňujú športových podujatí. Okrem futbalového štadióna so zrekonštruovanou budovou s tribúnou a sociálnymi zariadeniami a šatňami, sa v obci nachádzajú aj multifunkčné ihriská, tenisové a volejbalové ihriská, športovo-relaxačné zariadenia s wellness a celoročným relaxačným bazénom a fitness centrum. V obci sú vybudované aj detské ihriská, ako na sídlisku Juh, tak aj v centrálnej časti Kalnice.

Vďaka výstavbe malej vodnej elektrárne na rieke Hron, vznikol Ostrov pohybu pre aktívny odpočinok a relax zároveň. Tento sedemhektárový ostrov, dlhý takmer jeden kilometer, ponúka osvieženie a pokoj v lone prírody. Je to ideálna destinácia pre bežcov, cyklistov a rodiny s deťmi.

Na druhej strane železničnej trate je pri hrádzi Hrona v bývalej ťažobnej jame štrku vedľa záhradkárskej osady vybudovaná športová strelnica. Na dolnom toku rieky Hron poniže obce je prevádzkovaná lodenica s Vodáckym klubom Hron so všestranným zameraním. Okrem raftingu, rodinnej vodnej turistiky a organizácii rôznych vodáckych súťaží sa venujú i pešej a horskej turistike.

Ďalší rozvoj športovo-rekreačného vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky, cykloturistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie. Vodné plochy, mŕtve ramená pozdĺž Hrona ako aj štrkovisko s ukončenou ťažbou v súčasnosti bez adekvátneho využitia majú silný potenciál pre vybudovanie novej a k centru obce dostupnej atraktívnej rekreačnej zóny s brehovými úpravami, s možnosťou vodných športov, člnkovaním a športovým rybárstvom.

Zdravotníctvo

Zdravotná starostlivosť o obyvateľov na území obce je pomerne dobre riešená. V obci sa nachádza lekáreň ako aj zdravotné stredisko s ambulanciou praktického lekára pre dospelých, ambulanciou praktického lekára pre deti a dorast a ambulancia stomatológa.

Pre špecializovanú zdravotnú starostlivosť je občanom k dispozícii nemocnica s poliklinikou v Leviciach.

Na sídlisku Juh sa v budove bývalej kotolne nachádza aj novovybudovaná veterinárna ambulancia.

Sociálna starostlivosť

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľom je obec, fyzické a právnické osoby a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov.

V obci sa nachádza Zariadenie pre seniorov v zrekonštruovanej budove bývalej SOŠ. Kapacita zariadenia je 40 prijímateľov sociálnej služby. Ďalej sa tu nachádza Dom seniorov Sýpka taktiež s kapacitou 40 klientov. V obci je činný Klub dôchodcov a tiež Klub mladých.

V rámci ÚPN je žiadúce vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozšírenie súčasných kapacít zariadení poskytujúcich opatrovateľské služby v obci.

Komerčná vybavenosť

Maloobchodná sieť a služby

V ÚPN bude riešené skvalitnenie súčasného obchodného vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na požadovanú veľkostnú úroveň.

Na rozvoj služieb, ktorý je podmienený najmä dopytom, bude mať vplyv spoločenský tlak obyvateľov, vývoj rastu obyvateľstva a jeho demografickej štruktúry. Výrazným rozvojovým stimulom bude sledovaný koncepčný cieľ vytvoriť ponuku kvalitnej vybavenosti v obci.

V obci sa nachádzajú nasledovné obchodné jednotky.

- Predajňa potravinárskeho tovaru
- Pohostinské odbytové stredisko
- Predajňa nepotravinárskeho tovaru
- Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel

Komerčná vybavenosť

Maloobchodná sieť a služby

V ÚPN bude riešené skvalitnenie súčasného obchodného vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na požadovanú veľkostnú úroveň.

Na rozvoj služieb, ktorý je podmienený najmä dopytom, bude mať vplyv spoločenský tlak obyvateľov a vývoj rastu obyvateľstva a jeho demografickej štruktúry. Výrazným rozvojovým stimulom bude sledovaný koncepčný cieľ vytvoriť ponuku kvalitnej vybavenosti v obci.

V roku 2009 bol vybudovaný Supermarket COOP Jednota. V obci sa nachádza reštaurácia, pohrebníctvo a niekoľko obchodov so spotrebným tovarom a stavebniny.

Verejné stravovanie

V ÚPN bude riešené skvalitnenie súčasného stravovacieho vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na veľkostnú úroveň a plánovaný rozvoj sídla. Vzhľadom na rekreačný potenciál obce a jej atraktívnu polohu je potrebné stav stravovacích zariadení v budúcnosti rozšíriť.

Verejná správa, administratíva a zariadenia služieb nekomerčného charakteru

Budova obecného úradu sa nachádza v centre obce. Objekt je po rekonštrukcii vo vyhovujúcom stave. V budúcnosti je potrebné lokalizovať chýbajúce plochy statickej dopravy. V návrhovom období vybudovať nový dom smútku na obecnom cintoríne v ÚPC -D a skvalitniť cesty na cintorín južne od obce - ÚPC D1.

Rozvoj cestovného ruchu a rekreácie

Jedným z programov ÚPN bude riešenie cestovného ruchu a turisticko-športových aktivít v obci. ÚPN obce ako nástroj pre reguláciu územia má za cieľ vytvárať podmienky a rezervovať územia nielen pre výrobnú sféru, ale podporovať a rozvíjať oblasť rekreácie a turizmu, s prihliadnutím na trvalo udržateľný rozvoj územia, ochranu prírody a vyzdvihnutie kultúrno-historických hodnôt v území. Rekreačný a turistický potenciál obce dáva predpoklady na saturáciu ľudských potrieb v území, za účelom oddychu a športu /vodné športy, športový rybolov, cykloturistika/.

V návrhu ÚPN obce regulačne usmerniť rozvoj, fungovanie miestnych chatových oblastí v súlade s požiadavkami ochrany prírody, prvkami USES, prírodným potenciálom krajiny a v súlade so záujmami lesného hospodárstva. Zástavbu nesmerovať do chránených území a lesných kultúr.

Členstvo a partnerská spolupráca obce s mikroregiónom Hont a Tekov ponúka možnosť rozvoja komplexného cestovného ruchu, ktorý bude v budúcnosti dominantným z hľadiska ekonomického prínosu.

Rozvoj vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie.

Katastrálne územia Kalná nad Hronom, Kalnica, Mochovce majú potenciál pre rozvoj pešej turistiky, cykloturistiky, športového rybolovu, vodného turizmu.

Základným predpokladom pre úspešný rozvoj rekreácie a cestovného ruchu sú nasledovné intervenčné kroky:

1. zvýšiť atraktívnosť obce Kalná nad Hronom;
2. podpora rekreačno-športových a voľnočasových aktivít;
3. vytvárať predpoklady pre rozvoj rybolovu a vodných športov na Hrone a súvisiacich vodných plochách;
4. podpora a rozvoj ovocinárstva, vinohradníctva;
5. podporovať rozvoj včelárstva a opeľovacej činnosti;
6. prezentácia a propagácia miestnych kultúrno-historických pamiatok a zvyklostí;
7. tvorba propagačných materiálov o miestnych zaujímavostiach a pamiatkach;
8. zriadenie priestoru pre umiestnenie propagačných materiálov;
9. služby pre návštevníkov obce;
10. vytvorenie informačno-orientačných tabúlí;
11. vybudovanie a rekonštrukcia značených turistických a cykloturistických trás;

12. podporovať rozvoj cykloturistiky v nadväznosti na Pohronskú cyklomagistrálu ,Cyklotrasu regiónu Meridiem, Cyklotrasu Kalná nad Hronom- Levice.
13. Naďalej rozvíjať športové a rekreačné aktivity medzi derivačným kanálom a riekou Hron v lokalite :„Ostrov pohybu“

Požiadavky a ciele riešenia:

1. Podporovať rozvoj rekreačnej turistiky, cykloturistiky a rybolovu a vodných športov na Hrone a súvisiacich vodných plochách.
2. Vytvárať podmienky pre udržanie a rozvoj miestnych tradícií a kultúrneho dedičstva.

Rozvoj výroby

Priemyselná výroba, poľnohospodárska výroba a skladové hospodárstvo

V rámci spracovania ÚPN územne vymedziť ponukové rozvojové plochy pre miestnu priemyselnú a remeselnú malovýrobu a sklady bez kolíznych vzťahov životného prostredia k obytnej zástavbe obce s predpokladom, že vývojovo do tejto polohy budú premiestnené aj kolízne prevádzky v dotyku so súčasnou obytnou zástavbou.

V súlade so zásadami eliminácie možných negatívnych dôsledkov výroby na obytnú funkciu uprednostniť lokalizáciu výrobnopodnikateľských a priemyselných aktivít do priemyselného parku Mochovce a do priemyselného parku Kalná -Juh /areál bývalej zaniknutej farmy HD juhozápadne od zastavaného územia obce -ÚPC-G1/.

Úlohou návrhu ÚPN bude zhodnotiť rozvojové plochy podľa námetu z komplexného urbanistického rozboru pre riešenie plôch výroby , podnikania a poľnohospodárstva. V navrhovaných areáloch poľnohospodárskej výroby, so zameraním na živočíšnu výrobu, bude v návrhu ÚPN stanovený limit chovu hospodárskych zvierat a určí sa pásma hygienickej ochrany.

V návrhu rešpektovať areál „Atómovej elektrárne Mochovce“, vytvárať územnotechnické predpoklady pre jeho modernizáciu a podporovať opatrenie pre znižovanie rizík spojených s výrobou energie. Ide o najvýznamnejšieho zamestnávateľa v obci .

V katastrálnom území Mochovce sa nachádza Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov. V areály RÚRAO sa postupne dobudovávajú úložné priestory pre ukládanie nízko a veľmi nízko rádioaktívnych odpadov. V tejto lokalite je vybudované nejadrové zariadenie „Sklad inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov a rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu“

Lesné hospodárstvo

Pre ochranu a využívanie lesného pôdneho fondu platia opatrenia stanovené v Lesnom hospodárskom pláne SR, ich ochranu a využívanie tiež upravuje zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy
- lesy osobitného určenia
- hospodárske lesy

Charakteristika lesných porastov v k.ú. Kalná nad Hronom

V obci Kalná nad Hronom sa nachádzajú pozemky hospodárskych a ochranných lesov o celkovej výmere 904,19 hektárov, čo predstavuje viac ako ¼ výmery katastrálneho územia (26,5 %).

Katastrálne územie Kalná nad Hronom spadá pod LHC (lesný hospodársky celok) ČIFÁRE a do lesných oblastí:

- 02 Podunajská nížina:
 - lesná podoblasť B Podunajská pahorkatina (bez nív)
 - lesná podoblasť C Sústava nív podunajskej pahorkatiny (Dolnovážska, Nitrianska, Žitavská, Hronská, Ipeľská niva)

- 27 Štiavnické vrchy, Javorie, Pliešovská kotlina, Pohronský Inovec, Vtáčnik, Kremnické vrchy: - lesná podoblasť A Štiavnické vrchy, Javorie, Pliešovská kotlina, Pohronský Inovec.

(Príloha č.7 k vyhláške č. 453/2006 Z.z.).

V záujmovom území sú lesné porasty lokalizované dominantne v katastri Mochovce a to najmä v jeho západnej časti, kde vytvárajú regionálne biocentrum a SKUEV „Mochovská cerina“. Južne od jadrovej elektrárne Mochovce sa nachádza lesné spoločenstvo tvoriace genofondovú lokalitu „Kličovisko“. Funkčný typ lesov je polyfunkčno-produkčný a protierózno-produkčný. V katastrálnych územiach Kalná a Kalnica sú lesné pozemky koncentrované najmä vo východnej časti územia pozdĺž rieky Hron. Tu sa jedná najmä o vodohospodársko-produkčný funkčný typ lesa.

Druhové zloženie lesov môžeme charakterizovať ako bohaté, úplne zodpovedajúce prirodzenému druhovému zloženiu takýchto typov lesných spoločenstiev:

Sú tu zastúpené nasledovné hospodárske súbory lesných typov (HSLT):

- Živné hrabové dúbravy (SV a J k.ú. Mochovce),
- Sprašové hrabové dúbravy (SV, Z k.ú. Mochovce),
- Suché hrabové dúbravy (J, V k.ú. Mochovce),
- Vápencové dúbravy (J k.ú. Mochovce),
- Živné bukové dúbravy (Z k.ú. Mochovce),
- Hrabové lužné jaseniny-tvrde luhy (pozdĺž toku rieky Hron v k.ú. Kalná a Kalnica),
- Brestové lužné jaseniny–prechodné luhy (pozdĺž toku rieky Hron v k.ú. Kalná a Kalnica),
- Extrémne porasty bresta (v okolí ostrova na rieke Hron)

Obhospodarovateľom lesov v riešenom území sú LESY Slovenskej republiky, š.p., organizačná zložka OZ Podunajsko.

Zo zásad a regulatívov z hľadiska rozvoja hospodárstva a regionálneho rozvoja kraja vyplýva, že treba:

- rešpektovať lesnú pôdu ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj,
- rešpektovať a zohľadňovať platný Program starostlivosti o lesy a nemeniť kategorizáciu lesov, ich funkčné využitie ani hospodársky spôsob alebo tvar lesa, rešpektovať ochranné pásmo lesnej pôdy.

V rámci ÚPN obce sa nepredpokladá zmena funkčného využitia daných lesných pozemkov, naopak je žiadúce chrániť ich ako významné prvky územného systému ekologickej stability, zachovať a nenarúšať ich ochranné pásma v rámci novej výstavby.

V § 5 zákona o lesoch sa uvádza:

(1) Lesné pozemky možno využívať na iné účely ako na plnenie funkcií lesov, ak príslušný orgán štátnej správy lesného hospodárstva, po predchádzajúcom stanovisku dotknutých orgánov štátnej správy rozhodne o ich dočasnom vyňatí alebo trvalom vyňatí z plnenia funkcií lesov (ďalej len „vyňatie“), alebo o obmedzení využívania funkcií lesov na nich (ďalej len „obmedzenie využívania“), ak tento zákon neustanovuje inak. K vyňatiu alebo obmedzeniu využívania môže dôjsť len v nevyhnutných a odôvodnených prípadoch, najmä ak úlohy spoločenského a ekonomického rozvoja nemožno zabezpečiť inak.

(2) Pri využívaní lesných pozemkov na iné účely ako na plnenie funkcií lesov sa

- a) chránia lesné pozemky najmä v ochranných lesoch (§13) a v lesoch osobitného určenia (§ 14),
- b) použije len nevyhnutne potrebná výmera lesných pozemkov a obmedzuje sa narúšanie celistvosti lesa,
- c) neobmedzuje využívanie funkcií okolitého lesa,
- d) zabezpečuje, ak je to účelné a technicky uskutočniteľné, skrývka organominerálnych povrchových horizontov pôdy a opatrenia na jej hospodárne využitie,
- e) vykonáva rekultivácia lesných pozemkov po skončení ich využitia na iné účely,
- f) umiestňujú priesečky v lese tak, aby bol les čo najmenej ohrozovaný vetrom.

Podľa ustanovenia § 6 ods. 3 zákona o lesoch pri realizácii projektu stavby treba dodržať nasledovné podmienky:

1. Ak stavebnými, resp. terénnymi úpravami budú zasiahnuté lesné pozemky, je potrebné požiadať orgán štátnej správy lesného hospodárstva o dočasné resp. trvalé vyňatie lesných pozemkov z plnenia funkcií lesa podľa § 5 ods. 1 zákona o lesoch.
2. V prípade umiestnenia stavby do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku, je potrebné požiadať o súhlasné záväzné stanovisko orgán štátnej správy lesného hospodárstva v zmysle § 10 ods. 2 zákona o lesoch.

Podľa § 8 ods. 3 s odlesňovaním vyňatého pozemku možno začať až po uhradení náhrady za stratu mimoprodukčných funkcií lesa.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Podporovať rozvoj malého a stredného podnikania.*
2. *Podporovať rozvoj výroby a podnikania v bývalom areály farmy HD.*
3. *Vytvoriť predpoklady pre vznik ovocných sádov s typickými krajovými odrodami, vytvoriť územno-priestorové predpoklady pre chov včiel v súlade so zachovaním ekostabilizačných prvkov v krajine;*
4. *Regulačne usmerňovať rozvoj jestvujúcich poľnohospodárskych a výrobných komplexov.*
5. *Rešpektovať OP lesa ;*
6. *Vytvoriť územnotechnické predpoklady pre kompletizáciu areálu Atómovej elektrárne Mochovce v súlade so zvýšením bezpečnosti výroby , modernizáciou výroby energie a v súlade s požiadavkami ochrany životného prostredia a obce Kalná nad Hronom.*

16. Požiadavky z hľadiska životného prostredia prípadne určenie požiadaviek na hodnotenie z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie

Prírodné stresové javy

Seizmicita

Seizmické ohrozenie vyjadruje pravdepodobnosť neprekročenia seizmického pohybu počas denného časového intervalu na zvolenej záujmovej lokalite. Územia zaraďujeme na báze izolínie maximálnej nožnej intenzity zemetrasenia. Určuje nám potenciálny výskyt zemetrasenia určitej intenzity. Seizmické ohrozenie sa vyjadruje v hodnotách makroseizmickkej intenzity (°MSK 64).

Podľa mapy seizmických oblastí na území SR (STN 73 0036) je skúmané územie zaradené do oblasti s intenzitou seizmického ohrozenia 6 - 7° MSK (medzinárodná stupnica MSK-64 - Medvedevova-Sponheuerova-Kárnikova stupnica). V predmetnom území neboli doteraz zistené žiadne nestability územia v prirodzenom stave a nachádza sa v oblasti mimo epicentier zemetrasnej činnosti, preto je územie hodnotené ako stabilné.

(Zdroj: enviroportal / Atlas krajiny SR, 2025)

Rádioaktivita

Problematika rádioaktívneho ožarovania obyvateľstva je v ostatných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radičná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho žiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Z nich radón sa podieľa 47 % na skladbe priemerného

ročného efektívneho dávkového ekvivalentu ožiarenia obyvateľstva (Vedecký výbor OSN pre otázky ožiarenia, New York, 1988).

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón-222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Je to karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc až desiatimi percentami. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia-226, ktorého rozpadom Rn-222 vzniká. Z hĺbky sa radón rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami (neotektonické netesné zlomy, priepustné horniny, drvené zóny hornín, atď.) dostáva v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov.

Podľa vyjadrenia a mapového portálu Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra spadá celé katastrálne územie **Kalná nad Hronom a Kalnica** a prevažná časť k.ú. **Mochovce do stredného radónového rizika (63,0%)**. Len malá časť v okolí jadrovej elektrárne Mochovce spadá do oblasti **s nízkym radónovým rizikom (36,7 %)**. V celom riešenom území obce Kalná nad Hronom sa nachádza 24 referenčných bodov radónového rizika (1 s nízkym rizikom a 23 so stredným).

Podľa § 20 ods. 3 geologického zákona ministerstvo vymedzuje ako riziká stavebného využitia územia výskyt stredného radónového rizika. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

(Zdroj: *apl.geology.sk*, 2025)

Vzhľadom na prevádzku jadrových zariadení „Atómová elektrárň Mochovce“ , Finálne spracovanie kvapalných rádioaktívnych odpadov sa v k.ú. Mochovce sa nachádza Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov(prevádzkovateľ JAVYS, a.s.). Zariadenie je monitorované prevádzkovateľmi jadrových zariadení.

Geodynamické javy

V riešenom území sa potenciálne vyskytujú nasledovné geodynamické javy:

a) Potenciálna vodná erózia

Označuje eróziu, ku ktorej by došlo na povrchu pôdy vplyvom pôsobenia prírodných činiteľov za predpokladu, že by tento povrch nebol porastený žiadnou protierózne odolnou vegetačnou pokrývkou a neboli na ňom vykonané žiadne protierózne opatrenia. Činiteľmi, ktoré majú vplyv na potenciálnu eróziu, sú najmä náchylnosť pôdy na eróziu (vplyv pôdotvorného substrátu – geologického podložía), sklon svahu, dĺžka svahu a klimatické činitele. Na vyjadrenie erózneho ohrozenia sa využil model stanovenia potenciálnej vodnej erózie RUSLE (Revidovaná univerzálna rovnica straty pôdy), kde najväčší rozdiel oproti USLE je vo využití morfometrického parametra špecifická prispievajúca plocha pri výpočte topografického faktora.

V katastri Kalná nad Hronom bola potenciálna vodná erózia vyhodnotená nasledovne: Ohrozenie poľnohospodárskej pôdy **strednou** a **vysokou** vodnou eróziou v k. ú. Kalná a Kalnica sa vyskytuje len vo veľmi malých a úzkych pásoch lokalizovaných napr. pri NDV pri Ďurskom potoku, vo vinohradoch v západnej časti územia, pozdĺž cesty I/76 pri nadjazde na most ponad cestu I/51 a pri meandroch rieky Hron v južnej časti územia. V katastri Mochovce sa vyskytujú všetky stupne vodnej erózie až po **extrémnu** a to najmä v lokalitách na okraji lesných porastov, pozdĺž železničnej vlečky, bezmenného prítoku Telinského potoka a pozdĺž cesty III/1626 smerom na Nemčiňany. Ostatná časť katastra sa vyznačuje žiadnou alebo nízkou vodnou eróziou.

Hodnoty erózneho ohrozenia:

- žiadna až slabá miera erózie so stratou pôdy $0 - 4 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1}$;

- stredná miera erózie so stratou pôdy 4 – 10 t.ha⁻¹.rok⁻¹;
- vysoká miera erózie so stratou pôdy 10 – 30 t.ha⁻¹.rok⁻¹;
- extrémna miera erózie so stratou pôdy > 30 t.ha⁻¹.rok⁻¹.

b) Potenciálna veterná erózia

Veterná erózia je degradačným procesom, ktorý spôsobuje škody nielen na poľnohospodárskej pôde a výrobe, odnosom ornice, hnojív, osív a ničení, poľnohospodárskych plodín, ale aj zanášaním komunikácií, vodných tokov, vytváraním návejov a znečisťovaním ovzdušia. Veterná erózia pôsobí rozrušovaním pôdneho povrchu mechanickou silou vetra (abrázia), odnášaním rozrušovaných častíc vetrom (deflácia) a ukladaním týchto častíc na inom mieste (akumulácia).

Prevažná časť riešeného územia je bez veternej erózie. V katastrálnom území Mochovce sa **stredná erózia** nachádza na poľnohospodársky obrábanej pôde južne od Republikového úložiska rádioaktívnych odpadov (RÚ RAO), v katastri Kalnica je to na severe územia v bývalej ťažobnej jame na ľavom brehu rieky Hron.

Miera ohrozenia sa však môže zvyšovať vplyvom klimatických činiteľov ako je sucho, smer a rýchlosť vetra, ale aj pôsobením človeka najmä obnažením a narušením pôdneho horizontu napríklad pri orbe, alebo ťažbe.

(Zdroj: podnemapy.sk, 2025)

c) Zosuvné procesy a výmoľová erózia

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra nie sú v predmetnom území zaregistrované zosuvy ani svahové deformácie. Náchylnosť riešeného územia na zosúvanie je slabá. V území je potrebné rešpektovať jestvujúce rigoly.

(Zdroj: apl.geology.sk / Atlas krajiny SR, 2025)

Geotermálna energia

Geotermálna energia je najstaršou energiou na našej planéte. Je to energia, ktorú získala Zem pri svojom vzniku z materskej hmloviny, následnými zrážkami kozmických telies. V poslednej dobe je energia čiastočne generovaná rádioaktívnym rozpadom niektorých prvkov v zemskom telese.

Geotermálne vody patria medzi druhotné zdroje energie, svojimi prírodnými vlastnosťami po využití predstavujú potenciálne ohrozenie kvality povrchových a podzemných vôd a ďalších zložiek životného prostredia, pôdy a ovzdušia. Ich vysoká mineralizácia spôsobuje inkrusty a problémy s odvádzaním využitých vôd.

Podľa Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra spadá územie obce Kalná nad Hronom z hľadiska geotermálnych útvarov podzemných vôd so zdrojmi geotermálnych vôd do 2 útvarov:

- v južnej časti kastrálneho územia Kalná je to **SK300210FK tzv. Levická kryha** s priepustnosťou kolektora: puklinovo-krasové vody podložných triasových karbonátov + medzizrnové vody neogénnych klastík.

- v severozápadnej časti katastrálneho územia Mochovce je to **SK300180FK tzv. Komjatická depresia** s priepustnosťou kolektora: puklinovo-krasové vody podložných triasových karbonátov + medzizrnové vody neogénnych klastík. Hlavným kolektorom geotermálnych vôd v tomto území sú triasové karbonáty a tepelný výkon geotermálnych vôd (MW) je 250 – 1000.

V riešenom katastrálnom území Kalná nad Hronom neboli zatiaľ realizované žiadne výskumné a prieskumné geotermálne vrty. Najbližšie geotermálne vrty: HBV-1 a HBV-2A Kalinčiakovo, GTB-3++ Bardoňovo, Vráble-1 v lokalite Klasov.

Sekundárne stresové javy a zdroje

Stresové javy a zdroje predstavujú sprievodné javy, ktoré vznikli ľudskou aktivitou a majú negatívny dosah na územie.

Znečistenie ovzdušia

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a zákona č. 190/2023 Z. z..

Na účel hodnotenia kvality ovzdušia bolo územie SR rozdelené na aglomerácie a zóny. Pre oxid siřičitý, oxid dusičitý, oxidy dusíka, tuhé častice PM10 a PM2,5 trakcie, oxid uhoľnatý, polycyklické aromatické uhľovodíky a benzén sú to 2 aglomerácie a 8 zón, pre olovo, arzén, kadmium, nikel, ortuť a ozón je to 1 aglomerácia a 1 zóna. Rizikové obce boli určené metódou integrovaného posúdenia obcí vzhľadom na riziko nepriaznivej kvality ovzdušia. Hlavnými zdrojmi znečisťovania ovzdušia boli identifikované lokálne kúreniská.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov je cieľom v kvalite ovzdušia udržať jej kvalitu v miestach, kde je dobrá kvalita ovzdušia, a zlepšiť kvalitu ovzdušia v ostatných prípadoch. To znamená, že aj v 2. stupni zhoršenia kvality ovzdušia je potrebné prijať opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia.

Od 01.07.2023 je účinný zákon č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ochrane ovzdušia“), vyhláška MŽP SR č. 248/2023 Z. z. o požiadavkách na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia, kde v prílohe č. 1 je uvedené členenie, kategorizácia stacionárnych zdrojov a ich pravidlá, zoznam vybraných osobitných činností a ich charakteristiky.

Členenie stacionárnych zdrojov a ich zariadení je ustanovené v § 20 zákona o ochrane ovzdušia.

Podľa § 2 ods. 1) písm. k) zákona o ochrane ovzdušia je stacionárnym zdrojom technologický celok, sklad palív, surovín alebo produktov, skládka odpadov, lom. Plocha alebo stavba, objekt a činnosť, ktorá znečisťuje alebo môže znečisťovať ovzdušie a je vymedzený ako súhrn všetkých častí, súčastí a činností v rámci funkčného celku a priestorového celku.

Podľa § 2 ods. 1) písm. l) mobilným zdrojom je zariadenie, ktoré na svoj pohyb alebo pohon vlastných strojových častí využíva spaľovací motor, na ktorý sa vzťahujú technické požiadavky z hľadiska emisií znečisťujúcich látok pre cestné motorové vozidlá alebo necestné pojazdné zdroje.

To znamená, že automobily sú mobilné zdroje a nie malé zdroje znečisťovania - stacionárne zdroje. Stacionárnym zdrojom znečisťovania umiestneným v obci Kalná nad Hronom je napr. čistiareň odpadových vod. ktorá ako malý zdroj znečisťovania ovzdušia musí spĺňať legislatívne požiadavky ustanovené v zákone o ochrane ovzdušia a v ostatných predpisoch používaných v ochrane ovzdušia.

Slovenský hydrometeorologický ústav vymedzil na rok 2023 oblasti s riadenou kvalitou ovzdušia s cieľom identifikovať lokality, kam je potrebné prioritne zamerať opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia. Oblasti s riadenou kvalitou ovzdušia (ORKO) vymedzené na základe matematického modelovania boli určené ako rizikové oblasti, kde nadmerné znečistenie ovzdušia vychádza z vysokých emisií s lokálneho vykurovania najmä tuhým palivom (biomasou a uhlím) a na základe zhoršených rozptylových podmienok.

Národný emisný a informačný systém neeviduje v riešenom území Kalná nad Hronom žiaden zdroj znečisťovania ovzdušia.

Najbližšie najväčšie zdroje znečistenia ovzdušia v okrese Levice sú prevádzky:

- Cloetta Slovakia, s.r.o., Levice; (*výrobný areál CLOETTA Slovakia – RED a PURPLE*)
- Colorspol, Levice; (*trojzónová lakovacio-sušiaca kabína*)
- DG-energy, a.s., Levice; (*Dieselgenerátorová stanica*)
- ENPAY TRANSFORMER COMPONENTS, Krškany; (*Lakovňa č.1*)

- Novogal, a.s., Levice; (*Farma Koopera, Farma odchovu kurčiat*)
- NOVOCHEMA, družstvo, Levice; (*výroba náterových látok, výroba riedidiel*)
- Pigagro, s.r.o., Dolné Semerovce; (*chov ošípaných*)
- SELYZ-NÁBYTOK, s.r.o., Želiezovce; (*výroba čalúneného nábytku*)
- Slovenské elektrárne, a.s., Levice; (*pomocná nábehová kotolňa*)
- Slovenské energetické strojárne, a.s., Tlmače; (*lakovňa BLOWTHERM – prevádzky V42505*)
- SLOVINTEGRA ENERGY, a.s., Levice; (*spaľovacie turbíny*)
- Spoločnosť pre skladovanie, Šahy; (*prečerpávací stanica ropy č.4*)
- TEKRO Nitra, Veľký Ďur; (*chov ošípaných*)
- TRANSPETROL, a.s., Hrkovce; (*prečerpávací stanica ropy č.4*)
- ZF Slovakia, a.s., Levice; (*linka povrchových úprav – SO01*)

(Zdroj: *enviroportal.sk, 2025, RÚSES Levice 2020*)

Znečistenie povrchových vôd

Nariadením vlády č. 296/2005 Z. z. sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Povrchové vody sú znečisťované hlavne odpadovými vodami priemyselnými a komunálnymi, ktoré sú vypúšťané priamo do vodného toku. K nepriamemu znečisťovaniu dochádza aj vplyvom dažďovej vody (znečisťujúce látky v ovzduší a v pôde).

Ekologický a chemický stav vodného toku Hron je priemerný (3) a dosahuje dobrý chemický stav (D).

Znečistenie z významných priemyselných a iných zdrojov znečistenia:

Za potenciálne významné priemyselné a iné zdroje znečistenia sú považované zdroje znečistenia:

- definované v smernici č. 2010/75/EU o priemyselných emisiách (integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania, transponovaná do zákona č. 39/2013 Z. z. o IPKZ a vyhlášky MŽP SR č. 183/2013 Z. z.), alebo Nariadeniu EP a Rady č. 166/2006 o zriadení Európskeho registra uvoľňovania a prenosov znečisťujúcich látok, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Rady 91/689/EHS a 96/61/ES (E-PRTR), alebo zákonu č. 05/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o ŽP a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zdroje znečistenia, v ktorých vypúšťaných odpadových vodách boli identifikované prioritné látky, resp. boli určené v povolení (NV č. 269/2010 Z. z.) – smernica EP a Rady 2008/105/ES o environmentálnych normách kvality v oblasti vodnej politiky a o zmene a doplnení smerníc 82/176/EHS, 83/513/EHS, 84/156/EHS, 84/491/EHS, 86/280/EHS a 2000/60/ES,
- zdroje znečistenia, ktoré majú v povolení na vypúšťanie OV resp. sú v ich odpadových vodách identifikované látky relevantné pre SR,
- pomer odpadových vôd (OV) k prietoku v recipiente na úrovni $Q_{355}:Q_{zar.}$ (1:1 a viac).

$kK_{cr} N_{celk} P_{celk}$

Tieto kritériá významnosti platia i pre znečisťovanie vôd živinami a prioritnými látkami a relevantnými látkami. Na území okresu Levice sa vyskytujú nasledovné významné priemyselné zdroje znečistenia povrchových vôd:

Tab.: Významné priemyselné a ostatné zdroje znečistenia v okrese Levice

ID	Prevádzkovateľ	Sídlo	Zameranie	Kód VÚ	Názov toku	rkm
1	Transpetrol, a.s. Bratislava (Hrkovce)	Bratislava, Hrkovce	Potrúbná doprava	SKI0030	Štiavnica - 2	2,1
2	SE a.s. – Atómová	Mochovce	Výroba	SKN0060	Telinský	14,0

	elektrárň		a rozvod elektriny		potok				
3	SE a.s. – Atómová elektrárň	Mochovce	Výroba a rozvod elektriny	SKR0005	Hron	73,3			
ID	Množstvo odpad. vôd (tis. m ³ .rok ⁻¹)	Spôsob čistenia	Režim vypúšťan.	BSK5	ChSK _{cr}	N _{celk}	P _{celk}	NL	iné
1	18,545	M-B	24/365	0,058	0,289	0,302	0,021	0,168	PAU
2	351,593	M	24/365	-	-	-	-	3,516	
3	5679,231	M-B	24/365	14,671	79,141	-	2,167	66,858	

IPKZ – prevádzka spadajúca pod IPKZ alebo nariadenie EP a Rady E-PRTR

Spôsob čistenia: M – mechanické, B – biologické, CH – chemické, BČ – bez čistenia

(Zdroj: RÚSES Levice, 2020, Vodný plán SR, 2015)

Znečistenie podpovrchových vôd

Podpovrchové vody tvorí pôdna a podzemná voda. V obci sa zachovalo niekoľko studní, ktoré sa využívajú zväčša na polievanie záhrad. Voda má zvýšenú hladinu dusičnanov a na pitie sa nehodí.

Pôdna voda je disponibilným zdrojom pre biosféru. Je obsiahnutá v pôde a nevytvára súvislú hladinu. Pôdna voda je veľmi dôležitá najmä z hľadiska jej využitia v poľnohospodárstve.

Podzemná voda je definovaná ako časť podpovrchovej vody, ktorá vyplňuje dutiny zvodnených hornín a ktorá podľa charakteru vytvára obyčajne súvislú hladinu. Podzemné vody majú vyhradené osobitné miesto v zákone o vodách, prednostne sa majú využívať pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Podzemná voda je nenahraditeľná zložka životného prostredia.

V rámci riešeného územia dosahuje znečistenie podzemných vôd rôznu úroveň. Vo väčšine územia je znečistenie podzemných vôd strednej úrovne (1,1 – 3,0). Najvyššie znečistenie dosahujú podzemné vody v južnej časti katastrálneho územia Kalná v kontakte s Tekovským Hrádkom a západný cíp k.ú. Mochovce, kde je úroveň znečistenia vysoká (3,1 – 5,0). Tu (pri VN Nevidzany) dosahuje znečistenie podzemných vôd dokonca najvyššiu úroveň (> 5,0). Najnižšia úroveň znečistenia podzemných vôd je v severnej časti katastra Kalnica a juho-východnej časti katastra Mochovce – dosahuje nízku úroveň znečistenia (0,1 – 1,0).

Čo sa týka stupňa agresívnych vlastností podzemných vôd, tie možno v celom riešenom území označiť ako neagresívne.

(Zdroj: enviroportal / Atlas krajiny SR, 2025; RÚSES Levice, 2020)

Kontaminácia pôd

Všetky druhy poľnohospodárskych pôd v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže znížila sa ich prirodzená úrodnosť. Zvyšovanie ich produktivity sa dialo vďaka zväčšujúcemu sa množstvu dodatkovej energie pri pestovaní poľných plodín (nafta, počet operácií, inovácia strojového parku, chemické prostriedky na hnojenie a ochranu). V súčasnosti, kedy prišlo k radikálnemu znižovaniu množstiev aplikovaných ochranných a výživových prostriedkov na jednotku plochy, sa obsahy cudzorodých látok postupne znižujú na limitné hodnoty, respektíve paradoxne sa pomaly začína objavovať ich deficit, čo sa sekundárne prejavuje na kvalite porastov.

Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerné meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd. Kontaminácia pôd prichádza do úvahy pozdĺž cesty III. triedy, v poľnohospodárstve pri manipulácii s ropnými produktami, hnojivami, pesticídmi. Kontaminácia

pôd vplyvom dopravy sa rieši na celoštátnej úrovni zavedením bezolovnatých benzínov a katalyzátorov. Manipuláciu s rizikovými látkami upravujú rôzne predpisy.

Priamy vplyv na pôdy majú aj vertikálne inverzie s koncentráciou znečisťujúcich látok v prízemnej vrstve ovzdušia, ako aj poľnohospodárska výroba, ktorá môže spôsobovať degradáciu pôd (používaním ťažkých mechanizmov, kultivácia pôd pri nevhodnej vlhkosti pôdy, orba po spádnici, nesprávne oševné postupy, nevhodná a neprímeraná aplikácia chemických prípravkov), ktoré môžu spôsobiť kompakciu a eróziu pôd, acidifikáciu, salinizáciu, sodifikáciu pôd alebo úbytok pôdnej organickej hmoty.

Chemická degradácia pôdy môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú hodnotu plodín, negatívne pôsobia na vodu, atmosféru, zdravie ľudí a zvierat.

Zníženie fyzikálnych a chemických kvalít pôd spočíva v znižovaní podielu humusu obmedzeným prísunom organickej hmoty.

Z hľadiska plošnej kontaminácie sú pôdy katastrálneho územia Mochovce zaradené medzi relatívne čisté pôdy a pôdy katastra Kalná a Kalnica sú prevažne nekontaminované resp. mierne kontaminované.

Čo sa týka odolnosti pôdy proti kompakcii, prevláda na väčšine územia Kalná a Kalnica stredná odolnosť. V katastri Mochovce je odolnosť pôdy proti kompakcii slabá.

Na väčšine katastrálneho územia Kalná a Kalnica sa nachádzajú pôdy na minerálne chudobných substrátoch náchylné na acidifikáciu. V severozápadnej časti riešeného územia v k.ú. Mochovce však prevládajú pôdy s nižšou pufracnou schopnosťou stredne náchylné na acidifikáciu.

(Zdroj: *enviroportal / Atlas krajiny SR, 2022*)

Zaťaženie prostredia hlukom

Negatívny vplyv na sídlo má najmä prítomnosť cesty I. triedy I/51, ktorá vedie z východu na západ a zároveň prechádza zastavaným územím obce, ako aj cesta I. triedy – I/76 prechádzajúcou obcou v smere sever - juh. Po týchto cestách premáva v pravidelných intervaloch medzimestská hromadná doprava. Paralelne s cestou I/51 vedie železničná elektrifikovaná trať, taktiež ako pravidelný intenzívny zdroj hluku a vibrácií.

Poškodenie bioty

Biota zahŕňa všetky živé organizmy vo vymedzenom priestore. K poškodzovaniu bioty dochádza vplyvom aj prírodných činiteľov. V tejto časti sú uvedené najmä tie, ktoré súvisia s činnosťou človeka v krajine a ktoré poškodzujú najmä pôvodné druhy rastlín a živočíchov, z ktorých mnohé sú predmetom ochrany prírody.

Medzi dôsledky hospodárskej činnosti človeka patrí aj napr. znižovanie plochy pôvodných a prirodzených biotopov, ich fragmentácia resp. ich zničenie. Zároveň tieto plochy pôvodných biotopov boli resp. sú nahradzované umelými človekom vytvorenými biotopmi, ktoré boli obsadené nepôvodnými druhmi organizmov, či už zámerne (napr. cieľavedomé pestovanie poľnohospodárskych kultúr) alebo sekundárne prenikaním agresívnejších druhov (napr. agát biely), ktoré vytlačili resp. vytlačujú pôvodné druhy organizmov. Dôsledkom tohto procesu je postupné znižovanie biodiverzity v krajine až po vymiznutie niektorých druhov.

K poškodzovaniu bioty v súčasnosti dochádza aj sekundárnymi stresovými zdrojmi, ktoré sú spojené so zavádzaním intenzívnej poľnohospodárskej výroby, zakladaním nových urbanizovaných plôch (najmä výstavbou objektov bývania, dopravy a priemyselnej výroby) a to znečisťovaním ovzdušia, pôdy a vody ako základných zložiek životného prostredia živých organizmov.

V riešenom území k najrozsiahliejšiemu poškodzovaniu bioty došlo vplyvom zavádzania intenzívnej poľnohospodárskej výroby (celoplošná príprava pôdy). Súčasťou tohto procesu bolo

odvodnenie, melioračné a regulačné úpravy územia, následkom ktorých došlo k zmene aj vodných pomerov v krajine. Biota je poškodzovaná aj vplyvom používania rôznych chemických látok v poľnohospodárskej činnosti, v lesohospodárskej činnosti (napr. holorubný spôsob obnovy), znečisťovaním pôdy a vody odpadovými vodami a nelegálnymi skládkami.

Postupné rozširovanie plôch poľnohospodárskej pôdy sa uskutočňovalo najmä na úkor prirodzených lúčnych a lesných spoločenstiev.

Biota v riešenom území je ohrozovaná a poškodzovaná aj existujúcimi bariérovými objektmi, ktoré ohrozujú najmä živočíchy. Sú to predovšetkým nadzemné elektrovody, dopravné koridory, či malé vodné elektrárne na toku rieky Hron.

Stresové javy sídelné a technické:

Výrobné a poľnohospodárske areály

Ekonomická základňa obce je tvorená súkromným sektorom, ktorý v obci predstavujú predovšetkým podnikatelia - živnostníci. V obci má zastúpenie aj niekoľko malých firiem (do 25 zamestnancov). Priemyselná výroba, ktorá by ohrozovala kvalitu zložiek životného prostredia tu nie je. Potenciálnym zdrojom hluku, prachu ako aj znečisťovania ovzdušia sú areály umiestnené mimo zástavby IBV /poľnohospodársky areál so sušičkou obilovín/.

Obytné areály a areály služieb

Kvalita životného prostredia je ohrozovaná najmä z bodových zdrojov znečisťovania ovzdušia (vykurovanie tuhým palivom, nepovolené spaľovanie bioodpadu v záhrade), ohrozením kvality podzemnej vody, únikom odpadových vôd z netesných žump v uliciach bez kanalizácie a šírením invázných druhov rastlín v neudržiavaných priestoroch.

Dopravné línie a plochy

Cez riešené územie obce Kalná nad Hronom prechádzajú veľmi frekventované dopravné línie – cesty I., II. aj III. triedy. Jedná sa najmä o cestu I/51 prepájajúcu mestá Nitra – Vráble - Levice, cestu I/76, ktorá je významnou dopravnou spojnicou v smere Tlmače – Štúrovo. Ďalej je to cesta II/580 z Kalnej nad Hronom na Šurany, ako aj niekoľko ciest III. triedy z Kalnej do Mochoviec či Tekovského Hrádku.

Stredom obce paralelne s cestou I. triedy I/51 v smere východ – západ prechádza železničná trať č.121A Palárikovo – Hronská Dúbrava (Nové Zámky - Zvolen os.st.)

Všetky tieto dopravné línie v území sú zdrojom hluku a vibrácií, predstavujú bariéry, ktoré ohrozujú hlavne migrujúce živočíchy.

Elektrovody

Cez k.ú. prechádzajú vzdušné a zemné linky 400 kV, 110 kV aj 22 kV elektrických vedení. Vzdušné elektrické vedenia sú potenciálnym nebezpečenstvom pre vtáky a patria medzi pohľadovo krajinnno-estetické negatíva.

Vodovody

Predmetným územím prechádza prírodné vodovodné potrubie DN200 zásobujúce obec Kalná nad Hronom a ďalšie do obce Veľký Ďur.

Produktovody a ropovody

Cez riešené územie prechádzajú tranzitné ropovody a zasahujú do neho aj ich ochranné pásma.

Telekomunikácie

Spoločnosť Slovak Telekom, a.s. a Orange Slovensko, a.s. majú v riešenom katastrálnom území vybudovanú technickú infraštruktúru. Trasy týchto telekomunikačných vedení a zariadenia je potrebné zapracovať do textovej i grafickej časti ÚPN.

Čerpacia stanica pohonných látok

V riešenom území Kalná nad Hronom sa nachádzajú 2 verejné ČSPL.

Skládky a smetiská

Všeobecne záväzné nariadenie o odpadoch na základe ustanovenia § 6 zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade so zákonom č. 409/2006 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v obci určuje systém zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho odpadu.

Zberný dvor sa nachádza v areáli bývalého PD za Pálenicou v k.ú. Kalnica pri ceste III/1626 smerom na Mochovce. Zberný dvor prevádzkuje spoločnosť Služby Kalná, s.r.o. Táto organizácia získala oprávnenie na nakladanie so zložkami komunálneho odpadu pre obec Kalná nad Hronom v roku 2022 rozhodnutím Okresného úradu Levice, odboru starostlivosti o životné prostredie.

V obci sa uskutočňuje pravidelný zber zložiek komunálneho odpadu (zmesový komunálny odpad, papier, plasty, sklo a biologicky rozložiteľný kuchynský odpad) a zároveň je tu možnosť vyvieŕať na zberný dvor biologicky rozložiteľný odpad, zeminu a kamenivo, objemný komunálny odpad, drobný stavebný odpad, elektro odpad a nebezpečný odpad.

Komunálny odpad sa separuje, organizovane zbiera, následne dotrieduje a ukladá na riadenej skládke tuhého komunálneho odpadu. Skládka odpadov regionálneho významu sa nachádza v katastrálnom území Mochovce. Priestory skládky sa po jej naplnení postupne uzatvárajú a rekultivujú. Skládka je vybavená vlastným monitorovacím systémom povrchových ako aj podzemných vôd.

V predmetnom území je na základe registra skládok Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra evidovaných sedem skládok. Jedná sa o 1 prevádzkovanú skládku, 2 odvezené, 1 upravenú (prekrytie, terénne úpravy a pod.), 1 odvezenú / upravenú a 2 opustené skládky bez prekrytia (nelegálne skládky). V návrhu ÚPN je potrebné uvedené skládky evidovať v textovej aj grafickej časti. Podľa vyjadrenia Ministerstva životného prostredia SR nie je v území evidovaná environmentálna záťaž.

Ohrozenie prvkov ÚSES

Prvky územného systému ekologickej stability ohrozujú socioekonomické javy, ktoré sa prejavujú plošným, líniovým alebo bodovým zásahom, ohrozujú funkčnosť ÚSESu, ale aj samotnú existenciu jednotlivých prvkov ÚSES.

V riešenom území prvky ÚSES sú najviac ohrozované:

- *intenzívnou poľnohospodárskou výrobou*

Intenzívna poľnohospodárska činnosť je zdrojom *znečisťovania zložiek ŽP, najmä pôdy a vody napr. vplyvom používaných agrochemikálií* (obzvlášť citlivé sú vodné ekosystémy). Veľkoplošný spôsob obhospodarovania ornej pôdy priniesol so sebou redukciu najmä plôch NSKV a TTP a potlačilo mozaikovitosť krajiny, jej rozmanitosť.

- *odpadovým hospodárstvom*

Nelegálne skládky sú potenciálnym zdrojom znečistenia podložia, pôdy a podzemných vôd (nelegálne skládky pri poľných cestách, na súkromných pozemkoch). Potenciálnou environmentálnou záťažou pre životné prostredie je aj nesprávna manipulácia a uskladňovanie odpadov, skladovanie rôznych materiálov resp. medziproduktov z výroby.

- *prvkami technickej a dopravnej infraštruktúry*

Najohrozenejšími prvkami v ekologickej sieti sú biokoridory vodných tokov - najviac sú ohrozené vodohospodárskymi úpravami (reguláciami) a ich križovaním s líniovými stavbami, ako aj znečisťovaním vôd odpadovými vodami zo žúmp.

Vzdušné elektrické vedenia, ktoré križujú poľnohospodársku krajinu, obmedzujú možnosť doplniť sieť ÚSES o nové prvky a zároveň sú hrozbou najmä pre vtáctvo. Cesty sú bariérou pre migráciu menej pohyblivých živočíchov.

Ochranné pásma všetkých druhov s potrebou uplatnenia v rámci ÚPN obce Kalná nad Hronom:

Pásma hygienickej ochrany

Pásma hygienickej ochrany (PHO) v okolí technických prvkov sa určujú s cieľom ochrany okolia pred ich nepriaznivými účinkami. Možno ich považovať za zóny negatívneho vplyvu daných objektov na okolité prostredie.

V riešenom území obce Kalná nad Hronom sa nachádzajú ochranné pásma I. a II. stupňa nevyužívaných vodných zdrojov. Časť katastrálneho územia sa nachádza v ochrannom pásme III. stupňa.

Okrem pásiem hygienickej ochrany sa v okolí technických prvkov vyčleňujú tiež technické a bezpečnostné pásma, cieľom ktorých je ochrana technických objektov pred negatívnymi vplyvmi okolia.

Spoločnou črtou uvedených pásiem je limitujúci a obmedzujúci vzťah k rozvoju jednotlivých socioekonomických aktivít a z toho vyplývajúci obmedzujúci a limitujúci účinok využitia potenciálu územia.

Ochranné pásmo pohrebísk

Ochranné pásmo pohrebísk bolo v minulosti stanovené Zákonom o pohrebníctve č. 131/2010 Z. z. o šírke 50 m, kde sa nesmeli povoľovať stavby okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom. Avšak schválením Zákona č. 398/2019 došlo k zmene tejto právnej úpravy a pôvodné 50-metrové pásma zanikli k 31.3.2020. Avšak obec si môže pomocou všeobecne záväzného nariadenia stanoviť šírku ochranného pásma v rozpätí 0 – 50 m od hranice pozemku pohrebiska, aby zachovala jeho pietny charakter.

Ochranné pásma líniových stavieb:

Ochranné pásma cestných komunikácií a zariadení

K ochrane ciest a prevádzky na nich mimo zastavaného územia alebo v území určenému k trvalému zastavaniu slúžia cestné ochranné pásma. V týchto pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cesty alebo prevádzku na nich. Podľa zákona č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb. sú určené zvislými plochami vedenými po oboch stranách komunikácie a to vo vzdialenosti:

- cesta I. triedy ochranné pásmo na obe strany od osi priľahlého jazdného pásu vozovky (mimo zastavaného územia) 50 m
- cesta II. triedy (vzdialenosť od osi vozovky) mimo zastavaného územia 25 m
- cesta III. triedy (vzdialenosť od osi vozovky) mimo zastavaného územia 20 m

Na vozovky miestnych ciest sa ochranné pásmo nevzťahuje.

Ochranné pásmo dráhy

Ochranné pásmo dráhy je definované Vyhláškou č. 52/1964 Z. z. §10 nasledovne:

Ochranné pásmo dráhy je určené zvislými plochami vedenými po oboch stranách pri celoštátnych dráhach 60 m od osi krajnej koľaje, najmenej však vo vzdialenosti 30 m od hraníc obvodu dráhy, pri vlečkách, mestských rýchlodráhach a dráhach osobitného určenia 30 m od osi krajnej koľaje. Pri visutých dráhach je to pásmo určené zvislými plochami vedenými 10 m od nosného lana. Ochranné pásmo sa nevzťahuje na dráhy osobitného určenia zaústené do dráh mestskej dopravy a na vlečky v uzavretom priestore závodu alebo v obvode prístavu.

Výnimky pre stavby v ochrannom pásme dráhy možno povoliť pre stavby pozemných komunikácií, vodných diel, zariadení a vedení, meračských znakov a signálov a len v odôvodnených prípadoch pre ostatné stavby, najmä pozemné. Dráhový správny orgán pritom určí podmienky, za ktorých sa povoľuje výnimka.

Ochranné pásma elektrických zariadení

Ochranné pásma elektrických zariadení sa stanovujú podľa Zákon č.656/2004 Z. z o energetike §36 ods.2, 7 a 9 a o zmene niektorých zákonov.

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je pri napätí:

- a) od 1 kV do 35 kV vrátane
 - 1. pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
 - 2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
 - 3. pre zavesené káblkové vedenie 1 m,
- b) od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m;
- d) od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m.

V ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky, vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou, uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky, vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku, vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy.

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je

- a) 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky;
- b) 3 m pri napätí nad 110 kV.

V ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé trávne porasty a používať osobitne ťažké mechanizmy, vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu.

Ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia

- a) s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- b) s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- c) s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

V ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej siete.

Ochranné pásma plynárenských zariadení

V návrhu plánovanej zástavby je nutné rešpektovať príslušné STN a ochranné a bezpečnostné pásma jestvujúcich plynovodov, predovšetkým VTL plynovodov tak ako ich ustanovujú §79 a § 80 zákona NR SR č. 251/2012 Z. z. V návrhu trás nových plynovodných sietí je nutné rešpektovať platné záväzné STN a súvisiace zákony a vyhlášky.

Ochranné pásma plynovodných sietí (od osi na každú stranu plynovodu), z dôvodu mierky výkresovej časti sa všetky ochranné pásma neznačia:

- A) 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- B) 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm,

- C) 12 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 501 mm do 700 mm,
- D) 50 m pre plynovod s menovitou svetlosťou nad 700 mm,
- E) 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,
- F) 8 m pre technologické objekty - RS plynu,
- G) 150 m pre sondy,
- H) 50 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmenách a) až g).

Bezpečnostným pásmom na účely tohto zákona sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je

- A) 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
- B) 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,
- C) 50 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou nad 350 mm,
- D) 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 150 mm,
- E) 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 300 mm,
- F) 150 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 500 mm,
- G) 200 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou nad 500 mm,
- H) 50 m pri regulačných staniciach, filtračných staniciach, armatúrnych uzloch,
- I) 250 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmenách a) až h).

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

Pásma ochrany verejných vodovodov a kanalizácií

Pásma ochrany vodovodného potrubia verejného vodovodu alebo potrubia stokovej siete verejnej kanalizácie mimo súvisle zastavaného územia obce alebo územia určeného na zastavanie sa stanovujú podľa Zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách § 19 ods. 2 a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach.

Pásma ochrany sa vymedzujú zvislými plochami vedenými po oboch stranách potrubia vedenými od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti:

- a) 1,8 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm vrátane,
- b) 3 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

Pásma ochrany, ktoré je umiestňované v cestnom telese pozemných komunikácií sa nevymedzuje.

V pásme ochrany je zakázané vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie, vysádzať trvalé porasty, umiestňovať skládky a vykonávať terénne úpravy.

Hygienické pásmo čistiarne odpadových vôd

Vymedzuje sa ustanovením najmenej vzdialenosti hranice areálu čistiarne odpadových vôd od hranice obytného územia podľa územného plánu obce v závislosti od spôsobu čistenia odpadových vôd, veľkosti čistiarne odpadových vôd a typu okolitej zástavby.

Hygienické pásmo jestvujúcej ČOV v obci Kalná nad Hronom bolo stanovené na 120 m.

Pri navrhovanej ČOV bude toto pásmo stanovené v zmysle Zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách § 19a ods. 2

Ochranné pásma telekomunikačných zariadení a rozvodov

Ochranné pásmo pre telekomunikačné podzemné vedenia sú 1,5 m na obe strany od osi káblovej trasy.

Ochranné pásmo vodného toku

V zmysle § 49 zákona č.364/2004 Z. z. (vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 je nutné rešpektovať a zachovať ochranné pásmo:

- pri vodohospodársky významnom toku 10 m od brehovej čiary (resp. vzdušnej päty hrádze)
- pri drobných vodných tokoch 5 m od brehovej čiary
- manipulačný pás 4 m od brehovej čiary

Ochranné pásma hydromelioračných zariadení

Ochranné pásmo závlahového potrubia vodnej stavby bude stanovené správcom vodnej stavby v metroch od osi potrubia.

Ochranné pásmo odvodňovacieho kanála je 5 m od brehovej čiary kanála.

V ochrannom pásme závlahového potrubia je zakázané umiestňovať stavby trvalého charakteru, ako aj vysádzať stromy a kríky.

Ochranné pásmo chráneného stromu

Ochranné pásmo podľa §49 ods.5 zákona je územie v okruhu 15m od kmeňa chráneného stromu. Dôvodom ochrany dvoch exemplárov topoľov čiernych (CHS Kalnianske topole) je ich vedecko-výskumná, náučná a kultúrne výchovná hodnota.

Ochranné pásmo lesa:

Lesy SR OZ Podunajsko žiadajú v procese obstarania územnoplánovacej dokumentácie a taktiež pri navrhovaní strategického dokumentu rešpektovať ochranné pásmo lesa (tvoria ho pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku) v zmysle §-u 10 Zákona o lesoch č.326/2005 a neumiestňovať stavby a obytné zóny, ihriská v tomto ochrannom pásme.

Požiadavky na riešení:

1. Zabezpečiť okamžité zastavenie likvidácie povrchových rigolov a ich ochranu a údržbu.
2. Zabezpečiť územnotechnické predpoklady pre celoplošné napojenie obce na kanalizačnú sústavu.
3. Vypracovať plán a harmonogram rekultivácie divokých skládok odpadu na monitorovaných lokalitách.
4. V oblastiach so zvýšeným radónovým rizikom aplikovať pri výstavbe objektov individuálnej bytovej a hromadnej výstavby protiradónové opatrenia .Opatrenia vyžadovať už v povoľovacom procese.
5. Rešpektovať pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov, pásma hygienickej ochrany poľnohospodárskych podnikov, ochranné pásma dopravných a technických zariadení. Stanoviť ochranné pásmo pohrebiska.
6. Rešpektovať zákon o vodách č. 364/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov, Zákon č. 7/2010 o ochrane pred povodňami a príslušné platné normy STN 75 2102 "Úpravy riek a potokov" a pod.
7. V zmysle metodiky Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja navrhnúť územnotechnické predpoklady pre realizáciu opatrení, ktoré budú smerovať k zmierneniu nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy na sídelné prostredie obce Kalná nad Hronom a tiež na celé riešené územie obce v nasledovnom členení .
 - a) Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav;
 - b) Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchríc;
 - c) Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha;
 - d) Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok.

17. Osobitné požiadavky z hľadiska ochrany poľnohospodárskej a lesnej pôdy

Ochrana poľnohospodárskej pôdy

Definícia pôdy

Tak ako sa vyvíjala pôda, vyvíjali sa aj definície pôdy. Kron /1853/ definoval pôdu ako vrchnú vrstvu zeme schopnú niesť rastlinný kryt. O tridsať rokov neskôr V.V. Dokučajev /1880/ vniesol do definície biotické a abiotické prvky. V každom prípade môžeme konštatovať, že pod vplyvom vedomostného rastu sa vždy jednalo o veľmi pragmatické vyjadrenia. V odporúčaní Rady Európy R-92-8 o ochrane pôdy je definícia pôdy uznávajúca širší rozsah jej významu s nasledovnými funkciami:

- a) produkcia biomasy
- b) filtrácia, pufrácia a transformácia látok v prírode
- c) ochrana diverzity druhov živých organizmov
- d) fyzikálne médium a priestorová základňa pre socio - ekonomické aktivity (poľnohospodárstvo, lesníctvo, priemysel a iné.)
- e) zdroj surovín, zásobáreň vody, ílu, piesku, kameňa, minerálov a i.
- f) kultúrne dedičstvo vrátane paleontologických a archeologických nálezov.

V úvode spomínané funkcie pôdy majú podľa Agendy 21(1992) rovnakú dôležitosť so zachovaním princípu, podľa ktorého pri konflikte medzi ekonomickými a ekologickými záujmami človeka k pôde sa musia uprednostniť záujmy ekologické. Môžeme konštatovať, že zvýšenie poľnohospodárskej výroby pre zabezpečenie potravín v našom kraji nie je možné riešiť zväčšením výmery poľnohospodársky využívanej pôdy. Podľa tvz. "carrying capacity" územia, súčasná výmera poľnohospodárskych pod SR je na hranici dostatočnosti (0,46 ha na 1 obyvateľa). Táto hranica pri súčasných široko využitelných technológiách je limitujúca a pokles pod túto hranicu znižuje potenciál pre uspokojenie výživy obyvateľstva.

Právna ochrana poľnohospodárskej pôdy

Právna ochrana poľnohospodárskej pôdy na území Slovenskej Republiky siaha do 80-tych rokov minulého storočia /zákon o ochrane a využití nerastného bohatstva/. V roku 1992 nadobudol účinnosť zákon o ochrane poľnohospodárskej pôdy, zákon SNR č. 307/1992 Zb., a nariadenie vlády SR č. 19/1993 Z. z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy. V roku 1996 bolo Nariadením vlády SR č. 19/1993 Z. z v znení Nariadenia vlády SR č. 278/1994 Z. z. zrušené a nahradené novým Nariadením vlády SR č. 152/1996 Z. z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy. Dôvodom pre spracovanie a vydanie úplne nového zákona v roku 1992 bolo nové právne prostredie v SR po roku 1990.

V ustanoveniach zákona je pôda deklarovaná ako nenahraditeľný prírodný zdroj a nezastupiteľná zložka životného prostredia. Každý je povinný chrániť prirodzené funkcie poľnohospodárskej pôdy a vyhnúť sa konaniu, ktoré by viedlo k jeho zhoršeniu.

Od 1.mája 2004 nadobudol účinnosť zákon NR SR č. 220/2004 O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Právne úpravy dali priestor pre uplatnenie zásad ochrany poľnohospodárskej pôdy už pri územnoplánovacej činnosti, zvlášť pri spracovaní návrhov územnoplánovacej dokumentácie.

Medzi základné zásady patria:

- čo najmenej narúšať funkciu PP a zabezpečovať jej poľnohospodárske využívanie;
- chrániť najkvalitnejšiu a najproduktívnejšiu poľnohospodársku pôdu a v tomto zmysle už v územnoplánovacom procese zabezpečovať ochranu poľnohospodárskej pôdy;

- chrániť poľnohospodársku pôdu 1. - 4. bonitnej triedy, prípadne ornú pôdu, na ktorej boli vybudované závlahy a odvodnenie;
- urbanistický rozvoj obce Kalná nad Hronom orientovať do územia menej produkčných pôd. Na poľnohospodársku pôdu orientovať rozvoj len v prípade, ak možnosti dostavby, zástavby a prestavby boli v zastavanom území vyčerpané;
- v prípade záberu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy klásť dôraz na alternatívne riešenia. Vyhláška č. 508/2004 Z. z. ustanovuje podrobnosti o spracúvaní bilancie a skrývky humusového horizontu, rekumulácii dočasne odňatej pôdy.

Osobitne chránené pôdne zdroje v obci Kalná nad Hronom:

V kategórii najkvalitnejšej pôdy / zákonom chránenej pôdy podľa Prílohy k Nariadeniu vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy sú v k. ú. Kalná a Kalnica zaradené nasledovné BPEJ: 2. bonitná skupina - **0018003, 0039002, 0118003**.

V kategórii najkvalitnejšej – zákonom chránenej pôdy v k.ú. Mochovce sú zaradené nasledovné BPEJ: 3. bonitná skupina – **0146003**; 4. bonitná skupina – **0145202, 0246003**; 5. bonitná skupina – **0112003, 0212003, 0251403, 0252202, 0253203**; 6. bonitná skupina – **0252402, 0257003**.

Ochrana lesnej pôdy

Ochranu lesov a ich využívanie upravuje zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov. Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- **ochranné lesy** (lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach, s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy a pod.),
- **lesy osobitného určenia** (lesy v ochranných pásmach vodných zdrojov, lesy so zdravotno-rekreačnou funkciou, prímestské lesy so zdravotno-rekreačnou funkciou a pod.),
- **hospodárske lesy** (lesy, ktorých účelom je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesa. Hospodárskymi lesmi sú aj energetické porasty a lesné plantáže).

V obci Kalná nad Hronom sa nachádzajú pozemky hospodárskych a ochranných lesov o celkovej výmere 904,19 hektárov, čo predstavuje viac ako ¼ výmery katastrálneho územia.(26,5 %).

Katastrálne územie Kalná nad Hronom spadá pod LHC (lesný hospodársky celok) ČIFÁRE, do lesnej oblasti 02 Podunajská nížina a lesných podoblastí B Podunajská pahorkatina (bez nív) a C Sústava nív podunajskej pahorkatiny (Dolnovážska, Nitrianska, Žitavská, Hronská, Ipeľská niva). Východná časť k.ú. Mochovce spadá do lesnej oblasti a podoblasti Štiavnické vrchy, Javorie, Pliešovská kotlina, Pohronský Inovec.

(Príloha č.7 k vyhláške č. 453/2006 Z.z.).

Obhospodarovateľom lesov v riešenom území sú LESY Slovenskej republiky, š.p., organizačná zložka OZ Podunajsko.

Požiadavky na riešenie:

1. *V návrhu riešenia pri rozvoji obce a výrobo-podnikateľských zón uprednostniť polohy s horšou kvalitou pôdy - nižšou produkčnou schopnosťou.*
2. *Prehľad a zloženie poľnohospodárskej pôdy podľa BPEJ v katastrálnom území je potrebné spracovať graficky vo výkresovej časti v M 1: 10 000.*

3. *Pri poľnohospodárskej pôde chrániť prvé štyri skupiny BPEJ v území podľa zákona č.220/2004 Z. z. a podľa neho realizovať rozvojové zámery v území. Rešpektovať celistvosť honov, rozvoj riešiť arondáciou.*
4. *Pri lesnej pôde - dbať na ochranu lesnej pôdy, dodržiavať LHP a rešpektovať ochranné pásma lesa.*
5. *V prípade záberu poľnohospodárskej pôdy je potrebné postupovať v zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov za nasledovných podmienok:*
 - *podľa § 12 Zásady ochrany poľnohospodárskej pôdy pri nepoľnohospodárskom použití, ods. 1 zákona: Poľnohospodársku pôdu možno použiť na stavebné účely a iné nepoľnohospodárske účely len v nevyhnutných prípadoch a v odôvodnenom rozsahu. Podkladom na vyznačenie zmeny poľnohospodárskeho druhu pozemku v katastri je právoplatné rozhodnutie, záväzné stanovisko alebo stanovisko orgánu ochrany poľnohospodárskej pôdy a geometrický plán, ak je predmetom zmeny časť pozemku evidovaná v katastri. V konaniach o zmene poľnohospodárskeho druhu pozemku je orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy povinný zabezpečiť ochranu a/najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek uvedeného v osobitnom predpise, b/ viníc.*
 - *podľa § 17 Odňatie poľnohospodárskej pôdy, ods. 1 zákona: Na nepoľnohospodárske účely možno použiť poľnohospodársku pôdu len na základe rozhodnutia o odňatí poľnohospodárskej pôdy. Rozhodnutie o odňatí vydáva orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy /§23/, v ktorého obvode sa poľnohospodárska pôda navrhovaná na odňatie nachádza.*

ods. 2 zákona: Rozhodnutie o odňatí nieje potrebné vydať,
a/ ak ide o umiestnenie signálov, stabilizačných kameňov a iných značiek na geodetické účely, na vstupné šachty, prečerpávacie stanice, vrty a studne, stožiare alebo iné objekty nadzemného a podzemného vedenia a výmera jednotlivých uvedených objektov nepresiahne 25 m² a ak ide o jednorazovú zmenu druhu pozemku do 15m²,
b/ ak ide o zmenu poľnohospodárskeho druhu pozemku s výmerou do 5 000 m² v hraniciach zastavaného územia obce podľa § 2 písm. i),
c/ ak ide o nehnuteľnosť, ktorej zastavaná plocha je do 25 m², v území určenom územným plánom obce na záhradkárске účely, a ak ide o nehnuteľnosť, ktorej zastavaná plocha je do 25 m², vo vinici.
 - ods. 3 zákona: V prípadoch podľa odseku 2 vydáva orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy /§23/ stanovisko k pripravovanému zámeru na poľnohospodárskej pôdy a v prípadoch vykonaných zmien druhov pozemkov do 15 m² na základe kópie katastrálnej mapy.*
 - ods. 4 zákona: Poľnohospodársku pôdu možno odňať natrvalo alebo dočasne, pričom*
a/ odňatím natrvalo sa rozumie trvalá zmena spôsobu použitia poľnohospodárskej pôdy s trvalou zmenou druhu pozemku v katastri,
b/ dočasným odňatím sa rozumie dočasná zmena spôsobu použitia poľnohospodárskej pôdy na čas najviac desať rokov, ktorá sa rekultivačnými opatreniami uvedie do pôvodného stavu.
 - ods. 5 zákona: Právnické osoby alebo fyzické osoby, ktoré žiadajú o trvalé odňatie alebo dočasné odňatie poľnohospodárskej pôdy, sú povinné k žiadosti priložiť, podľa písm. i) výpočet odvodu pre celý rozsah odňatia, v zmysle nariadenia vlády č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy.*

ods. 6 zákona: Orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy /§23/ žiadosť s náležitosťami podľa odseku 5 posúdi, a ak zistí, že sú dodržané zásady ochrany poľnohospodárskej pôdy podľa § 12, vydá rozhodnutie o odňatí, v ktorom:

- a/ uvedie, na aký účel je súhlas s trvalým odňatím alebo dočasným odňatím poľnohospodárskej pôdy vydaný, ktorých parciel alebo ich častí a ktorých katastrálnych území sa týka,
- b/ uvedie dokumenty, na základe ktorých rozhodnutie vydal,
- c/ schváli projekt spätnej rekultivácie dočasne odňatej poľnohospodárskej pôdy,
- d/ schváli bilanciu skrývky humusového horizontu poľnohospodárskej pôdy,
- e/ uloží podmienky na zabezpečenie ochrany poľnohospodárskej pôdy podľa § 12.

- podľa § 18 Použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodársky účel, ods. 1 zákona Ustanovenia podľa § 13 až 15 a § 17 sa neuplatnia v prípadoch použitia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodársky zámer na čas kratší ako jeden rok vrátane uvedenia poľnohospodárskej pôdy do pôvodného stavu.

ods. 2 zákona: V prípadoch podľa odseku 1 je žiadateľ povinný pred začatím vykonávania nepoľnohospodárskej činnosti na poľnohospodárskej pôde vyžiadať si stanovisko orgánu ochrany poľnohospodárskej pôdy §23, v ktorom určí podmienky nepoľnohospodárskeho použitia poľnohospodárskej pôdy a lehotu na uvedenie pôdy do pôvodného stavu. Súčasťou žiadosti sú najmä:

- a/ údaje podľa osobitného predpisu potrebné na účel overenia vlastníckeho práva k poľnohospodárskej pôde alebo výpis z katastra, ak žiadateľ nie je vlastníkom poľnohospodárskej pôdy a kópia z katastrálnej mapy s vyznačením plochy navrhovanej na nepoľnohospodárske použitie,
- b/ bilancia skrývky humusového horizontu poľnohospodárskej pôdy,
- c/ návrh vrátenia poľnohospodárskej pôdy do pôvodného stavu kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek, vrátane Nariadenia vlády č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy.

Je potrebné postupovať v zmysle udeleného súhlasu Okresného úradu Nitra, odbor opravných prostriedkov, podľa § 13 § 14 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

18. Požiadavky na riešenie vymedzených častí územia obce, ktoré je potrebné riešiť v podrobnosti územného plánu zóny

Podrobnosť riešenia na úrovni územného plánu zóny sa nevyžaduje pre žiadnu lokalitu v riešenom území obce Kalná nad Hronom.

19. Požiadavky na určenie regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využitia územia

V oblasti výroby a podnikateľských aktivít:

- navrhnuť a regulačne usmerniť lokalizáciu výrobných aktivít, uprednostniť lokality s potenciálom pre výrobu a podnikanie v spádových územiach na danú funkciu potenciálne určených predovšetkým do pôvodných výrobných areálov;
- vytvoriť územnotechnické predpoklady revitalizácie „priemyselného parku Juh“ v oblasti zaniknutej farmy HD.

V oblasti bývania:

- navrhnuť a regulačne usmerniť spôsob využitia rozvojových lokalít IBV a súčasnej IBV;
- navrhnuť a regulačne usmerniť spôsob využitia rozvojových lokalít HBV a súčasnej HBV;

V oblasti občianskej vybavenosti:

- lokalizovať deficitné formy OV predovšetkým v oblasti primárneho a sekundárnych referenčných uzlov;

V oblasti rekreácie a športu:

- navrhnuť a regulačne usmerniť rozvoj športových aktivít v lokalitách s potenciálom pre rozvoj športu, rekreácie a voľno časových aktivít , s cieľom zachovania prvkov ÚSES /miestne turistické a cyklistické trasy vo väzbe na regionálne trasy/;
- navrhnuť a regulačne usmerniť rozvoj a režim rekreačnej chatovej ,ovocinársko-vinohradníckej oblasti a zabezpečiť jej súlad s prvkami ÚSES.

V oblasti poľnohospodárstva:

- navrhnuť a regulačne usmerniť aktivity a plochy určené na poľnohospodársku produkciu v riešenom území;
- navrhnuť a regulačne usmerniť jednotlivé vinohradnícke lokality v riešenom území;
- stanoviť množstvo VDJ, vytýčiť pásma hygienickej ochrany chovov v rámci živočíšnej výroby;

V oblasti odpadového hospodárstva:

- navrhnuť a regulačne usmerniť lokalitu, určenú pre zberný dvor;

V oblasti technickej infraštruktúry:

- vytvoriť územnotechnické predpoklady pre lokalizáciu a rozvoj spoločnej ČOV a územie regulačne usmerniť.

V oblasti dopravy:

- regulačne usmerniť jednotlivé dopravné koridory pre železničnú, cestnú, lodnú , cyklistickú dopravu;

Vo všetkých rozvojových lokalitách usmerňovať novú výstavbu prostredníctvom prípustných a neprípustných funkcií, doporučenej výšky zástavby, indexu podlažných plôch, koeficientu zastavanosti územia a stavebnej čiary /regulačných opatrení/. Stanoviť t. z. v. zelený index.

- rozčleniť územie obce na funkčné, priestorovo homogénne jednotky a k nim určiť prípustné, obmedzujúce alebo vylučujúce podmienky ich využitia.

20. Požiadavky na vymedzenie plôch pre verejnoprospešné stavby

Medzi verejnoprospešné stavby obce budú v budúcnosti patriť nasledujúce dôležité stavby, ktoré sú pre chod obce a zabezpečenie životnej úrovne jej obyvateľstva mimoriadne dôležité. Pre všetky tieto stavby je nevyhnutné rezervovať aj potrebné plochy a zabezpečiť, aby neboli zablokované žiadnym iným rozhodnutím:

- rekonštrukcie ciest I., II. a III. triedy a s tým súvisiace stavby a technické opatrenia ;
- všetky nové a rekonštruované miestne a účelové cesty ;
- všetky autobusové zastávky a vybočiská;
- všetky pešie chodníky a pešie priestranstvá v obci;
- všetky plochy statickej automobilovej dopravy;
- rekonštrukcie cestných a železničných mostov;
- zberný dvor, dvor komunálnej techniky, kompostáreň;
- technická infraštruktúra potrebná pre rozvoj IBV, HBV, výrobu a podnikanie, poľnohospodársku výrobu, rekreáciu a šport;
- všetky elektroenergetické, telekomunikačné a plynárenské línie a zariadenia ;
- stavby spojené s výstavbou nových verejných kanalizácií, vrátane objektov na týchto kanalizáciách (čerpacie stanice, nádrže, čistiare odpadových vôd....);

- stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných vodovodov, vrátane objektov na týchto vodovodoch (čerpacie stanice, vodojemy, vodné zdroje....);
- všetky plánované cyklotrasy ako rozvojové zámery v území;
- realizácia obecnej parkovej zelene;
- kompletizácia obecného športoviska;
- všetky prvky zelene ako infiltračné pásy, izolačná bariérová zeleň - hygienická, vetrolamy, sprievodná zeleň, parky a lesopark;
- protipovodňové opatrenia v záujmovom území obce Kalná nad Hronom. Stavby a opatrenia, ktoré sú súčasťou spracovaného plánu manažmentu povodňového rizika pre túto geografickú oblasť;
- vodohospodárske úpravy v koryte Hrona a na derivačnom kanály;
- objekty občianskej vybavenosti,
- po vyčerpaní vnútornej priestorovej rezervy stanoviť rozvoj obecného pohrebiska v novej polohe;

V prípade realizácie verejnoprospešných stavieb obcou na pozemkoch neznámych vlastníkov je obec povinná v predstihu vysporiadať vlastnícke vzťahy s inštitúciou SPF.

21. Požiadavky na rozsah a úpravu dokumentácie územného plánu

Toto Zadanie bolo vypracované v zmysle zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

Ďalšou etapou v procese spracovania ÚPN - obce bude Koncept riešenia ÚPN, ktorý bude v zmysle zákona 50/1976 Zb., zákona 237/2000 Zb., zákona č. 416/2001 Z. z. a neskorších noviel, spracovaný a prerokovaný so všetkými dotknutými orgánmi štátnej správy, dotknutým samosprávnym krajom, susediacimi obcami, dotknutými právnickými osobami a verejnosťou.

Obsah návrhu územného plánu obce Kalná nad Hronom bude spracovaný v súlade s ustanovením § 12 vyhlášky č. 55/ 2001 Z. z.

Čistopis územného plánu obce nad Kalná Hronom bude spracovaný vo farebnom tlačovom vyhotovení a tiež v digitálnej forme v požadovaných formátoch v súlade so zmluvou o dielo.

1. Textová časť
2. Grafická časť (smerná a záväzná časť)
3. Dokladová časť

1. TEXTOVÁ ČASŤ

A Základné údaje

- A1 Základné údaje o úlohe a území
- A2 Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši
- A3 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu obce, ak existuje
- A4 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním a so súborným stanoviskom z prerokovania návrhu

B Riešenie územného plánu obce

- B1 Vymedzenie riešeného územia obce na základe údajov z katastra nehnuteľností a jeho geografický opis
- B2 Väzby, vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu
- B3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce

- B4 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy, dokumentujúce začlenenie riešenej obce do systému osídlenia
- B5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania
- B6 Návrh funkčného využitia územia obce s určením prevládajúcich funkčných území najmä obytného územia, zmiešaného územia, výrobného územia, rekreačného územia vrátane určenia prípustného, obmedzujúceho a zakazujúceho funkčného využívania
- B7 Bývanie – návrh riešenia
- B8 Občianske vybavenie – sociálna infraštruktúra – návrh riešenia
- B9 Výroba a skladové hospodárstvo – návrh riešenia
- B10 Rekreácia - návrh riešenia
- B11 Vymedzenie zastavaného územia obce
- B12 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov
- B13 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany i ochrany pred povodňami
- B14 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení
- B15 Návrh verejného dopravného vybavenia
- B16 Návrh verejného technického vybavenia
- B16.1 Zásobovanie vodou
- B16.2 Kanalizácia
- B16.3 Plynofikácia
- B16.4 Elektrifikácia
- B16.5 Spoje a zariadenia spojov
- B17 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie, prípadne hodnotenie z hľadiska predpokladania vplyvov na životné prostredie
- B18 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov
- B19 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu, napr. záplavové územie, územie znehodnotené ťažbou
- B20 Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely
- B21 Hodnotenie navrhovaného riešenia najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov

C Prílohy, doklady a doplňujúce údaje územného plánu obce

D Závazná časť územného plánu obce

- a) Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia a funkčného využitia územia na funkčné a priestorovo homogénne jednotky;
- b) Určenie prípustných, obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok na využitie jednotlivých plôch a intenzity ich využitia, určenie regulácie využitia jednotlivých plôch vyjadrených vo všeobecne zrozumiteľnej legende / zákazy, prípustné spôsoby a koeficienty využitia;
- c) Zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia územia;
- d) Zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného a technického vybavenia územia;
- e) Zásady a regulatívy zachovania kultúrohistorických hodnôt ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability, vrátane plôch zelene;
- f) Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie;
- g) Vymedzenie zastavaného územia obce;
- h) Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov;
- i) Plochy pre verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny;
- j) Určenie, na ktoré časti obce je potrebné obstarat' a schváliť územný plán zóny;

- k) Zoznam verejnoprospešných stavieb;
- l) Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb

2. GRAFICKÁ ČASŤ

Podkladom grafickej časti budú katastrálne mapy doplnené výškopisom z dôvodu členitosti terénu so zakreslením celého katastra obce.

1.	Širšie vzťahy	M 1:50 000
2.	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia: k. ú. Kalná nad Hronom, Kalnica, Mochovce	M 1:10 000
3.	Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES	M 1:10 000
4.	Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny – stresové javy a zdroje	M 1:10 000
5.	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia	M 1:2 880
6.	Výkres organizácie a regulácie územia	M 1:2 880
	Výkres verejnoprospešných stavieb	M 1:2 880
8.	Výkres riešenia verejného dopravného vybavenia	M 1:2 880
9.	Výkres riešenia verejného technického vybavenia obce – elektrifikácia, plynofikácia, telekomunikácie	M 1:2 880
10.	Výkres riešenia verejného technického vybavenia obce – vodné hospodárstvo	M 1:2 880
11.	Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely	M 1:2 880